കഥാരത്നമാല

രണ്ടാം ഭാഗം.

പ്രസാധകൻ

എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ, കോയിത്തമ്പുരാൻ

എം. എ., എം. ആർ. എ. എസ്സ്.

തിരുമനസ്സിൽ നിന്നു്.

ബി. വി. ബുക്കുഡിപ്പോ

തിരുവനന്തപുരം.

പകർപ്പവകാശം.

൨-ാം പതിപ്പ്—൫൦൦ പ്രതി.

കഥാരത്നമാല

ദ്വിതീയപുസ്തകം

(രണ്ടാം ഭാഗം.)

പ്രസാധകൻ

എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ, കോയിത്തമ്പുരാൻ

എം. ഏ., എം. ആർ. ഏ. എസ്സ്.

തിരുമനസ്സിൽ നിന്നു്.

മെസേഴ്സ്, മൂളിയിൽ
കൃഷ്ണൻ ബി. ഏ., ബി. എൽ., എഫ്.
എം. യു., എം. ആർ. ഏ. എസ്സ്.; എസ്സ്.
പരമേശ്വരയ്യർ എം. ഏ., ബി. എൽ., എം. ആർ.
ഏ. എസ്സ്; എം. ശേഷഗിരിപ്രഭു എം. ഏ.; സി. എൻ.
ഐ. രാമയ്യാശാസ്ത്രി എം. ഏ.; കെ. വേലുപ്പിള്ള; സി. എസ്സ്
ഗോപാലപ്പണിക്കർ ബി. ഏ.; ഒ. എം. ചെറിയാൻ ബി. ഏ.,
എൽ. റ്റി.; നന്ത്യാരുവീട്ടിൽ പരമേശ്വരൻ പിള്ള ബി. ഏ.;
എ. ശങ്കരപ്പിള്ള ബി. ഏ.; സി. എസ്സ്. സുബ്രഹ്മണ്യൻ
പോറ്റി ബി. ഏ.; പി. കെ. നാരായണപിള്ള
ബി. ഏ., ബി. എൽ.; ജി. രാമൻ മേനോൻ
എം. ഏ.; കെ. എസ്സ്. രാമൻമേനോൻ
മുതലായവർ തിരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുള്ളതു്.

ബി. വി. ബുക്കുഡിപ്പോ
തിരുവനന്തപുരം.

പകർപ്പവകാശം: ബി. വി. ബുക്കുഡിപ്പോ ഉടമസ്ഥനു്.

പ്രകടനാധികൃതൻ: കുളക്കുന്നത്തു രാമൻമേനോൻ.
പ്രകടനാധികൃതന്റെ മുദ്രയില്ലാത്ത പ്രതി വ്യാജനിർമ്മിതമാകുന്നു.
വില 8 അണ.

K. P. Works, Trivandrum—1092

ഒന്നാം പതിപ്പിന്റെ

വിജ്ഞാപനം

കഥാരത്നമാലയുടെ പ്രഥമഗുച്ഛകം ബാലപ്രായക്കാരായ വായനക്കാരുടെ ഉപയോഗം ഉദ്ദേശിച്ചാൺ സങ്കലനം ചെയ്കയുണ്ടായതു് എന്നാൽ രത്നമാല കണ്ഠത്തിൽ ധരിക്കുന്നതിന് യുവാക്കന്മാൎക്കും ചില അവസരങ്ങളിൽ കൗതുകം ജനിക്കാവുന്നതാകയാൽ അതിലേക്കുചിതമായി ഈ രണ്ടാം ഗുച്ഛകം ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു. രണ്ടു ഗുച്ഛകങ്ങളും ഒരേ ശില്പികളുടെ കൈവേലയാകയാൽ ഭാഷ മാറിപ്പോയി എന്നു വരാനിടയില്ല. ഉപകരണങ്ങൾ ഈ രണ്ടാം ഗുച്ഛകത്തിൽ കുറെ കൂടുതൽ പ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. അതിനാൽ പ്രതിഭാപ്രകാശരസികന്മാരായ മഹാജനങ്ങൾ ഇതിൽ അടങ്ങീട്ടുള്ള കഥാരത്നങ്ങൾക്കും വേണ്ടുംവണ്ണം പരിശോധിച്ചു് വില വെയ്ക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം
1085 കൎക്കടകം 12-നു- } A. R. Rajaraja Varma.

സംഗതിവിവരം

1. എന്റെ ആദ്യത്തെ ഫീസ്സ്
വിദ്യാവിനോദിനി.

2. കുറച്ചേ തെറ്റിയുള്ളു.
വിദ്യാവിനോദിനി.

3. അല്ലാ ഈ വിധമോ!
വിദ്യാവിനോദിനി.

4. മറ്റമ്മയുടെ ഉപദേശം.
രസികരഞ്ജിനി.

5. സ്ത്രീസ്വഭാവമാണിത്
വിദ്യാവിനോദിനി.

6. ഇങ്ങിനെ വരുമെന്നു വിചാരിച്ചില്ല.
വിദ്യാവിനോദിനി.

7. കയ്മളശ്ശന്റെ കല്യാണം.
രസികരഞ്ജിനി.

8. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി (ഒരു കഥയുടെ കഥ)
ശാരദ.

സമൎപ്പണം

മഹാമഹിമശ്രീ

കൊച്ചി 11-ാംകൂർ (ഇപ്പോഴത്തെ ൯-ാംകൂർ)

രാമവൎമ്മ

അപ്പൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ

തൃപ്പാദങ്ങളിൽ

ഈ കഥാരത്നമാല ദ്വിതീയപുസ്തകം

തൃപ്പാദാശ്രിതനായ പ്രകാശനാധികൃതൻ

കല്പനപ്രകാരം, സമൎപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ബി. വി. ബുക്ക്ഡിപ്പൊ,

തിരുവനന്തപുരം.

പീഠിക

ഈ പുസ്തകത്തിലെ മിക്ക കഥകളും 'വിദ്യാവിനോ
ദ' മുതലായ പ്രസിദ്ധ മാസികകൾമുഖേന എനിക്കു
ഇതിനു മുമ്പിൽ തന്നെ പരിചിതങ്ങളാണ്. ഇവയു
ടെ കർത്താക്കന്മാരേക്കാൾ സാഹിത്യവിഷയത്തിൽ അ
ല്പമെങ്കിലും കൂടുതൽ പാണ്ഡിത്യം എനിക്കുണ്ടെന്നു
ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ലാത്തതിനാൽ ഇവയുടെ രചനാ
ഗുണത്തെയൊ വാചകരീതിയെയൊ പററി ഒരു നിരൂ
പണം ചെയ്വാൻ പുറപ്പെടുന്നതിന് എനിക്കു വളരെ
ശങ്കയുണ്ട്. ഈ വകപുസ്തകങ്ങളെ പ്രസിദ്ധം ചെയ്യു
ന്നതിന് ഉത്സാഹിക്കുന്ന കമ്മററിക്കാരിലുൾപ്പെട്ട ചില
ന്യന്മാരുടെ നിർബന്ധത്തെ ആദരിക്കാതിരിക്കാൻ
ല്ലായ്കകൊണ്ടു മാത്രം ഞാൻ ഈ പീഠിക എഴു
ന്ന് പുറപ്പെടുന്നതാണ്.

ശ്രമം എത്രയും ശ്ലാഘ്യവും മലയാള ഭാഷാഭിമാ
ട അനുഭാവത്തിന് അർഹവും ആയിട്ടുള്ളതു
ഇതിലെ കഥകൾ മനോഹരങ്ങളും അവയുടെ
രീതി സരസവും ആകകൊണ്ടു് ഈ ഗ്രന്ഥാവലി
ലുതായ പ്രചാരത്തിന് സംശയം കൂടാതെ അവ
മുണ്ടു്.

ഥാരതമാല കല്പിതകഥകളെ മാത്രം അവലംബി
ണമെന്നില്ല. സാധാരണ ചെറുപ്പക്കാൎക്കാകട്ടെ
ചെന്നവൎക്കാകട്ടെ അറിവും സന്തോഷവും ഒരേ

പാഠം കൊണ്ടുതന്നെ കൊടുക്കുന്നതായ കഥാഘട്ടങ്ങൾ രാജ്യചരിത്രങ്ങളിലും ജീവചരിത്രങ്ങളിലും നിന്നു് ധാരാളമായി എടുക്കാവുന്നതാണു് ഞാൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതുപോലെയുള്ള കഥകൾ സ്വയമേവ എഴുതുന്നതിനു് ഠരം ഗ്രന്ഥകത്തിലെ കഥകളുടെ കർത്താക്കന്മാർക്കുതന്നെ സാമർത്ഥ്യവും പാണ്ഡിത്യവും ഉണ്ടെന്നുള്ളതിനു് സംശയമില്ല. ഇപ്പോഴത്തെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിയുടെ സ്ഥിതിക്കു് എന്റെ ഈ താഴ്മയായ അഭിപ്രായത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നതിനു് കമ്മിററിക്കാർക്കു് അധികം വിഷമം ഉണ്ടായിരിക്കയില്ല. മേല്പറയപ്പെട്ട അഭിവൃദ്ധിക്കു് സാക്ഷ്യമായിട്ടുള്ള "കഥാരത്നമാല" പ്രസിദ്ധീകരണശ്രമത്തിനു് സകലവിജയത്തേയും ആശംസിക്കുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം
൧൦൭൯-ാമാണ്ടു് } സി. വി. രാമൻപിള്ള.

*കഥാരത്നമാല

ദ്വിതീയഗുച്ഛകം

(രണ്ടാംഭാഗം)

എന്റെ ആദ്യത്തെ ഫീസ്

ഞാൻ വക്കീൽപരീക്ഷ ജയിച്ചു രാമപുരം ജില്ലാക്കോടതിക്കു സന്നതുവാങ്ങി ഇവിടെ ഇരിപ്പായിട്ട് ഇപ്പോൾ ഏകദേശം പതിനേഴു കൊല്ലമായി. കോടതി ഒന്നു കീഴ്മേൽ മറിച്ചുകളയാമെന്ന വിചാരത്തോടുകൂടിയാണ് ഞാൻ ആദ്യം വക്കീൽമാരുടെ ഇടയിൽ ചെന്നിരുന്നതു്. അമ്മയുടേയും ജ്യേഷ്ഠന്റേയും അഭിപ്രായവും ഇതുതന്നെ ആയിരുന്നു. 'നമ്മുടെ ശങ്കരക്കുട്ടിയെ കണ്ടാൽ പിന്നെ കക്ഷികൾ മററവല്ലവക്കും കേസു കൊടുക്കുമോ?' എന്നായിരുന്നു അവരുടെ വിചാരം. എന്നാൽ എന്റേയും അവരുടേയും അഭിപ്രായത്തോടുകൂടി കക്ഷികൾ യോജിച്ചിരുന്നില്ലെന്നും ഏറെത്താമസിയാതെ എനിക്കു മനസ്സിലായിത്തുടങ്ങി. കുപ്പായവും തലപ്പാവും മററുമായിട്ടു ചെന്നിരുന്നിരുപ്പായിട്ട് ആറെഴു മാസമായി എങ്കിലും കക്ഷികൾക്ക് ഇങ്ങിനെ ഒരുത്തൻ ഇവിടെ ഇരിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള നാട്യം തന്നെയില്ല. അവരുടെ ഭാവം കണ്ടാൽ കോടതിയിൽ മേശ, കസാല മുതലായവയുടെ കൂട്ടത്തിൽ എന്തോ ഒരു സാധനമാകുന്നു്, ഞാൻ; വ്യവഹാരം നടത്തുന്നതിന്നു് ഉപകാരമൊന്നുമില്ലെന്നു തോന്നിപ്പോകും.

---

* ബി. വി. ബുക്കുഡിപ്പോ, തിരുവനന്തപുരം.

ഇങ്ങിനെ കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ എനിക്കു ബുദ്ധിക്ഷയം ഉണ്ടായില്ലെന്നില്ല. എങ്കിലും തറവാട്ടിൽ സാമാന്യം സ്വത്തുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടും ഞാൻ അമ്മയുടേയും കാരണവരായ ജ്യേഷ്ഠന്റേയും കണ്ണിലുണ്ണിയായിരുന്നതുകൊണ്ടും വക്കീൽപ്പീസുകൂടാതെ ഉപജീവനം അസാദ്ധ്യമായിരുന്നില്ല.

ഇങ്ങിനെ ഏഴു മാസം കഴിഞ്ഞു. അതിന്റെ ശേഷം ഒരു ദിവസം സന്ധ്യാസമയത്തു്, ഞാൻ വർത്തമാനക്കടലാസ്സു വായിച്ചുംകൊണ്ടു ചാരുകസാലയിൽ കിടക്കുമ്പോൾ ഒരു വാലിയക്കാരൻ അകത്തുകടന്നു വന്നു—പൂങ്കുന്നത്തു കല്യാണിയമ്മ അവിടുത്തോളം ഒന്നു വന്നേച്ചുപോയാൽ കൊള്ളാമെന്നു പറഞ്ഞു.

ഞാൻ—പൂങ്കുന്നത്തു കല്യാണിയമ്മയോ?

വാലിയക്കാരൻ— അതേ.

ഞാൻ—എന്തിനാണെന്നു വിവരമുണ്ടോ?

വാലി—ഇല്ല. വേറെ ബദ്ധപ്പാടൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ ഇപ്പോൾതന്നെ വന്നാൽ കൊള്ളാമെന്നാണു് പറഞ്ഞതു്

പൂങ്കുന്നത്തു കല്യാണിയമ്മ പെൻഷ്യൻ മുൻസിപ്പു് അമ്പലപ്പാട്ടു ഗോപാലമേനോന്റെ ഭാര്യയാണു്. ഞാൻ വക്കീലായിരുന്ന ഉടനെ രണ്ടു കുറി അദ്ദേഹത്തെ കാണ്മാൻ പോയപ്പോൾ ആ സ്ത്രീ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. കോടതി പൂട്ടിയിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹം പക്ഷവാതത്താൽ മരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഞാനായിട്ടു് ഒരു പരിചയവുമില്ലാത്ത കല്യാണിയമ്മ അങ്ങോട്ടു ചെല്ലുവാൻ പറഞ്ഞയച്ചു എന്നു കേട്ടപ്പോൾ ഞാൻ നന്നെ

പറഞ്ഞു. കാൎയ്യം എന്താണെന്ന് അറിഞ്ഞാൽ കുറെ ഭേദമുണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും ഒരു സ്ത്രീയുടെ ആവശ്യമല്ലേ? മരിച്ചുപോയ ഗോപാലമേനോൻ മുൻസിപ്പിനേയും ഓൎക്കണമല്ലോ. അദ്ദേഹം എന്റെ പേരിൽ വളരെ പ്രീതി ഭാവിച്ചിരുന്നു. എന്നെല്ലാം വിചാരിച്ച് അപ്പോൾതന്നെ കല്യാണിയമ്മയുടെ വീട്ടിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ആ സ്ത്രീ എന്റെ വരവു കാത്തുംകൊണ്ടു പുറത്തുവന്നു നില്ക്കയായിരുന്നു. എന്നെ കണ്ടപ്പോൾ വളരെ സന്തോഷവും ആദരവും ഭാവിച്ച് അകത്തു കൊണ്ടുപോയി ഇരുത്തി.

കല്യാണിയമ്മയെ ഞാൻ ആദ്യം കാണുകയാണ്. മുൻസിപ്പിനെ കാണ്മാൻ പോയപ്പോൾ അവർ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. കല്യാണിയമ്മയ്ക്ക് അന്നു നാല്പതുവയസ്സിൽ അധികം ആയിട്ടില്ല. പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ മുപ്പതിൽ അധികം തോന്നുകയുമില്ല. സാമാന്യമായ സൌന്ദൎയ്യവും അസാമാന്യമായ വൈഭവവും ഉള്ള ഒരു സ്ത്രീയായിരുന്നു. കല്യാണിയമ്മയോടു ക്ഷണനേരം സംസാരിച്ചാൽ ഏവനും അവരുടെ കൂറുകാരനായി പോകുമെന്ന് എനിക്കു രണ്ടുനിമിഷംകൊണ്ട് അനുഭവമായി. എന്നെ വരുത്തിയത് എന്തിനാണെന്നറിവാൻ എനിക്കു വളരെ ബദ്ധപ്പാടു തോന്നിത്തുടങ്ങി. എങ്കിലും അവർ ആ കാൎയ്യമൊന്നും പറയാതെ വേറെ ചിലതാണ് പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയത്.

കല്യാണിയമ്മ—ഇവിടെ രണ്ടു കുറി വരികയുണ്ടായി-
ഇല്ലേ? ആ സമയങ്ങളിൽ നിൎഭാഗ്യത്താൽ ഞാൻ ഇവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

ഞാൻ—എന്റെയാണ് നിർഭാഗ്യം.

കല്യാണി—എയ്, അങ്ങിനെയല്ല. 'അദ്ദേഹത്തിന്ന് ആദ്യം കണ്ടതുമുതൽക്ക നിങ്ങളെ നന്നെ ബോദ്ധ്യമായി. ഒരുദിവസമെങ്കിലും നിങ്ങളുടെ വൎത്തമാനം പറയാതെയില്ല. 'ശങ്കരൻകുട്ടിമേനൊനെ കല്യാണി കണ്ടിട്ടില്ലല്ലോ. ആ കുട്ടി കുറെ കേമനാവാനുള്ളവനാണ്' എന്ന് അദ്ദേഹം എപ്പോഴും പറയും.

മുഖസ്തുതി അപ്രിയമായിട്ടുള്ളവരുണ്ടോ എന്ന് അറിഞ്ഞില്ല. പ്രത്യേകിച്ച് അത് ഒരു സുന്ദരമായ സ്ത്രീമുഖത്തുനിന്നു പുറപ്പെടുന്നതായാൽ അതിൽ ലയിക്കാത്തവരുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ ആ കൂട്ടത്തിലുള്ളവനല്ലെന്നു സമ്മതിച്ചേക്കാം. കല്യാണിയമ്മയുടെ വാക്ക കേട്ടപ്പോൾ അവൾക്കുവേണ്ടി എന്തുചെയ്യുന്നതിനും ഞാൻ സന്നദ്ധനായി കഴിഞ്ഞു.

ഞാൻ—അദ്ദേഹത്തിന്ന് അങ്ങിനെ തോന്നിയതു എന്റെ ഭാഗ്യം എന്നല്ലാതെ എനിക്ക് അതിന്നു തക്ക യോഗ്യതയുണ്ടായിട്ടല്ലെന്നു നിശ്ചയംതന്നെ. കഷ്ടം! ഇത്ര യോഗ്യനായിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം പോയ്പോയല്ലോ. നാട്ടുകാരുടെ ഭാഗ്യക്ഷയം.

കല്യാണി—നാട്ടുകാരുടേയോ? എന്റെ ഭാഗ്യമില്ലായ്മ; എന്നു പറഞ്ഞപ്പോഴെക്കും കണ്ണുനീർ പ്രവാഹമായി ഒഴുകി തേങ്ങിക്കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. കാൎയ്യം ദുൎഘടമായല്ലോ. മനസ്സിന്റെ ദൌൎബ്ബല്യംകൊണ്ടോ, ആൎദ്രതകൊണ്ടോ, എന്നറിഞ്ഞില്ല, എനിക്കു കണ്ണുനീർ കാണുകവയ്യാ. അതു കല്യാണിയമ്മയെപ്പോലെയുള്ള ഒരു സ്ത്രീയുടെ കണ്ണിൽനിന്നും വീഴുന്ന

താകുമ്പോഴും പറയാനില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ടു് എ
ന്റെ കാൎയ്യം കുറെ പരുങ്ങലായിട്ടു ഞാൻ ഒന്നും
മിണ്ടാതെ വശായി. അല്പസമയംകൊണ്ടു് കല്യാ
ണിയമ്മ ദുഃഖം അടക്കി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. 'എ
ന്റെ ചാപല്യംകൊണ്ടു നിങ്ങൾക്കു വലിയ ശല്യ
മായി. എല്ലാ സംഗതികളും ഓൎത്തപ്പോൾ എ
നിയ്ക്കു സഹിക്കവെയ്യാതായി. എന്റെ വൎത്തമാന
ങ്ങളെല്ലാം കേട്ടാൽ നിങ്ങൾ ക്ഷമിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കില്ല.'
കല്യാണിയമ്മ വൎത്തമാനങ്ങളെല്ലാം വിസ്തരിച്ചുപറ
ഞ്ഞു. അവർ വ്യസനത്താൽ കൂടെക്കൂടെ കരഞ്ഞും എ
ടമുറിച്ചും പറഞ്ഞതാകകൊണ്ടു് അതെല്ലാം അവരുടെ
വാക്കായിട്ടുതന്നെ ഇവിടെ ചേൎക്കുന്നതിന്നു സ്ഥലം പോ
രാ. അതുകൊണ്ടു് അതിന്റെ ഒരു സംക്ഷേപത്തെ മാ
ത്രം താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

കല്യാണിയമ്മ ഒരു നല്ല തറവാട്ടിൽ ജനിച്ചവളാ
ണെങ്കിലും ഒരു കാരണവരുണ്ടാക്കിയ കടം ഹേതുവായി
ട്ടു ചെറുപ്പത്തിൽതന്നെ ദാരിദ്ര്യത്തിൽ അകപ്പെട്ടു മുത
ലെല്ലാം ജപ്തിചെയ്തു വിററയുടനെ കാരണവർ മരിച്ചു.
കല്യാണിയമ്മയും അവരുടെ അമ്മയും മാത്രമായി വശാ
യി. അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോളാണ് ഗോപാലമേനോൻ
മുൻസിപ്പ് അവൎക്കു സംബന്ധം തുടങ്ങിയതു്. അതിന്റെ
ശേഷം അവൎക്കു ദാരിദ്ര്യംകൊണ്ടുള്ള ശല്യമൊന്നും ഉണ്ടാ
യിട്ടില്ലെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇപ്പോൾ താമസിക്കു
ന്ന ഭവനം മുൻസിപ്പ് പണിയിച്ചുകൊടുത്തതാണ്. അ
തിന്നുപുറമെ പതിനയ്യായിരം ഉറുപ്പികയ്ക്കു വസ്തുക്കൾ
വാങ്ങിക്കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു് നാലയ്യായിരം ഉറുപ്പിക കൈ

മുതലായും അത്യാവശ്യം വേണ്ടുന്ന പണ്ടങ്ങളും പാത്രങ്ങളും കൂടി അദ്ദേഹം അവൾക്കു കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. കല്യാണിയമ്മ അഞ്ചു പ്രസവിച്ചു എങ്കിലും ഞാൻ അവിടെ പോയപ്പോൾ രണ്ടു മക്കൾ മാത്രമേയുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. മൂത്തതു പതിനാറുവയസ്സുപ്രായത്തിൽ അമ്മുക്കുട്ടി എന്നു പേരായ ഒരു മകളും പിന്നെത്തു എട്ടുവയസ്സായ ബാലകൃഷ്ണൻ എന്ന ഒരു മകനും ആയിരുന്നു. ശേഷം മൂന്നു കുട്ടികളും ശൈശവത്തിൽതന്നെ മരിച്ചുപോയി.

മുൻസിപ്പ് മരിക്കുന്നതിന്നു കുറെ ദിവസം മുമ്പിൽ ഏകദേശം പതിനാറായിരം ഉറുപ്പിക വിലയുള്ള ഒരു വസ്തു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിലുണ്ടായിരുന്നതു കല്യാണിയമ്മക്കു തീറു കൊടുത്തു. അതിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂത്ത മരുമകൻ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോൻ സമ്മതിച്ചെഴുതുകയും രണ്ടാമത്തെ മരുമകൻ കണ്ടുണ്ണിമേനോൻ കയ്യെഴുത്തു വെക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. മൂന്നു പുള്ളികൾക്കു കൂടി ആ വസ്തു പാട്ടത്തിന്നു കൊടുത്തു പാട്ടശ്ശീട്ടുകൾ കല്യാണിയമ്മയുടെ പേരിൽ എഴുതി വാങ്ങിയിരുന്നു. ആ ആധാരവും ശീട്ടുകളും ആയിരം ഉറുപ്പികക്കു വീരശ്ശപ്പ പട്ടരുടെ കയ്യിൽനിന്നു് എഴുതി വാങ്ങിയിരുന്ന ശീട്ടുംകൂടി കെട്ടിവെച്ചിരുന്നതു് ഇന്നലെ പെട്ടിതുറന്നു നോക്കിയപ്പോൾ കണ്ടില്ല. ഇതിന്നു എന്താണു് ചെയ്യേണ്ടതെന്നു് ആലോചിപ്പാനാണു് എനിക്കു് ആളെ അയച്ചതു്.

കല്യാണി—ചുരുങ്ങിയ വല്ല സംഖ്യയാണു് നഷ്ടം വന്നതെങ്കിൽ സഹിക്കാമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം മരിച്ചയുടനെ മരുമക്കളോടു വ്യവഹരിപ്പാൻ പുറപ്പെടുന്നതി

ന വളരെ മടിയുണ്ട്. മിണ്ടാതിരുന്നാൽ കുട്ടികൾ പട്ടിണിയാവും...

ഞാൻ—മരുമക്കൾ പററിച്ചതാണെന്ന് എന്താ നിശ്ചയം?

കല്യാണി—അതു ഞാൻ പറയാൻ മറന്നു. അദ്ദേഹം മരിച്ചിട്ടു മൂന്നു മാസമായി എങ്കിലും ആധാരം കളവു ചെയ്ത വിവരം ഇന്നലയേ അറിഞ്ഞുള്ളു. മൂന്നു പാട്ടക്കാരുള്ളതിൽ ഒരുത്തൻ ഇക്കോരൻ എന്നൊരു ഈഴവനാണ് അവൻ ഇന്നലെ ഇവിടെ വന്നു 'കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോൻ പാട്ടശ്ശീട്ടു മാറി എഴുതി തരണമെന്നും അവൻ അതിനു തക്കം പറഞ്ഞപ്പോൾ ഒന്നും മിണ്ടാതെ മാറി എഴുതി കൊടുത്താൽ അവന് ഇരുനൂറു ഉറുപ്പിക കൊടുക്കാമെന്നും പറഞ്ഞു' എന്നു പറഞ്ഞപ്പോഴാണ്, സംശയം തോന്നി പെട്ടി തുറന്നു നോക്കിയതും വിവരം മനസ്സിലായതും. അദ്ദേഹം മരിക്കാറായപ്പോഴത്തെ ലഹളയിൽ അവർ ആധാരം തട്ടിക്കൊണ്ടു പോയതാണ്, സംശയമില്ല.

ഞാൻ—ഈ വസ്തു തിരുതന്ന വിവരം ആരും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ?

കല്യാണി—ഇല്ല, ഗൂഢമായിട്ടാണ് കാര്യം നടത്തിയതു്.

ഞാൻ - ആധാരത്തിലെ സാക്ഷിക്കാരും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ?

കല്യാണി—അതുവ്വ് വീരശ്ശുപ്പ പട്ടരും പാട്ടക്കാരിൽ ഉണ്ണാമൻ നായര് എന്നൊരാളുമാണ് സാക്ഷി. അവരെ ഇന്നലെ വരുത്തി ചോദിച്ചപ്പോൾ അവ

രൊന്നുമറിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നാണ് പറഞ്ഞതു്. വീരശ്ശപ്പ വിൻെറ എടവാട് അദ്ദേഹമുള്ളപ്പോൾ തന്നെ തീൎന്നു എന്നു പറഞ്ഞു.

ഞാൻ—മരുമക്കൾ പററിച്ചതാണ്, സംശയമില്ല. അവരിത്ര തെമ്മാടികളാണില്ലേ? ഇത്ര മയ്യാദക്കാരനായ അമ്മാവനു ഇങ്ങിനത്തെ മരുമക്കളുണ്ടായതു അത്ഭുതം തന്നെ.

കല്യാണി—അദ്ദേഹത്തിനു അവരെ ഒട്ടും വിശ്വാസം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഞാൻ അവരോടു തന്നെ ലോകിയമായിട്ടാണ കഴിഞ്ഞു വന്നതു്. അവക്കു് അപ്രിയമായിട്ടു് എന്തെങ്കിലും പറകയോ പ്രവൎത്തിക്കയോ ഈ വയസ്സിന്നിടക്കു് ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ആട്ടെ, അതൊക്കെ പറഞ്ഞിട്ടു കാൎയ്യമില്ലല്ലോ. എന്താണിനി ചെയ്യേണ്ടതു്?

ഞാൻ—(അല്പം ആലോചിച്ചിട്ടു്) ഞാൻ ഇതുവരെ കേട്ടിടത്തോളം അവരു പഴയതൊക്കെ അടച്ചിട്ടാണ കാൎയ്യം പററിച്ചിട്ടുള്ളതു്. കുറെ പഴക്കവും സാമൎത്ഥ്യവുമുള്ള വക്കീലിനോടു് ആലോചിക്കയാണു് മുമ്പിൽ വേണ്ടതു്.

കല്യാണി—അതു ഞാൻ വിചാരിച്ചിട്ടില്ല. ശങ്കരക്കുട്ടിമേനോൻ തന്നെ ഇതിനു നിവൃത്തിയുണ്ടാക്കണം. അദ്ദേഹം ഇപ്പോഴുണ്ടെങ്കിൽ ഈ കാൎയ്യം നിങ്ങളെയല്ലാതെ മററാരേയും ഏല്പിക്കയില്ല. അതു തന്നെയാണു് എൻെറ വിശ്വാസം...

ഞാൻ—ഞാൻ ഇതിന്നുമുമ്പിൽ വ്യവഹാരമൊന്നും നടത്തീട്ടില്ല. ഇതൊരു ചില്ലറകാൎയ്യവുമല്ല. അതുകൊ

ണ്ട് ഒരു പഴക്കമുള്ള ആളെ ഏല്പിക്കുന്നതാണ നല്ലതു്. ഇതെന്റെ ആദ്യത്തെ കേസ്സായതുകൊണ്ടാണ് ഞാനിങ്ങിനെ പറയുന്നതു്

എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ—'പഴക്കമുള്ള വക്കീൽമാര് ആദ്യത്തെ കേസ്സു കൂടാതെകണ്ടാണോ പിന്നത്തെ കേസ്സുകൾ നടത്തിത്തുടങ്ങിയതു്?' എന്നു മധുരസ്വരത്തിൽ വളരെ ചൊടിയോടുകൂടി പിന്നിൽനിന്ന് ഒരാൾ ചോദിക്കുന്നതു കേട്ടു. തിരിഞ്ഞു നോക്കിയപ്പോൾ കണ്ട കാഴ്ചയിൽ ഞാൻ കാല്യാണിയമ്മയുടെ വ്യസനവൎത്തമാനവും മൻസിപ്പിന്റെ മരുമക്കളുടെ ദുർവൃത്തും എന്റെ അധൈര്യവും മററുമെല്ലാം തീരെ മറന്നു പോയി. വാതിൽ ചാരി ആറേഴ വയസ്സായ ഒരു ആൺകുട്ടിയുടെ തോളിൽ കൈ വെച്ചുകൊണ്ടു പൂൎണ്ണയൌവനയായ ഒരു സ്ത്രീ അല്പം ലജ്ജാസംഭ്രമത്തോടും മന്ദഹാസത്തോടും കൂടി നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു. കുറച്ചു നേരം എന്റെ ദൃഷ്ടി നിമേഷരഹിതമായി അവളിൽ തന്നെ പതിഞ്ഞു. ഞാൻ നിശ്ചലനായിരുന്നുപോയി. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒന്നും മിണ്ടാതെ പരുങ്ങുന്നതു കണ്ടു കല്യാണിയമ്മ—'എന്റെ കുട്ടികളാണിതു: അമ്മുക്കുട്ടിയും ബാലകൃഷ്ണനും' എന്നു പറഞ്ഞ് അവരെ വിളിച്ച് അടുക്കലിരുത്തി. സാധാരണയായി ഏതു സഭയിലും പരിഭ്രമലേശം ഇല്ലാത്ത എനിയ്ക്ക് അമ്മുക്കുട്ടിയെ കണ്ടതിന്റെ ശേഷം കുറെ പരുങ്ങൽ വന്നുകൂടി. 'ശങ്കരക്കുട്ടിമേനെ നിങ്ങളറിയോ' എന്നു കല്യാണിയമ്മ കുട്ടികളോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ 'അച്ഛന്റെ ശങ്കരമേനോ ഇതു—'എന്നു ബാലകൃഷ്ണനും 'ഞാനറിയും' എന്നു നിശ്ശങ്കമായി അമ്മുക്കു

ട്ടിയും മറവടി പറഞ്ഞപ്പോൾ എന്റെ പരിഭ്രമം അധികമാവുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. മുൻസിപ്പിന് എന്നെ വളരെ ബോദ്ധ്യമായിരുന്നു എന്നു കല്യാണിയമ്മ പറഞ്ഞതു ഭംഗിവാക്കായിരിക്കുമെന്നാണ് ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നതു് ഈ കുട്ടികളുടെ വാക്കുകൊണ്ടു് അതങ്ങിനെയല്ലെന്നു തീർച്ചയായി. അമ്മുക്കുട്ടിയെ ഞാൻ ഇതിന്നു മുമ്പിൽ കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത അവസ്ഥയ്ക്കു് ആ സ്ത്രീയുടെ വാക്കു കേട്ടു് എനിക്കു കുറെ അത്ഭുതമുണ്ടായിട്ടു ഞാൻ ഇങ്ങിനെ ചോദിച്ചു.

'ഏ്? അതെങ്ങിനെയാണ്?—ഞാൻ നിങ്ങളെ കണ്ടിട്ടില്ലല്ലോ.'

അമ്മു—എന്നാലേ എനിക്കുങ്ങോട്ടു കണ്ടുകൂടു എന്നുണ്ടോ?

കല്യാണി— (വാത്സല്യത്തോടുകൂടി) അധികപ്രസംഗമല്ലാതെ വായിൽ നിന്നു പുറപ്പെടില്ലല്ലോ—അച്ഛൻ വല്ലാതെ ലാളിച്ചിട്ടാണ് ഇങ്ങിനെയായതു്

അമ്മുക്കുട്ടി പറഞ്ഞതു് അധികപ്രസംഗമാണെന്നു് എനിക്കു് ഒട്ടും തോന്നിയില്ല. അവളുടെ വാക്കിൽ അസാധാരണമായ സ്വാരസ്യമുള്ളതായിട്ടാണ് എനിക്കു് തോന്നിയതു്

അമ്മു—ഞാൻ അധികപ്രസംഗമല്ലാ പറഞ്ഞതു് പ്രമാണികളായിട്ടുള്ളവരെ എല്ലാവരും അറിയും. പ്രമാണികൾ നിസ്സാരന്മാരെ ചോദിച്ചറിയുന്നതു ചുരുക്കമാണ് താനും.

ഞാൻ—ഞാൻ പ്രമാണികളുടെ കൂട്ടത്തിലോ? നടാടേ കേൾക്കയാണതു്

അമ്മ—യഥാൎത്ഥമായിട്ടു യോഗ്യതയുള്ളവൎക്കു അഹംഭാവമുണ്ടാവില്ല. അതുകൊണ്ടാണിങ്ങിനെ തോന്നുന്നതു്

ഞാൻ—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു കല്യാണിയമ്മയോടു) നിങ്ങടെ കേസ്സു കോടതിയിൽ കേറുന്ന പക്ഷം വക്കീൽനാമം അമ്മുക്കുട്ടിക്കു കൊടുക്കയാണു് നല്ലതു്.

കല്യാണി—ആട്ടേ, അതൊക്കെയിരിക്കട്ടേ, ഇവളുടെ അധികപ്രസംഗം അവസാനിക്കില്ല. നമ്മുടെ കാൎയ്യത്തിന്നെന്താണിനി ചെയ്യേണ്ടതു ?

ഞാൻ—തൽക്കാലം ഒരു വഴിയും തോന്നുന്നില്ല. ഞാനൊന്നാലോചിക്കട്ടേ, നാളെയും ഇങ്ങോട്ടേറങ്ങാം. അപ്പോളെൻെറ അഭിപ്രായം പറയാം.

കുറെ നേരം ഇങ്ങിനെ സംസാരിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്നിട്ടു പിന്നെ ഞാൻ യാത്ര പറഞ്ഞുപോന്നു.

ഞാൻ കല്യാണിയമ്മയെ കണ്ടു പോരുന്ന വഴിക്കുണ്ടായ വിചാരങ്ങൾ പല മാതിരിയും ചിലതു് അന്യോന്യവിരുദ്ധങ്ങളുമായിരുന്നു. ആദ്യമായി ഒരു കേസ്സു കിട്ടിയതിനെക്കുറിച്ചു എനിക്കു് അസാമാന്യമായ സന്തോഷം ഉണ്ടായി. അങ്ങിനെ കിട്ടിയതു് ഒരു എണ്ണപ്പെട്ട കേസ്സായിരുന്നതുകൊണ്ടും ഒരു പേർ സമ്പാദിപ്പാൻ വകയുള്ളതായിരുന്നതുകൊണ്ടും ആ സന്തോഷത്തിന്നു സവിശേഷമായ പ്രാബല്യവും സിദ്ധിച്ചു. അതോടുകൂടി കല്യാണിയമ്മയുടെ കഷ്ടാവസ്ഥയെക്കുറിച്ചു വളരെ വ്യസനവും അതിൽ നിന്നു നിവൎത്തിപ്പാൻ എന്നാൽ അസാദ്ധ്യമായി വന്നേക്കുമോ എന്നുള്ള ഭയവും എൻെറ മനസ്സിനെ വല്ലാതെ ചലിപ്പിച്ചു. ഈ

വിചാരങ്ങളുടെ ഇടയിലെല്ലാം സാരസ്യവും സൌകുമാ ര്യവും കിടന്നു ജ്വലിയ്ക്കുന്ന ഒരു മുഖം കളിച്ചുകൊണ്ടും ഇരുന്നു. ഏതു സംഗതിയെക്കുറിച്ചു വിചാരിച്ചാലും ആ മുഖത്തിൻെറ ഓൎമ്മ ആ വിചാരത്തെ മുഴുവനാക്കു വാൻ സമ്മതിച്ചില്ല. മനസ്സിൻെറ ഈ അനന്യനിരത യെക്കുറിച്ചു ഞാൻ ആദ്യം കുറെ അത്ഭുതപ്പെട്ടു. കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോളാണ് അതിൻെറ കാരണം മനസ്സിലാ യതു്. പ്രബലമായും അഭേദ്യമായും ഉള്ള പ്രഥമാനുരാ ഗത്തിൻെറ വികൃതിയാണ് ഇതെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ ഞാൻ മററു വിചാരങ്ങളെല്ലാം കെട്ടിവച്ചു് അമ്മുക്കുട്ടി യെക്കുറിച്ചുമാത്രം വിചാരിയ്ക്കു എന്ന പരമാനന്ദം അ നുഭവിപ്പാൻ മനസ്സിനെ അനുവദിച്ചു.

എൻെറ ഹൃദയത്തെ പ്രഥമദൎശനത്തിൽ തന്നെ ഇങ്ങിനെ അപഹരിയ്ക്കത്തക്കവണ്ണം യോഗ്യതയുണ്ടായ ആ സ്ത്രീയുടെ ആകൃതിയെക്കുറിച്ചു് അറിയുവാൻ വായ നക്കാൎക്കു് ആഗ്രഹമുണ്ടായിരിയ്ക്കാം. പ്രത്യവയവമായി നോക്കിയാൽ ആ ദേഹത്തിനു വിശേഷസൌന്ദൎയ്യമൊ ന്നുമില്ല. വൎണ്ണത്തിനു വിശേഷഗുണം ഒന്നുമില്ലെങ്കിലും ഇരുനിറത്തിൽ അല്പം മേലെയാണു് തലയ്ക്കു വലിപ്പം സാധാരണയിൽ കുറച്ചു അധികവും നെററി അല്പം പുറ ത്തെയ്ക്കു തള്ളിട്ടും ആകുന്നു. കണ്ണു കുറച്ചു കുണ്ടിലാണെ ങ്കിലും അതിന്നു നല്ല ജീവനുണ്ടു് കവിൾത്തടം ഭംഗി യിൽ ഉരുണ്ടതും താടി ചെറിയതും അല്പം കൂൎത്തതുമാ കുന്നു. സംസാരിയ്ക്കുമ്പോഴും ചിരിയ്ക്കുമ്പോഴും തൊണ്ണു കൾ കുറെ അധികം കാണുമെങ്കിലും പല്ലിന്നു് അസാമാ ന്യമായ ഭംഗിയുണ്ടു് തലമുടി അതിധാരാളം. എന്നാൽ

ഇതൊന്നുമല്ല, എന്റെ മനസ്സിനെ ആകൎഷിച്ചതു് എന്നാണു് തോന്നുന്നതു് മുഖത്തിന്റെ സ്ഫോഭവിശേഷംകൊണ്ടാണു; പ്രത്യംഗസൌന്ദൎയ്യംകൊണ്ടല്ല അമ്മുക്കുട്ടിയുടെ വശീകരണം. ആകപ്പാടെയുള്ള സൌകുമാൎയ്യവും സാരസ്യവും ദൃഷ്ടിവിക്ഷേപത്തിന്റെ ചൊടിയും ചിരിക്കുന്ന സമയത്തുള്ള ഭംഗിയും മുഖപ്രസാദവും മധുരമായ നുണക്കുഴിയും വാക്കിന്റെ സാമൎത്ഥ്യവും സ്വരത്തിന്റെ മാധുൎയ്യവും മററുമെല്ലാം കൂടിയാണു് അമ്മുക്കുട്ടിക്കു് അസാമാന്യമായ ഒരു ആകൎഷകത്വം ഉണ്ടാകുന്നതു്.

ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു കുറച്ചുനേരം ഏകാഗ്രചിത്തനായി വിചാരിച്ചപ്പോഴെക്കു് അമ്മുക്കുട്ടിയെ ഭാൎയ്യയാക്കുവാൻ സാധിക്കാഞ്ഞാൽ എന്റെ ജന്മം വെറുതെയാണെന്നുള്ളേടത്തോളം തീൎച്ചയാക്കി. കല്യാണിയമ്മയുടെ ആദരവുകൊണ്ടും മററും നോക്കിയപ്പോൾ അവൾക്കു് ഇക്കാൎയ്യത്തിൽ വളരെ വിരോധമുണ്ടാകയില്ലെന്നു് എനിക്കു് ഒരു സമാധാനമുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ, ഒരു ദുഘടം ഉണ്ടു് എന്നെ ഏല്പിച്ചിരിക്കുന്ന കാൎയ്യം അവൾക്കു് സാധിപ്പിച്ചു കൊടുപ്പാൻ എന്നെക്കൊണ്ടു കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ, തന്റെ മകളെ എനിക്കു തരേണമെന്നു് അവരോടു ചോദിക്കുന്നതു് എന്റെ പൌരുഷത്തിന്നു കുറവാണു് കാൎയ്യം സാധിച്ചാൽ ചോദിക്കുന്നതിന്നവകാശമായി. എന്നുതന്നെയുമല്ല അവർ അനുവദിക്കുന്നതിന്നും എളുപ്പമായി. അതുകൊണ്ടു മുൻസിപ്പിന്റെ മരുമക്കളെക്കൊണ്ടു വസ്തു കല്യാണിയമ്മെക്കു തിരികെ കൊടുപ്പിക്കാതെ ഈ കാൎയ്യത്തിൽ നിന്നു ഞാൻ പിൻവാങ്ങുകയില്ലെന്നു തീൎച്ചയാക്കി, അതിന്നുള്ള വഴികൾ ആലോചിച്ചുതുടങ്ങി.

എനിയ്ക്കു വക്കീൽപ്പണിയിൽ പരിചയം കൊല്ലത്തെ പ്പഴക്കമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിൽ കാര്യത്തിന്നു വളരെ എളുപ്പമുണ്ടായിരുന്നു. കല്യാണിയമ്മയുടെ അവകാശം സ്ഥാപിയ്ക്കുന്നതിന്നു വേണ്ട രേഖകൾ നാലുനാഴികകൊണ്ടു സൃഷ്ടിയ്ക്കാമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഒരു മര്യാദയുള്ള തറവാട്ടിൽ വളൎന്നവനും ഒരു പുതിയ വക്കീലുമായിരുന്നതുകൊണ്ടു് ആ വഴി എനിയ്ക്കു തോന്നുകതന്നെ ഉണ്ടായില്ല. മരുമക്കൾക്കു നിലയില്ലാത്തവിധത്തിൽ ന്യായമായ തെളിവു കൊണ്ടുവരുന്നതിന്നുള്ള വഴി മാത്രമേ ഞാൻ ആലോചിച്ചിരുന്നുള്ളു.

കാര്യത്തിന്റെ കിടപ്പു വളരെ ദുൎഘടത്തിലായിരുന്നു. വസ്തു വളരെ കാലമായിട്ടു മുൻസിപ്പിന്റെ പേരിലായിരുന്നു എന്നു പലൎക്കും അറിവുള്ള ഒരു സംഗതിയാണു്. അതു കല്യാണിയമ്മയ്ക്കു തീറുകൊടുത്ത വിവരം മൂന്നു പാട്ടക്കാരും വീരശ്ശപ്പട്ടരും മാത്രമേ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളു. രണ്ടു പാട്ടക്കാരുടേയും വീരശ്ശപ്പവിന്റെയും പക്കൽ നിന്നു സഹായമുണ്ടാവില്ലെന്നു തന്നെയല്ലാ, വിരോധത്തിന്നു വഴിയുണ്ടുതാനും. എല്ലാംകൂടി നോക്കിയാൽ ഇക്കോരൻ മാത്രം അനുകൂലമായി സാക്ഷിപറയുമായിരിയ്ക്കും. അതുകൊണ്ടു മാത്രം ഈ കേസ്സിൽ ഗുണം സിദ്ധിപ്പാൻ മാൎഗ്ഗമില്ല. ആ കാലത്തു് ആധാരങ്ങൾ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്ന സമ്പ്രദായം ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ആകപ്പാടെ ജയത്തിന്നുള്ള മാൎഗ്ഗമൊന്നും കണ്ടില്ല. കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോനും കണ്ടുണ്ണിമേനോനും പഴുതുകളെല്ലാം അടച്ചാണു് കരുക്കൾ ഇട്ടിരിയ്ക്കുന്നതു് എതുവിധത്തിൽ

നോക്കിയാലും ആടിയറാവുതന്നെ. ഏകദേശം അദ്ധരാത്രിയാകുന്നതുവരെ ഈ സംഗതിയെക്കുറിച്ചുതന്നെ ആലോചിച്ചുകൊണ്ടു കിടന്നപ്പോൾ ഒടുവിൽ ഉറക്കംവന്നു. രാവിലെ ഉണൎന്നപ്പോൾ ആദ്യം ഓൎമ്മവന്നതും ഈ സംഗതിതന്നെയാണു് അപ്പോഴത്തെ ആലോചയിൽ വീരശ്രൂപ്പപട്ടർ ഒരു വലിയ ഉണ്ടികക്കാരനും കച്ചവടക്കാരനുമായിരുന്നതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണക്കു പരിശോധിച്ചാൽ അദ്ദേഹം ചെയ്ത കൃത്രിമം വെളിപ്പെട്ടേയ്ക്കാമെന്നു് ഓൎമ്മവന്നു. അങ്ങിനെ ആയാൽ അദ്ദേഹത്തെ ഭയപ്പെടുത്തി സ്വാധീനനാക്കുവാൻ സാധിച്ചേയ്ക്കാം. കണക്കു പരിശോധിപ്പാൻ എന്താണു് മാൎഗ്ഗം; എനിയ്ക്കു് അദ്ദേഹവുമായി ചില എടവാടുകൾ ഉണ്ടു് പണത്തിനുവേണ്ടി എന്തുചെയ്യാനും മടിയില്ലാത്ത ആളായിരുന്നു അദ്ദേഹം. എങ്കിലും തനിയ്ക്കു കുടുക്കം വരാത്തവിധത്തിൽ കളവു ചെയ്യാൻ സാമത്ഥ്യമുള്ളവനായിരുന്നു എന്നു് എനിയ്ക്കു നല്ല അറിവുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അതു് എളുപ്പത്തിൽ വെളിപ്പെടുത്തിക്കളയാമെന്നു് എനിയ്ക്കു പൂൎണ്ണവിശ്വാസം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും അതു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കേണ്ട ഒരു വഴിയാണു് ശീട്ടു കളവുചെയ്തു ധനുമാസത്തിലും അദ്ദേഹം ഉറപ്പിക തിരികേ കൊടുത്തു എന്നു പറഞ്ഞതു കന്നിമാസത്തിലും ആയിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഒന്നുകിൽ കണക്കു മുഴുവൻ മാററി എഴുതിയിരിയ്ക്കണം; അല്ലെങ്കിൽ നാൾവഴിയിൽ വല്ല തെററും ഉണ്ടായിരിയ്ക്കണം. ഏതുവിധമായാലും അദ്ദേഹത്തെ ഒന്നു കാണുകതന്നെ എന്നു നിശ്ചയിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഠത്തിലേയ്ക്കു രാവിലെതന്നെ പോയി.

അദ്ദേഹത്തോട് ഓരോ നാട്ടുവൎത്തമാനം പറഞ്ഞു കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടക്ക് ആധാരം കളവുചെയ്ത വിവരം യദൃച്ഛയായി ഒരാളുടെ അടുക്കൽ നിന്നു കേട്ടതായി അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം—'നിങ്ങളും കേട്ടുവോ ആ വൎത്തമാനം. ആ സ്ത്രീ കുറെ മൎയ്യാദക്കാരിയാണെന്നായിരുന്നു എന്റെ വിശ്വാസം. ഇത്ര വലിയ കളവു പറഞ്ഞുണ്ടാക്കാൻ മതി എന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല'

ഞാൻ—കളവാണെന്ന് എന്താ ഇത്ര നിശ്ചയം?

വീരപ്പ—നിശ്ചയം എന്താ എന്നോ? ആധാരത്തിൽ ഞാൻ സാക്ഷിയായി ഒപ്പിട്ടിട്ടുണ്ടെന്നല്ലേ പറയുന്നതു്. ഞാൻ സ്വപ്നേപി അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. പിന്നെ ഞാൻ എഴുതിക്കൊടുത്ത ശീട്ടും കളവുചെയ്തുപോൽ. ആ എടവാടു കന്നിമാസത്തിലേ തീൎന്നുപോയിട്ടുള്ളതാണ്.

ഞാൻ—അതിനു തെളിവുണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ.

വീര—ഞങ്ങടെ കണക്കുതന്നെ തെളിവ് ഏതു കോടതിയാണ് അതു വിശ്വസിക്കാത്തതു്? വേണമെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്കു തന്നെ നോക്കാമല്ലോ.

എന്നു പറഞ്ഞു നാൾവഴി കണക്കുപുസ്തകം എടുത്തു ആ എനം എഴുതിയിരിക്കുന്ന ഭാഗം മറിച്ചു കാണിച്ചുതന്നു. 'എനിക്കു നിങ്ങളെ അവിശ്വാസമില്ല. എന്തിനു കണക്കു നോക്കുന്നു' എന്നും മററും ഭംഗി പറഞ്ഞു എങ്കിലും ഞാൻ പുസ്തകം വാങ്ങിനോക്കി. അതിൽ യാതൊരു കൃത്രിമവും കണ്ടില്ല. കണക്കിൽ വെട്ടും തിരുത്തും മററുമൊന്നും ഇല്ല. ഈ കണക്ക് അദ്ദേഹം പറ

ഞങ്ങളപോലെതന്നെ എത്ര കോടതിയും വിശ്വസിക്കും. അതുകൊണ്ടു് ഈ വഴിക്കു പോയാൽ ഗുണമില്ലെന്നു തീൎച്ചയായി.

വളരെ കാലം അപ്പീൽക്കോടതി വക്കീലായിരുന്ന ഈ വ്യവഹാരത്തിന്നു് ഒന്നുരണ്ടു മാസം മുമ്പെ കളരിപ്പുറം മുൻസിപ്പായ കെ. കരുണാകരമേനോൻ എന്റെ വലിയമ്മയുടെ ഭൎത്താവിന്റെ അനുജനായിരുന്നു. മുൻസിപ്പിന്റെ തറവാട്ടുവ്യവഹാരങ്ങളെല്ലാം അദ്ദേഹമാണു നടത്തിവന്നിരുന്നതു് വളരെ ആലോചിച്ചിട്ടും ഒരു വഴികാണാതെ ബുദ്ധി ക്ഷയിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഈ സംഗതി എനിക്കു് ഓൎമ്മവന്നു. മുൻസിപ്പു വസ്തു തീറുകൊടുത്ത വിവരം ഒരു സമയം അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം. അറിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ തന്നെയും അദ്ദേഹത്തോടു് ഈ കാൎയ്യം ആലോചിച്ചതുകൊണ്ടു ഗുണമല്ലാതെ ദോഷമുണ്ടാവാൻ വഴിയില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്നു് എന്റെപേരിൽ പുത്രനിൎവ്വിശേഷമായ വാത്സല്യമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം എനിക്കു കഴിയുന്ന സഹായങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തുതരുമെന്നുള്ള ഉറപ്പും എനിക്കുണ്ടായിരുന്നു.

ഈ വഴി തോന്നിയതോടുകൂടി ഉറക്കവും വന്നു. രണ്ടുമൂന്നുദിവസമായിട്ടു മനസ്സിന്നു സമാധാനമില്ലായിരുന്നതിനാൽ ഉറക്കം വളരെ അമാന്തമായിരുന്നു. എന്നാൽ അന്നേത്തെ ഉറക്കം വളരെ സുഖമായി. പിറെന്നാൾ നേരത്തെ ഭക്ഷണംകഴിച്ചു ഞാൻ കളരിപ്പുറത്തേക്കു പുറപ്പെട്ടു; ആ വിവരം കല്യാണിയമ്മയെ അറിയിച്ചില്ല. അടിയന്തിരമായി വീട്ടിലേക്കു പോകേണ്ടി

വന്നിരിക്കുന്നു എന്നും രണ്ടുദിവസത്തിലധികം താമ
വേണ്ടിവരില്ലെന്നും മാത്രം അവരോടു പറവാൻ
യച്ചു.

യാത്ര പുറപ്പെട്ടു പിറ്റെന്നാൾ കളരിപ്പു
ത്തി. കരുണാകരമേനോൻ എന്നെ വളരെ ആദ
ട്ടംകൂടി സ്വീകരിച്ചു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.
ത്തമാനങ്ങളും എന്റെ വൎത്തമാനങ്ങളും പറ
ച്ചതിന്റെശേഷം ഞാൻ വന്നതിന്നു പ്രത്യേകം
കാരണവുമുണ്ടോ എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ
രമെല്ലാം പറഞ്ഞു. വൎത്തമാനം മുഴുവൻ കേട്ടു
ഒന്നും സംസാരിച്ചില്ലെങ്കിലും മുഖഭാവംകൊണ്ടു
ഹം അസാമാന്യമായി കോപിക്കുകയും വെറുക്ക
ചെയ്തു എന്നു എനിക്കു സ്പഷ്ടമായി. 'കണ്ടുണ്ണി
കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനും വലിയ മൎയ്യാദക്കാരാണെന്നു
മില്ല; എങ്കിലും ഇത്ര പോക്കിരികളാണെന്നു
വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. നിസ്സഹായയായ ഒരു സ്ത്രീ
ങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതിന്നു അവരെത്ര വികൃതികളായി
ണം. ആട്ടെ, അവരെ ഒന്നു പഠിപ്പിച്ചു വിടാതെ
കയില്ല. ദൈവാനുകൂല്യംകൊണ്ടു് അതിന്നു വേ
യുധം എന്റെ വക്കൽ ഉണ്ടുതാനും' എന്നു പ
അദ്ദേഹം അകത്തേക്കുപോയി. അദ്ദേഹം പറ
ന്റെ താല്പൎയ്യം മുഴുവൻ എനിക്കു മനസ്സിലായി
ല്യം എന്റെ കാൎയ്യത്തിന്നു് എങ്ങിനെയോ ഒരു
ത്തിയുണ്ടായി എന്നുള്ളേടത്തോളം സ്പഷ്ടമായി.

കരുണാകരമേനോൻ ഉടനെ പുറത്തുവ
ണ്ടെഴുത്തു എന്റെ കയ്യിൽ തന്നു. അതു വായിച്ചു

അപ്പോൾ ആപാദചൂഡം വിറച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ പെട്ടന്ന് എഴുനേററു. കല്യാണിയമ്മയുടെ ശത്രുക്കളെ ഇപ്പോൾ അവരുടെ കാൽക്കൽ വീഴിക്കാമല്ലോ എന്നുള്ള സന്തോഷത്തോടുകൂടി 'ഞാൻ ഇപ്പോൾതന്നെ തിരിച്ചു പോകുന്നു' എന്നു പറഞ്ഞു.

ണ്ണാ—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു) വരട്ടെ, പരിഭ്രമിക്കേണ്ട. അത്താഴം കഴിഞ്ഞിട്ടു പോയാൽ മതി. കുറച്ചുകൂടി കാര്യങ്ങളാലോചിപ്പാനുണ്ടു ഇനി എന്താണ് ഈ എഴുത്തുകൊണ്ടു ചെയ്യാൻ ഭാവം?

ാൻ—തിരിച്ചു ചെന്ന ഉടനെ അവരുടെമേൽ ആധാരം കളവുചെയ്തുകൊണ്ടുപോയതിനു ക്രിമിനൽ വ്യവഹാരം ചെയ്യുകതന്നെ.

ണ്ണാ—അതു കല്യാണിയമ്മക്കു സമ്മതമാകുമോ? ശങ്കരക്കുട്ടി അവരെ നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഭർത്താവിൻെറ അനന്തിരവന്മാർക്കു ചങ്ങല വരുന്നതിൽ നല്ലതു, തൻെറ സർവ്വസ്വവും പോകയാണെന്നു വിചാരിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിലുള്ള സ്ത്രീയാണ് അവര്.

ാൻ—(ബുദ്ധിക്ഷയത്തോടുകൂടി) അതു ശരിയാണ്, എങ്കിലും ആ തെമ്മാടികളെ വെറുതെ വിട്ടയക്കുന്നതും കഷ്ടമല്ലേ?

ണ്ണാ—അതു കഷ്ടംതന്നെ എങ്കിലും ആയമ്മയുടെ അഭിപ്രായം അറിഞ്ഞിട്ടല്ലാതെ ഒന്നും ചെയ്യരുത്. വസ്തു തിരികെ കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്നതുതന്നെ ആ ദുരാഗ്രഹികൾക്കു നല്ല ശിക്ഷയാകും. അതിരിക്കട്ടെ, വീരശൂപ്പട്ടരുടെ കാര്യം എങ്ങിനെയാണ് ആയാൾ വലിയ അക്രമങ്ങൾ ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ആയാളെ ഒന്ന് അമർത്തിയാൽ തരക്കേടില്ല.

ഞാൻ — അതിന് ഈ എഴുത്തുകൊണ്ടു മതിയാവില്ലല്ലോ.

കരുണാ — ഇല്ല, എങ്കിലും വേറെ തെളിവുണ്ടെങ്കിൽ അതിന് ഇതു സഹായമായിത്തീരുമല്ലോ. അദ്ദേഹം കണക്കു മാററി എഴുതീട്ടുണ്ടെന്നു നിശ്ചയമാണ്, കന്നിമാസത്തിലാണ് കടസംഖ്യ തിരിച്ചുകൊടുത്തതു് എന്നല്ലേ പട്ടർ പറഞ്ഞതു് ആയാൾ ആയിരം ഉറപ്പികൾക്കു വേണ്ടി രണ്ടു മാസത്തെ കണക്കു മാററുവാൻ മടിക്കുന്നാളുതിലല്ല. അങ്ങിനെ മാററിയതിനുള്ള തെളിവു കണ്ടുപിടിച്ചു കല്യാണിയമ്മയോടു ആലോചിച്ചതിന്റെ ശേഷമേ ഇനി വല്ലതും ചെയ്യാൻ പാടുള്ളു.

ഞാനതു സമ്മതിച്ചു അന്നു വൈകുന്നേരം തന്നെ മടങ്ങി. ഇവിടെ വന്നയുടനെ തന്നെ കല്യാണിയമ്മയെ കണ്ടു. വസ്തു തിരികെ കിട്ടുവാനുള്ള വഴിയുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ അവക്കു വളരെ സന്തോഷമായി എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. മററു വിവരങ്ങളൊന്നും അവരോടു തൽക്കാലം പറഞ്ഞില്ല. ക്രിമിനൽ വ്യവഹാരത്തിന്റെ കാൎയ്യത്തെപ്പററി കരുണാകരമേനോൻ പറഞ്ഞതുപോലെ തന്നെയായിരുന്നു അവരുടെ അഭിപ്രായം. ഞാൻ എന്തുതന്നെ പറഞ്ഞാലും അവക്കു ഒരു മറുവടി തന്നെ ഉള്ളു. 'വ്യവഹാരമൊന്നും കൂടാതെ വസ്തു തിരികെ കിട്ടുമെങ്കിൽ വളരെ സന്തോഷം. അവക്കു ശിക്ഷ വരുന്ന കാൎയ്യമാണെങ്കിൽ വസ്തു മുഴുവൻ പോയാലും വേണ്ടില്ല, ഞാൻ കാരണമായിട്ടു അവക്കു ഒരു ദോഷം വരുത്തുവാൻ പാടില്ല.'

അമ്മ — അമ്മക്കു സാധുക്കളായ ഞങ്ങൾ പട്ടിണി കി

ടക്കുന്നതിൽ വിരോധമൊന്നുമില്ല. ആ മററാദുഷ്ട ന്മാൎക്കു സുഖക്കേടൊന്നും വരരുതെന്നേ ഉള്ളൂ.

കല്യാണി—(നീരസിച്ചു) നിങ്ങളവരെ ദുഷ്ടന്മാരെന്നു പറവാൻ പാടുണ്ടോ?

അമ്മു—'ഓ! ദുഷ്ടന്മാരല്ല, മോഷണം ചെയ്യുന്ന വിശിഷ്ടന്മാർ; എന്നാൽ പോരേ?'

കല്യാണി—അധികപ്രസംഗി, ഉരുപ്പടികളെ സമ്പാദിക്കാൻ നോക്കുകയാണ്

അമ്മു—അവരുടെ കയ്യിൽ ഉരുപ്പടികൾ ധാരാളമായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഞാൻ മേടിക്കുമെങ്കിലല്ലേ അവൎക്കു തരാൻ പാടുള്ളൂ.

കല്യാണി—(പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി)'ഞാൻ നിന്നോടൊന്നും പറഞ്ഞില്ല' എന്നു പറഞ്ഞു എന്നോടു ഓരോന്നു ചോദിപ്പാൻ തുടങ്ങി. കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഞാൻ യാത്ര പറഞ്ഞു പോരികയും ചെയ്തു. തമ്മിൽ കാണുകയും സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യുംതോറും എനിക്കു അമ്മുക്കുട്ടിയുടെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്വാനുള്ള ആഗ്രഹവും വൎദ്ധിച്ചുവന്നു എന്നു പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

വിരുപ്പപട്ടരെ കുടുക്കുന്നതിനുള്ള വഴി അന്നു രാത്രി മുഴുവനും ആലോചിച്ചിട്ടും എനിക്കു തൃപ്തിയായില്ല. അദ്ദേഹം കണക്കുപുസ്തകം മുഴുവൻ മാററിട്ടുണ്ടെന്നു സ്പഷ്ടമാണ്. അതു വളരെ ശ്രദ്ധമായി ചെയ്തതാവാനേ പാടുള്ളൂ. അതിനാൽ അതു വെളിപ്പെടുത്തുന്നതിനു വേണ്ട തെളിവുണ്ടാകുവാൻ അത്ര എളുപ്പമല്ല. എങ്ങിനെയെങ്കിലും പിറെറന്നാൾ അമ്പലപ്പാട്ടു കുഞ്ഞു

കൃഷ്ണമേനോനേയും കണ്ടുണ്ണിമേനോനേയും പട്ടരേ
ടി കല്യാണിയമ്മയുടെ വീട്ടിലേക്കു വരുത്തുന്നതിനു
ശ്രയിച്ചു. ഭീഷണികൊണ്ടു കൃത്രിമം വെളിപ്പെടു
വാൻ വഴിയുണ്ടോ എന്നു മാത്രമെ നോക്കുവാനുള്ളു.

പിറെറന്നാൾ ഉച്ചതിരിഞ്ഞപ്പോൾ കല്യാണി
യെ കൊണ്ടു ഞാൻ മുൻസിപ്പിന്റെ മരുമക്കൾക്ക
ളെ അയപ്പിച്ചു. അടിയന്തിരമായി ഒരു കാൎയ്യം
ലോചിപ്പനുണ്ടെന്നാകുന്നു പറഞ്ഞയച്ചതു് അവർ
മോ എന്നു വളരെ സംശയമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും
കാൎയ്യത്തിൽ ആശാഭംഗത്തിനു സംഗതിവന്നില്ല.
കദേശം നാലുമണി ആയപ്പോൾ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോ
വന്നു. ആയാൾ വരുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ വിരുത്തുപ്പ
രുടെ അടുക്കലേക്കും ഒരാളെ അയച്ചു. പൂകന്നോ
ളും ഒന്നു വരേണ്ടുപോവാൻ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോൻ
ഞ്ഞെയച്ചതായി പട്ടരോടു പറയുന്നതിനാണു് അ
ഏല്പിച്ചയച്ചതു്

കല്യാണിയമ്മ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോനെ വളരെ ആ
ദരവോടുകൂടി സൽക്കരിച്ചു. ആളെ അയച്ചതിന്റെ
ദ്ദേശ്യം സൂചിപ്പിക്കുകപോലും ചെയ്യാതെ അവർ ലൌ
കികമായി ഓരോന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ
ണ്ടുണ്ണിമേനോനും അവിടുന്നു കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോ
വിരുത്തുപ്പട്ടരും എത്തി. അവർ മൂന്നുപേരും അ
ന്യം കണ്ടപ്പോൾ അവൎക്കു കാൎയ്യം മനസ്സിലായി. അ
തമ്മിൽതമ്മിൽ പുഞ്ചിരിയോടുകൂടിയുണ്ടായ നോട്ടത്തി
അവൎക്കു ലേശംപോലും ഭയമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു
ഷ്ടമായിരുന്നു.

ഇതുവരെ ഞാൻ ആ വീട്ടിലുണ്ടായിരുന്ന കഥ അ
രാരും അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. എല്ലാവരും യഥാസ്ഥാനം ഇ
ന്ന കുശലപ്രശ്നങ്ങളും മററും കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഞാനും
കത്തേക്കു കടന്നുചെന്നു. അവരെല്ലാവരും കൃത്രിമ
വൃത്തികളിൽ പരിചയമുള്ളവരായിരുന്നു എങ്കിലും,
)ന്നെ കണ്ടപ്പോൾ എല്ലാവൎക്കും അല്പമായ ഒരു പരു
ലുണ്ടായി. പട്ടരായിട്ടു മാത്രമേ എനിക്കു അടുത്ത
രിചയമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു എങ്കിലും മററവരും ഞാനും
ിൽ മുഖപരിചിതന്മാരായിരുന്നതിനാൽ ഞാൻ ഒരു
കിലാണെന്നുള്ളേടത്തോളം അവൎക്കു അറിവുണ്ടായി
ന്നു. സൌന്ദൎയ്യവും യൌവനവും ഉള്ള ഒരു സ്ത്രീയോടല്ല,
യമപരിചയമുള്ള ഒരു പുരുഷനോടാണു നേരിടേ
ി വന്നതെന്നുള്ള ബോധം അവൎക്കു വളരെ സുഖകര
യിരുന്നില്ലെന്നു സ്പഷ്ടമായി അവരുടെ മുഖത്തു സ്ഫുരി
. വിരസ്സപ്പപട്ടർ എന്നെ അവൎക്കു പരിചയമാക്കി
കാടുത്തതിന്റെ ശേഷം ഞാനും ഇരുന്നു. ഞങ്ങളെ
ാവരും തമ്മിൽ കുറെ നേരം സാധാരണ സമ്പ്രദായ
കാരം നിരൎത്ഥമായ ഭംഗിവാക്കുകൾ പറഞ്ഞു. അ
രോടു ഭംഗി പറയുന്നതിനു എനിക്കു വളരെ വൈമ
സ്യം ഉണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും കല്യാണിയമ്മക്കു അ
ിതി വരാതിരിപ്പാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഞാനിങ്ങിനെ
റഞ്ഞു.

മുൻപറ്റിപ്പുവൎകൾ മരിക്കുന്നതിനു കുറച്ചു മുമ്പിൽ
ദ്ദേഹം കല്യാണിയമ്മക്കു ചെയ്തു കൊടുത്ത തീരാധാരം
പട്ടിയിൽ കാണ്മാനില്ല. പാട്ടക്കാരെക്കൊണ്ടു നിങ്ങൾ
ാട്ടൂട്ടിട്ടു മാറി എഴുതിച്ചു എന്നു കേട്ടതിനാൽ ആധാ

രം മാവു ചെയ്യുന്നു നിങ്ങളാണെന്നു വിചാരിക്കുണ്
ന്നിരിക്കുന്നതിനാലാണു, കല്യാണിയമ്മ ഇപ്പോൾ
ങ്ങൾക്കു ആളെ അയച്ചതു.'

കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോൻ—(ഗൎവ്വത്തോടു കൂടി) ഈ ക
ത്തെ കുറിച്ചു പറവാൻ നിങ്ങൾക്കെന്തു് അവ
ശമാണുള്ളതെന്നറിയുന്നില്ല. അവകാശമുണ്ടെ
ന്നും ഇല്ലെങ്കിലും മജിസ്ട്രേട്ടന്മാരെ അവമാനിക്കു
ത്തുനിയുന്നതു് ഒരു മജിസ്ട്രേട്ടനു ചേൎച്ചയില്ലാ
താണു് അതുകൊണ്ടു നിങ്ങളോടു സംസാ
പ്പാൻ ഞാൻ ഹാജരില്ല.

ഞാൻ—നിങ്ങടെ പേരിൽ വ്യവഹാരം ചെയ്വാൻ ക
ണിയമ്മ എനിക്കു വക്കാലത്തു തന്നിട്ടുണ്ടു്

കുഞ്ഞികൃ—എന്നാൽ ഇവിടെ വെച്ചു സംസാരിച്ചു
വശ്യമില്ലല്ലൊ. കോടതിയിലാവാം.

ഞാൻ—എനിക്കും അതു തന്നെയാണു സന്തോഷം.
ന്നാൽ നിങ്ങളുടെ കാലിന്മേൽ ചങ്ങല വരുന്ന
തിനെ കുറിച്ചു കല്യാണിയമ്മക്കു വളരെ വിഷാ
ണ്ടു് അതുകൊണ്ടു കാൎയ്യം ലൌകികമായി തമ്മി
പറഞ്ഞു തീക്കണമെന്നാണു് ഇവരുടെ ആഗ്ര

കുഞ്ഞികൃ—എങ്ങിനെയായാലും വ്യവഹാരം കൂടാ
കഴിയുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. നിങ്ങൾക്കു വ്യവ
രകാരണമൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ ഞങ്ങൾക്കിപ്പോൾ
തുണ്ടായി. വല്ല കുളന്മാരും വന്നു, കളവു ചെ
എന്നും മറ്റും പറഞ്ഞു് അവമാനിച്ചാൽ മ
ട്രേട്ടന്മാർ വെറുതെ ഇരിക്കും എന്നു തോന്നു
ണ്ടോ?

അടിയുറപ്പിച്ചാണ് താൻ കൃത്രിമപ്പണി ചെയ്യിരി
നതെന്ന ധൈര്യത്തോടുകൂടി എന്നെ ഇങ്ങിനെ അ
ക്ഷേപിച്ച പറഞ്ഞതിൽ എനിയ്ക്ക തന്നെ ദേഷ്യമു
ായി എങ്കിലും, അവരെ എന്റെ കാൽക്കൽ വീഴിച്ച
ാള്ളാമെന്ന് ഉറപ്പുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ആ ദേഷ്യം
ന്നത്തിൽ അടക്കിട്ട ഞാനിങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. 'വീ
ാദംകൊണ്ടു ഭയപ്പെടുത്താമെന്നു വിചാരിയ്ക്കുന്നുണ്ടെ
ൽ അതു നിങ്ങൾക്കു ആളെ മനസ്സിലാവാഞ്ഞിട്ടാണ്.
ാദേയ്ക്ക പറഞ്ഞു കാര്യം തീർക്കേണ്ടവരാണ് നിങ്ങളെ
എനിയ്ക്ക് ആദ്യമേ വിചാരമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ക
ണിയമ്മയുടെ ശുദ്ധതകൊണ്ടു് അവർ അങ്ങിനെ
ധാളിച്ചുപോയി എന്നേയുള്ളൂ.'

ത്തികൃ—ഇങ്ങിനെ അവമാനിയ്ക്കാനാണ് ആളെ അ
യച്ചതു് എങ്കിൽ ഞാനിങ്ങോട്ടു വരില്ലായിരുന്നു.
ഇനി എനിയ്ക്ക് ഈ തെററൊരിയ്ക്കലും വരില്ല.

എന്നു പറഞ്ഞു ദേഷ്യഭാവത്തോടുകൂടി കുഞ്ഞി
മേനോൻ എഴുന്നേററപ്പോൾ കല്യാണിയമ്മ പറ
ു. 'അയ്യോ ഇങ്ങിനെ ദേഷ്യപ്പെട്ടാലോ? കാര്യം
ൻ കേട്ടതിന്റെശേഷം പോകാം. സ്വാമി! അങ്ങെ
ന്ന് ഒന്നും മിണ്ടാതിരിക്കുന്നതു്?'

ശുപ്പ—മേനവരേ! ക്ഷുതിപ്പെടേണ്ട. കാര്യം മുഴുവൻ
കേൾക്കൂ. ശങ്കരങ്കുട്ടിമേനോ! ഇവൾക്ക് ആ ആധാ
രത്തെക്കുറിച്ച് ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടെന്നാണല്ലോ
പറയുന്നതു് പിന്നെ എന്താണ് നിങ്ങൾ ഇവരെ
ഇങ്ങിനെ അധിക്ഷേപിക്കുന്നതു്?

ഞാൻ—നിങ്ങൾ എന്താണിങ്ങിനെ പറയുന്നതു്? സിപ്പ ചെയ്തുകൊടുത്ത ആധാരത്തിൽ നി ഒരു സാക്ഷിയായിരുന്നില്ലേ—അവർ ആധാരം ഉറുപ്പികയുടെ ശീട്ടുകൂടി മോ നിങ്ങൾക്കു തന്നിട്ടല്ലേ, നിങ്ങൾ ഒന്നും അറി ല്ലെന്നു ഭാവിക്കുന്നതു്? ഉവ്വുചെയ്യുതോട്ടകൂടി നിങ്ങൾ എഴുതിക്കൊ രുന്ന ആയിരം

വീരപ്പു—നിങ്ങൾ ആളുകളെ വെറുതെ ദ്വേഷ ട്ടുത്തുവാൻ നോക്കുകയാണ് വായിൽ തോ യതു പറയുന്നതു നിങ്ങളുടെ അവസ്ഥക്കു ച ത്തതാണ്.

ഞാൻ—വായിൽ തോന്നിയതുപറയുന്നതു നിങ്ങളു ഇതു വായിച്ചുനോക്കൂ. എന്നു പറഞ്ഞു കൃ ഷ്ണമേനോൻ കരുണാകരമേനോന് എഴുതിയ ത്തെ കത്തിന്റെ ഒരു പകൎപ്പു പട്ടരുടെ ക കൊടുത്തു. അവർ നാശിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞെങ്കിലോ ന്നു ഭയപ്പെട്ടു കത്തിന്റെ അസ്സൽ കൊടുത്ത എഴുത്തു കൊടുത്തപ്പോൾ തന്നെ എല്ലാവരു വിധമൊന്നു പകൎന്നു. പട്ടർ എഴുത്തു് ഉറ ന്നു വായിച്ചു. അതിൽ ആവശ്യമുള്ള ഭാഗം താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

"അമ്മാമൻ ൫൦൦൦ ക. വിലയുള്ള ഒരു വസ്തു യ്യക്കു തീരു കൊടുപ്പാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. അ ഞാനുംകൂടി സമ്മതിച്ചെഴുതണമെന്നു നിൎബ്ബന്ധി ഈ തീരു് എനിക്കും മററാൎക്കും സമ്മതമല്ല. ദീന കിടപ്പായിരിക്കുമ്പോൾ ചെയ്യുതാകകൊണ്ടു് അ

ിന്റെ മരണശേഷം ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തുന്നതിന്നു വഴി
ല്ലേ? വാർദ്ധക്യത്താലും രോഗത്താലും ബുദ്ധി മന്ദി
രിക്കുമ്പോൾ ഭാര്യയുടെ ദുർബോധനയാൽ ചെയ്യു
അസാധുവാണെന്നു വാദിച്ചാൽ ഗുണം കിട്ടുമോ
ന്നു നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം അറിഞ്ഞതിന്റെ ശേ
ഷമേ ഞാൻ അതിൽ ഉൾപ്പെടുവാൻ വിചാരിക്കു
ള്ളൂ.'

മനഃപൂർവ്വമായി വ്യാജമായും നിർദ്ദയമായും എഴുതിയ
വാക്കുകൾ കേട്ടപ്പോൾ ശുദ്ധഹൃദയയായ കല്യാ
ണിയമ്മ തേങ്ങി കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഞാൻ ഇങ്ങിനെ പ
റഞ്ഞു. 'സ്വാമി! ഈ ക്രൂരമായ എഴുത്തു ഞാൻ ഇതുവ
രെ ഇവരെ കാണിച്ചില്ല. ഇപ്പോൾ നിർവ്വാഹമില്ലാതെ
വന്നതിനാൽ കേൾപ്പിച്ചതാണ്. ആട്ടേ, ഞാൻ വാ
യിൽതോന്നിയതു പറഞ്ഞതാണെന്നു നിങ്ങൾക്കിപ്പോൾ
തോന്നുന്നുണ്ടോ?'

പട്ടരും കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോനും ഒന്നും മിണ്ടാതെ നില്പാ
യി. അപ്പോൾ കുണ്ടുണ്ണിമേനോൻ—'അമ്മാമൻ തിറി
ഞ്ഞ കാര്യം ഞങ്ങളോടു പറകയുണ്ടായി. ഞങ്ങൾക്കു
സമ്മതമായിരുന്നില്ലെന്നതും ശരിയാണ്. അതുകൊ
ണ്ടാണ് ഏട്ടൻ ഈ എഴുത്ത് എഴുതിയതു്. പക്ഷേ ആ
ധാരം എഴുതുന്നതിന്നുമുമ്പേ അദ്ദേഹം മരിച്ചുപോയി.
ഇത്രേയുള്ളൂ.'

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോന്റെ മുഖത്തിന്നു
വിഷാദം വന്നു. എന്നാൽ എനിക്കു ചിരിയാണ് വന്ന
ത്. 'എന്നാൽ സ്വാമി! ഈ എഴുത്തുകൂടി നോക്കു.'
എന്നു പറഞ്ഞു ഞാൻ രണ്ടാമത്തെ എഴുത്ത് എടുത്തു

കൊടുത്തു. അതു് ആധാരം എഴുതി കൊടുത്തു രണ്ടുദിവസം കഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം എഴുതിയതാണ്. വസ്തു തീറു കൊടുത്തു എന്നും കാരണവൻ മരിക്കാറായി എന്നും മരിച്ചാൽ ഉടനെ വ്യവഹാരം കൊടുക്കണമെന്നും മററുമാണു് അതിൽ എഴുതിയിരുന്നതു് അതു വായിച്ചുകേട്ടപ്പോൾ ഇത്ര നേരം വീരവാദം പറഞ്ഞിരുന്നവർ നന്നേ പരിഭ്രമിച്ചു വശായി. നിസ്സഹായയായ ഒരു സ്ത്രീയെ ചതിപ്പാനും കളവുചെയ്വാനും മടിയില്ലാത്തവർ എത്ര തന്നെ ക്രൂരത നടിച്ചാലും സൂക്ഷ്മത്തിൽ ഭീരുക്കളാണു് ഈ സന്ദർഭത്തിൽ എന്തു പറയണമെന്നറിയാതെ അവർ കുറെനേരം ഒന്നും മിണ്ടാതെ വിലക്ഷണന്മാരായിനിന്നു. വീരശ്ശപ്പപട്ടർ ചോദിച്ചു. കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനവരേ! ഈ എഴുത്തുകൾ നിങ്ങൾ എഴുതിയതാണോ? ആണെങ്കിൽ കല്യാണിയമ്മയോടു മാപ്പുചോദിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല.

ഈ എഴുത്തുകൾ കൊണ്ടു പട്ടക്കു ദോഷം ഒന്നുമില്ലെന്നുള്ള വിചാരത്താൽ അദ്ദേഹം അപ്പോഴും ശൌര്യം നടിച്ചു തന്നെയിരിപ്പായിരുന്നു. ധാർഷ്ട്യംകൊണ്ടല്ലാതെ അദ്ദേഹത്തെ ഭയപ്പെടുത്തുവാൻ വഴിയില്ലെന്നു കണ്ടു ഞാനിങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. 'നിങ്ങളുടെ വ്യാജത്തിന്നു ഈ എഴുത്തുകൾ തെളിവായില്ലെന്നു വിചാരിച്ചു കൃതാൎത്ഥതപ്പെടേണ്ട. നിങ്ങൾ നാൾവഴി പുസ്തകം മാററിയതിന്നു ഇതുപോലെതന്നെ തെളിവുണ്ടു് അതെന്തോണെന്നു ഞാൻ ഇപ്പോൾ പറയുന്നില്ല. പിന്നെ ഇവർ രണ്ടുപേരും അവരുടെ തെററു സമ്മതിക്കുന്നതോടുകൂടി നിങ്ങൾ ഈ കാൎയ്യത്തിൽ ചെയ്തതിനെ സമ്മതിച്ചെഴുതി തരാതെ ഞാൻ സമ്മതിക്കുകയില്ല.' ഇതു കേട്ട

പ്പോൾ പട്ടരുടേയും ചിറകൊടിഞ്ഞു. മൂന്നുപേരുടേയും പരിഭ്രമവും പാരവശ്യവും കണ്ടു ഞാൻ തുടന്നു പറഞ്ഞു. 'മേശ്ശാദക്കാരായ നിങ്ങളെ വെറുതെ വിട്ടയയ്ക്കുന്നതിനു ക്രൂരനായ എനിയ്ക്കു ഒട്ടും തന്നെ മനസ്സില്ല; എന്നാൽ നിങ്ങൾക്കു ചങ്ങല വരുന്നതു സർവ്വസ്വവും പോയാലും കല്യാണിയമ്മയ്ക്കു സമ്മതമല്ല. അവരുടെ മനസ്സിന്റെ ഗുണം എത്രയെന്നു അറിവാൻ വേണ്ട ബുദ്ധിയോ ഗുണമോ നിങ്ങൾക്കുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ആധാരം നശിപ്പിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ തിരിച്ചു കൊടുക്കയോ, നശിപ്പിച്ചു എങ്കിൽ വേറെ ആധാരം ചെയ്തുകൊടുക്കയോ ചെയ്യാൽ പ്രസ്താവം ഒന്നും വരുത്താതെ കഴിയ്ക്കാം. ഏതു വിധമായാലും കാൎയ്യം നാളെ അസ്തമിക്കുന്നതിനു മുമ്പിൽ തീരണം.'

ഇനി വിസ്തരിച്ചിട്ടെന്താണ് ആവശ്യം. പിറെറന്നാൾ ഉച്ചയ്ക്കു മുമ്പിൽ അവർ ആധാരവും പട്ടർ ഉറപ്പികയും തിരിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു കൊടുത്തു. കല്യാണിയമ്മയ്ക്കു എന്റെ പേരിലുള്ള സന്തോഷവും കൃതജ്ഞതയും പറഞ്ഞറിയിപ്പാൻ പ്രയാസം. എന്റെ കൃതാൎത്ഥതയും അങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ ആഭാസമായ ഒരു പ്രവൃത്തിമാത്രം അവർ ചെയ്തു. എന്റെ ഫീസ്സു വകയ്ക്കു മുന്നൂറുറപ്പിക കൊണ്ടുവന്നു എന്റെ മുമ്പിൽ വെച്ചു. എനിയ്ക്കു അവരെക്കുറിച്ചു ക്ഷണനേരത്തേയ്ക്കുണ്ടായ പുച്ഛം ഞാൻ എങ്ങിനെ വൎണ്ണിയ്ക്കും? അമ്മുക്കുട്ടിയുടെ അമ്മയുടെ പക്കൽനിന്നു ഞാൻ ഉറപ്പിക വാങ്ങിയ്ക്കേ!

കല്യാണി—നിങ്ങളുടെ ബുദ്ധിമുട്ടിനു ഒരു പ്രതിഫലവും വാങ്ങാതിരിയ്ക്കുന്നതു ശരിയാണോ?

ഞാൻ—ബുദ്ധിമുട്ടോ? ജനിച്ചതിൽപിന്നെ ഞാൻ ഇ
രസം ഒരിയ്ക്കലും അനുഭവിച്ചിട്ട * * *

കല്യാണി—എങ്കിലും എന്റെ നന്ദി കാണിയ്ക്കുന്നതി
എന്തെങ്കിലും ഒന്നു ചെയ്യാഞ്ഞാലോ?

ഞാൻ—ഒന്നും ചെയ്യണ്ട എന്നു ഞാൻ പറയുന്നില്ല
എനിക്കൊരപേക്ഷയുണ്ട് അതു സാധിപ്പിച്ചു
ന്നാൽ മതി.

കല്യാണി—എന്നാൽ കഴിയുന്ന കാൎയ്യമാണെങ്കിൽ
റയുന്നതിനു മുമ്പിൽതന്നെ സാധിച്ചതായി
ചാരിച്ചുകൊള്ളൂ.

ഞാൻ—ആവശ്യപ്പെടുന്നതിന് എനിയ്ക്കു യോഗ്യത
ല്ലെന്നു എനിയ്ക്കുതന്നെ സമ്മതമാണ് എങ്കില
അമ്മുക്കുട്ടിയെ ഭാൎയ്യയാക്കുവാൻ സാധിയ്ക്കാഞ്ഞാൽ
എന്റെ ജന്മം നിഷ്ഫലമാണെന്നുള്ള തീൎച്ചകൊ
ണ്ടു ഈ ദുരാഗ്രഹം നിങ്ങളെ അറിയിയ്ക്കുന്നതാണ്

കല്യാണി—ഇതു 'കുസുമേ കുസുമോൽപ്പത്തി' എന്ന
പറഞ്ഞപോലെയായല്ലൊ. ഞങ്ങൾക്കു വലിയൊ
രു ഉപകാരം ചെയ്തതുകൊണ്ടുതന്നെ മതിയാവ
തെ ഇനിയും ഉപകാരം ചെയ്വാനാണോ വിചാ
രിയ്ക്കുന്നതു്? ദുരാഗ്രഹമോ നാരായണ! അദ്ദേഹ
നിങ്ങളുടെ വൎത്തമാനം പറഞ്ഞുകേട്ടു മുതൽക്കേ
എനിയ്ക്കീ മോഹം തുടങ്ങി. അദ്ദേഹത്തിനും ഇങ്ങ
നെയായാൽ കൊള്ളാമെന്നു നന്നേ ആഗ്രഹമുണ്ട
യിരുന്നു!

* * * * * * *

ഈ സംഗതി നടന്നിട്ട് ഇപ്പോൾ ഏകദേശം പതിനേഴുകൊല്ലമായി. ഞങ്ങൾ മുൻസിപ്പിന്റെ മരുമക്കളുടെ തെമ്മാടിത്തരത്തെ കുറിച്ചു സന്തോഷിക്കാത്ത ദിവസമില്ല. അവരെ ഞാൻ തോല്പിച്ച വിവരം എങ്ങിനെയോ പുറത്തായി- അതിൽപിന്നെ കക്ഷികൾ മലവെള്ളംപോലെ വന്നു തുടങ്ങി. ഇതു വളരെ സന്തോഷകരമായ ഒരവസ്ഥയാണെങ്കിലും അമ്മുക്കുട്ടിയുടെ ലാഭം വിചാരിക്കുമ്പോൾ നിസ്സാരമാണു അമ്മുക്കുട്ടി ഇതാ ഇപ്പോൾ കസാലയുടെ പിന്നിൽനിന്നു ഞാനെഴുതുന്നതു വായിച്ചു ഇവിടെ ആയപ്പോൾ ഇനി എഴുതുവാൻ സമ്മതിക്കാതെ കൈ പിടിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ ഇതുവരെ സുഖിച്ചതിന്റെ വിവരം പരസ്യമാക്കുന്നതിനു സമ്മതിക്കുന്നില്ല. ഇതു വാങ്മൂലമായി അറിയിപ്പാനും അസാധ്യമാണ് 'ഹൃദയം ദേവജാനാതി പ്രീതിയോഗം പരസ്പരം'.

—വിദ്യാവിനോദിനി

II

കുറച്ചേ തെററിയുള്ളു

ഞങ്ങൾ അഞ്ചുപേരു കൂടി മച്ചാട്ടുമലയിൽ ഒരു ഭാഗത്തു നായാട്ടിനു പോയി. ആദ്യത്തെ ദിവസം ആ ദിക്കിലുള്ള ചില വെടിക്കാരേയും തെളിക്കാരേയും കൂട്ടി ഒരു തെളിനായാട്ടു കഴിച്ചു. ഒരു പന്നിയേയും രണ്ടു കടമാനേയും കിട്ടി. ഒരു കടമാൻ എന്റെ വെടിക്കാണു് വീണതു് ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരാൾക്കു കൂടി വെടി

വെപ്പാൻ സാധിച്ചു. ഞങ്ങളും മററചിലരും ഇതിനാലുണ്ടായ കൃതാൎത്ഥതയോടും അഹങ്കാരത്തോടും വേറെ ചിലർ ബുദ്ധിക്ഷയത്തോടും വേറെ രണ്ടുമൂന്നു പേർ അല്പം അസൂയയോടുംകൂടി തിരിച്ചു കാട്ടിന്നു സമീപത്തുള്ള താമരപ്പിള്ളി കരപ്പിന്റെ കളത്തിൽ വന്നു അന്നു അവിടെ താമസിച്ചു. ഒരു ദിവസം വിശ്രമിച്ചു ഒരു തെളികൂടി കഴിച്ചിട്ടു വേണം നാട്ടിലേക്കു മടങ്ങുവാനെന്നു തീൎച്ചയാക്കി പിറേറന്നാൾ തികുതിയോടുകൂടി ചതുരംഗത്തിന്നും ശീട്ടുകളിക്കും വട്ടംകൂട്ടി. ചതുരംഗം, ശീട്ടുകളി മുതലയതിനെക്കുറിച്ചു വീരവാദം ചെയ്യാൻ ഞാൻ സമൎത്ഥനായിരുന്നു. എങ്കിലും പോരു വളരെ കുറവായിരുന്നതനാൽ ഞാൻ സുഖമായി കിടന്നുറങ്ങി നാലുമണിക്കു എഴുന്നേററു വല്ല മുയലിനേയോ പക്ഷിയേയോ വെടിവെക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചു തോക്കുമെടുത്തു പുറപ്പെട്ടു.

നായാട്ടിന്നു പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ കൂടെ ശങ്കമാരാരും ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഇതിന്നു മുമ്പിൽ നായാട്ടിന്നു പോയിട്ടില്ലെന്നു തന്നെയല്ല വെടി ശീലിച്ചിട്ടും ഇല്ല. എങ്കിലും നായാട്ടിന്റെ രസത്തെക്കുറിച്ചു ഞങ്ങൾ കൂടെക്കൂടെ പറയുന്നതു കേട്ടു അദ്ദേഹം അതിന്റെ സമ്പ്രദായം അറിവാൻ പുറപ്പെട്ടതാണു ഞാൻ തോക്കെടുത്തു പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ അദ്ദേഹംകൂടി ചാടി പുറപ്പെട്ടു. ഞങ്ങൾ താമസിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നും ഒരു വിളിപ്പാടു പോയാൽ കാടായി. അതിന്റെ ചാള്ളയിൽ രണ്ടുമൂന്നു നാഴിക പകലെ മുയലിനെ ധാരാളമായി കാണാമെന്നു വഴിക്കാരാൾ പറകയാൽ അതിനെ അന്വേഷിച്ചുതുടങ്ങി. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ

രണ്ടു മുയലിനെ ഒന്നിച്ചു കണ്ടു. അങ്ങോട്ടു കാണുന്നതി
നു മുമ്പ് അവർ ഞങ്ങളെ കാണുകയാൽ കുതിച്ചുചാടി
പായുമ്പോളാണ് ഞാനവരെ കണ്ടതു്. അതുകൊണ്ടു
വെടി വെപ്പാൻ തരമായില്ല. എങ്കിലും ആ മുയലുകൾ
പോയ വഴിയേ ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. അങ്ങിനെ കുറച്ചു
പോയപ്പോൾ എടത്തുൻ നില്ക്കുന്ന ഒരു കുറുങ്കാട്ടിന്റെ
ഉള്ളിൽ ഒരു അനക്കം കേട്ടു. ഉൾക്കാട്ടിൽ പോകുന്ന
മെന്നു് ആദ്യം വിചാരിച്ചിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ തോക്കി
ന്റെ രണ്ടു കുഴലിലും അരിമ്പുതോട്ടയാണ് നിറച്ചിരുന്ന
തു് മുയലിന്റെ പിന്നാലെ പുറപ്പെട്ടു കാട്ടിന്റെ
ഉള്ളിൽ പോയപ്പോഴും തൽക്കാലം ഉണ്ടായ ഉത്സാഹ
ത്താൽ ഈ കഥ മറന്നുപോയി. കുറുങ്കാട്ടിൽ അനക്കം
കേട്ടപ്പോൾ മുമ്പിൽ ഓടിപ്പോന്ന മുയലുകളാണെന്നു തീ
ർച്ചയാക്കി. അകന്നുനിന്നു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ
ഇടയിൽക്കൂടി ഒരു ജന്തുവിന്റെ ഒരു ഭാഗം അല്പം കണ്ടു.
ഉടനെ വെടിവെച്ചു. വെടിയുടെ പ്രതിദ്ധ്വനി ശമിച്ച
പ്പോൾ കുറുങ്കാട്ടിന്റെ ഉള്ളിൽനിന്നു തോലോരം കല
ശലായി കേട്ടു. ഉടനെ ആ ചെറുവൃക്ഷങ്ങളെ വകഞ്ഞു്
അതുകളുടെ ഇടയിൽക്കൂടി കറുത്തു കൂർത്ത രോമശമായ
ഒരു മുഖവും അതിന്റെ പിന്നാലെ കരിമ്പടക്കെട്ടുപോ
ലെ ഒരു ശരീരവും പുറത്തു ചാടി. 'കരടി, കരടി, മാ
രാരെ, ഓടിക്കോളിൻ' എന്നു ഞാൻ നിലവിളിച്ചു കഴി
ഞ്ഞപ്പോഴെയ്ക്കും രങ്കമാരാര് 'അയ്യോ' എന്നു മുറയിട്ടു്
ഒരു പുലയൻ തീണ്ടാപ്പാടു ദൂരത്തായി.

ഞങ്ങൾ നിന്നിരുന്നതിന്റെ പിൻഭാഗം കുറെ
ദൂരത്തോളം വെളിഭൂമിയായിരുന്നതിനാൽ ഓടുന്നതി

നോ സൌകൎയ്യമുണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും ഓട്ടത്തിൽ ജാംബവാൻെറ കൂട്ടരെ തോല്പിയ്ക്കാമെന്നുള്ള വിശ്വാസം എനിയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും കണങ്കാലല്ലാതെ മറെറാരവലംബനവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. പല്ലിളിച്ചുകൊണ്ട് കരടി പുറത്തു ചാടിയപ്പോൾ ഒഴിയാത്ത കുഴലിലും അരിമ്പുതോട്ട തന്നെയാണ് എന്നുള്ള ജ്ഞാനമുണ്ടായി. ഉടനെ തോക്കു ചുവട്ടിലിട്ടു ഞാനും മാരാരുടെ പിന്നാലെ പാച്ചിൽ തുടങ്ങി. കുറച്ചു ചെന്നപ്പോൾ കാലുതെററി ഉരുണ്ടടിച്ചു വീണു. 'ഇപ്പോളെൻെറ കഥ കഴിഞ്ഞു. കരടി തലമണ്ട കടിച്ചുടയ്ക്കുന്നതിൻെറ സുഖവും ഇപ്പോളറിയാറാവും' എന്നു വിചാരിച്ചു പരിഭ്രമിച്ചു എഴുന്നേല്ക്കുമ്പോഴേയ്ക്കു പിന്നിൽനിന്നു ഒരു വെടികേട്ടു. 'ഏ, കരടി ഇങ്ങോട്ടു വെടിവെയ്ക്കയായോ കഥ' എന്നു ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ടു തിരിഞ്ഞു നോക്കിയപ്പോൾ കണ്ട കാഴ്ച മറെറാരവസരത്തിലായിരുന്നാൽ എവനും ചിരിച്ചുപോകും.

ഞാൻ പാച്ചിൽ തുടങ്ങുന്നതിനു മുമ്പിൽ തോക്കു ചുവട്ടിലിട്ടു എന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. കരടി തോക്കിൻെറ സമീപത്തെത്തിയപ്പോൾ അതിനെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കികൊണ്ടു് അവൻ കുറച്ചു നേരം അവിടെ നിന്നു; വെള്ളക്കാരൻെറ വിദ്യയൊന്നു മനസ്സിലാക്കണമെന്നു വിചാരിച്ചിട്ടോ എന്നറിഞ്ഞില്ല. എങ്കിലും അപകടമായ ഒരു സ്ഥിതിയിൽ നിന്നാണ് നോക്കിയതു് പിൻകാലിലൊന്നു തോക്കിൻെറ വില്ലിന്മേൽ ചവിട്ടി കുഴലിൻെറ ഉള്ളിലേയ്ക്കു നോക്കിയപ്പോൾ വലിയ വില്ലിന്മേൽ കയററി വെച്ചിരുന്ന കാഞ്ചി വീണതിനാൽ വെടി പൊ

ട്ടിഃപ്പോയി. കരടി ഒന്നു ഞെട്ടി എന്നുതന്നെയല്ല ഒരു ചില്ലു മുക്കുളൂ കൊള്ളുകയും ചെയ്തു. അവൻെറ അപ്പോഴത്തെനാട്യം കാണേണ്ടതാണ് പല്ലിളിച്ചു താൻ തന്നെ വിഡ്ഢിയായി എന്നു ഭാവിച്ചു ഒരു പച്ചച്ചിരി ചിരിച്ചു. ഇങ്ങിനെയാണ്, അനാവശ്യങ്ങളായ കാൎയ്യങ്ങളിൽ കൊണ്ടുതല കാട്ടിയാൽ. തോക്കിൻെറ ഗുണദോഷം നോക്കി അറിഞ്ഞിട്ടു തനിക്കെന്താണ് കാൎയ്യം. അതു ഞങ്ങളുടെ അവകാശമല്ലേ, തനിക്കു വെടി കൊണ്ടു ചാവാനല്ലേ ഉള്ളു അവകാശം? 'തങ്ങൾക്കു ഫലമില്ലാതുള്ളതു പ്രവൎത്തിച്ചാൽ ഭംഗമേ വരൂ എന്നു സൎവ്വരും ബോധിക്കേണം' എന്നു കുരക്കൻ പണ്ടു സിംഹത്തിനോടു പറഞ്ഞതു താൻ കേട്ടിട്ടില്ലേ?

അവൻെറ വിഡ്ഢിയായ ഭാവം നോക്കിക്കൊണ്ടു ഞാൻ ഒരു നിമിഷം നിന്നുപോയി. എൻെറ വിചാരം അവന്നു മനസ്സിലായി എന്നു തോന്നുന്നു. അവൻ മുഖത്തെ ചോര ഒന്നു തുടച്ചു ദംഷ്ട്രങ്ങൾ പുറത്തു കാണിച്ചു പിന്നെയും എൻെറ നേരേ ഓടി. ദൈവാനുകൂല്യം കൊണ്ടു ഞാൻ അപ്പോൾ നിന്നിരുന്നതിൻെറ സമീപത്തിൽ വണ്ണം കുറഞ്ഞു പൊക്കമുള്ള ഒരു മരം ഉണ്ടായിരുന്നു. ധൃതിപ്പെട്ടു ഞാൻ പൊത്തിപ്പിടിച്ചു അതിന്മേൽ കയറി. വണ്ണം കുറഞ്ഞ മരത്തിന്മേൽ കരടിക്കു കയറാൻ വയ്യാ എന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും തൽക്കാലം എനിക്കു സമാധാനം നന്നെ കുറവായിരുന്നു. ആദ്യത്തെ കവളിയിൽ ഇരുന്നു കൈകൊണ്ടു കൊമ്പിന്മേൽ മുറുക്കി പിടിച്ചു മറേറക്കയ്യിൽ നായാട്ടുകത്തിയുമായിവശായി. അപ്പോഴെക്കു കരടി ചുവട്ടിലെത്തി മരത്തിന്മേൽ കയ

റാനുള്ള ശ്രമമായി. മരത്തിന്നു ഒരു കവുങ്ങിനോളമേ വ
ണ്ണമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. പഠിച്ച പണിയൊക്കെ നോക്കീ
ട്ടും അല്പമെങ്കിലും കയറുവാൻ അവനു സാധിച്ചില്ല. ത
ന്റെ ശ്രമം വ്യൎത്ഥമാണെന്നു കണ്ടപ്പോൾ അവൻ പ
തുക്കെ പോയി സമീപത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു പാറമേൽ
ചെന്നു കിടപ്പായി.

എന്റെ അപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതി വളരെ അസൂയ
പ്പെടത്തക്കതായിരുന്നില്ല. കാലും തൊണ്ടയും ഒരുപോ
ലെ വിറച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മരത്തിന്റെ കവളിയിൽ
ഇടുങ്ങി ഇരുന്നിട്ടു പൃഷ്ഠം മരംപോലെ ആയി. ശൌൎയ്യ
ത്തോടുകൂടി കത്തി കയ്യിൽ പിടിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു എ
ങ്കിലും പ്രാണൻ വായിലായിരുന്നു. ആദിത്യൻ അസ്തമി
ക്കാൻ ഒന്നര നാഴികയിൽ അധികം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല
താനും. ആക്കെങ്കിലും അപ്പോൾ ഞാനുമായി സ്ഥലമാ
റാം ചെയ്വാൻ സമ്മതമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ എന്റെ
സ്ഥാനം ഒഴിച്ചുകൊടുപ്പാൻ ഞാൻ തെയ്യാറായിരുന്നു.
ശങ്കുമാരാരു ചെന്നു വൎത്തമാനം പറയുമ്പോൾ വെടി
ക്കാരിൽ ചിലർ പുറപ്പെട്ടു വരുമെന്നൊരു സമാധാനം
മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. കാടി പാറയിന്മേൽ കിട
ന്നുറക്കവുമായി. ഞാനൊന്നും അറിഞ്ഞില്ലേ, വേണമെ
ങ്കിൽ താൻ ഇറങ്ങി പൊയ്ക്കൊള്ളു, എന്നായിരുന്നു അ
വന്റെ നാട്യം.

പെരുങ്കള്ളൻ—അവന്റെ കളവെനിക്കു് മനസ്സി
ലായില്ലെന്നാണു് അവൻ വിചാരിച്ചതു്. ഞാൻ അല്പ
മൊന്നു് അനങ്ങിയാൽ ആ ഉറങ്ങുന്ന കാടി കണ്ണു കറ
ച്ചു മിഴിച്ചു് ഓട്ടക്കണ്ണിട്ടൊന്നു നോക്കും. ഞാൻ ഇവിടെ

ഇരുന്നു ചത്താലും വേണ്ടില്ലെടോ! നിനക്കെന്നെ തൊടാൻ കഴികയില്ല.

ഇങ്ങിനെ ഏകദേശം അരമുക്കാൽ നാഴിക കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അല്പം ദൂരത്തായിട്ട് ഒരനക്കം കേട്ടു. നോക്കിയപ്പോൾ കൂട്ടർ നാലഞ്ചു പേർ തോക്കെല്ലാം വലിയ വില്ലിന്മേൽ കയററി അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും സൂക്ഷിച്ചു നോക്കി പതുക്കെപ്പതുക്കെ വരുന്നതു കണ്ടു. അവരുടെ മുഖഭാവം കൊണ്ട് എൻെറ കഥ കഴിഞ്ഞു എന്നായിരുന്നു അവരുടെ ബോദ്ധ്യമെന്ന് എനിക്കു നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലായി. കരടി എവിടെയാണെന്നറിയാതെ അവർ പെട്ടന്നു വന്നു കയറിയാൽ വല്ല അപകടം പിണഞ്ഞെങ്കിലോ എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ അവരുടെ നേരെ നോക്കി ഒരു മുണ്ടു വീശിത്തുടങ്ങി. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവർ എന്നെക്കണ്ടു. 'ഇതാ മേനോൻ' എന്ന് എല്ലാവരും നിലവിളിച്ചു. ഉടനേ ഒച്ച പുറപ്പെടുക്കരുതെന്ന് അവരെ ആംഗ്യം കൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കി കരടി കിടക്കുന്നേടത്തേക്കു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഇതൊക്കെ കണ്ടപ്പോൾ വല്ല പന്തിയല്ലെന്നു കരടിക്കും മനസ്സിലായി. അവൻ പതുക്കെ എഴുന്നേററു നാലുപുറത്തും നോക്കിത്തുടങ്ങി. അപ്പോഴെക്കു നമ്മുടെ ചങ്ങാതിമാർ അടുത്തെത്തി. എനിക്കു പരിഭ്രമവും കലശലായി. ഇതാ അവർ കരടിയെക്കണ്ടു. ഠൊ, ഠൊ, ഠൊ, ഠൊ, നാലു വെടികൾ ഒരുമിച്ചുതന്നെ പൊട്ടി. കരടി രണ്ടു ചാട്ടവും പ്രാണവേദനയോടു കൂടി ഒരു നിലവിളിയും കഴിച്ചു തടി മുറിച്ചിട്ടപോലെ ഭൂമിയിൽ വീണു. ഞാൻ ഒരു വിധത്തിൽ മരത്തിന്മേൽ നിന്നിറങ്ങി. കുറെ നേരം അ

ന്യോന്യം വിവരങ്ങളെല്ലാം പറഞ്ഞു. ശങ്കുമാരാരുടെ പരിഭ്രമവും കരച്ചിലും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞ വിവരങ്ങളും മററുമെല്ലാം അവർ പറഞ്ഞു കേട്ടു ഞാനും അവരും ഒന്നു ചിരിച്ചു. ഇനിമേൽ താൻ കാട്ടിൽ കേറില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം സത്യവും ചെയ്തുപോൽ.

ചത്തുകിടക്കുന്ന കരടിയെ നോക്കിയതിൽ അവന്നു രണ്ടു വെടി കൊണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഒന്നു മുതുകെല്ലിന്മേലും മറേറതു് എടക്കഴുത്തിലും. ആരുടെ വെടിയാണ് കൊണ്ടതെന്നു സംശയമായി. പിറേറന്നാൾ രാവിലെ ഉണ്ട കീറി എടുത്തു നോക്കുന്നതുവരെ തർക്കം തന്നെ. ഞാൻ എന്റെ തോക്കുമെടുത്തു മററെല്ലാവരോടും ഒരുമിച്ചു കളത്തിലേക്കു പോന്നു. ഞങ്ങൾ തിരിച്ചെത്തിയപ്പോഴും ശങ്കുമാരാരുടെ പരിഭ്രമം തീൎന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തെ കരടി കടിച്ചില്ലെന്നുള്ള വിശ്വാസം അതുവരെ വന്നിട്ടില്ല. തല കരടി കൊണ്ടുപോയി എന്നുതന്നെയാണ് അപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബോദ്ധ്യം. കരടി ചത്തതിന്റെ ശേഷം ഞാൻ വലിയ സമൎത്ഥനായി. വീരവാദം ഒട്ടും കുറയ്ക്കാൻ പോയില്ല. കരടിയെ കണ്ടതും പിന്നത്തെ അവസ്ഥകളും മററും പൊടിപ്പും തൊങ്ങലും വെച്ചു പൊടിപാറിച്ചു. എങ്കിലും അന്നു രാത്രിയുണ്ടായ ഒരു സംഗതി വായനക്കാരോടു സ്വകാൎയ്യമായി പറയാം. പിറേറന്നാൾ വെളിച്ചമാകുന്നതിനു മുമ്പിൽ ആ കരടി തന്നെ എന്നെ പതിനൊന്നു (൧൧) പ്രാവശ്യം കടിച്ചു.

III

അല്ലാ, ഈ വിധമോ?

'എഴുത്തു കിട്ടി. ഇതുവരെ മറുവടി അയയ്ക്കാഞ്ഞതു ജോലിത്തിരക്കിനാലാണു്. നീ 'ഭവാനി' എന്ന ഏതോ ഒരു പെൺകുട്ടിയുമായി സ്നേഹത്തിലിരിക്കയാണെ എന്നു കാണുന്നതിൽ ഞാൻ അന്ധാളിച്ചിരിക്കയാണു് അവൾക്കു സംബന്ധം തുടങ്ങേണമെന്നാകുന്നു നിന്റെ മോഹം. അവളുടെ കുലത്തെപ്പററി യാതൊന്നും നീ പറയുന്നില്ല. ഏതു വിധവും നീ അവളുമായി വേഴ്ചപ്പെടരുതെന്നു ഞാൻ പ്രത്യേകം ഉപദേശിക്കുന്നു. ഞാൻ ഏറെ മുമ്പുതന്നെ നിനക്കായി ഒരുവളെ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടു് കോവിലകം പേഷ്കാരവർകളെപ്പററി നീ കേട്ടിട്ടില്ലായിരിക്കാം. എന്റെ വാക്കുകളെ അനുസരിക്കയാണു് നല്ലതു് അങ്ങിനെ ചെയ്താൽ എന്റെ സമ്പാദ്യം മുഴുവൻ നിനക്കായി തരുന്നതാണു്. മറിച്ചാണെങ്കിൽ, മാസം നാ-കയേ അയച്ചുതരികയുള്ളു എന്നും ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു.

ഞാൻ ഇതാ സക്കീട്ടു പോണു. രണ്ടു മൂന്നു മാസത്തിനുള്ളിൽ താമസമെവിടെ എല്ലാമെന്നു തീർച്ചയില്ല. നീ, അതിനാൽ ഇപ്പോൾ കത്തയയ്ക്കേണ്ടാ. ഇംഗ്ലീഷ് പഠിത്തത്താലും മററും പാകം വന്നിട്ടുള്ള നിന്റെ ബുദ്ധിയെ നല്ല നിലയിൽ നിർത്തി എന്റെ വാക്കുകളെ കേട്ടു നടക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

എന്നു നിന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട പിതാവ്

രാമൻകുട്ടിമേനോൻ.'

വലത്തു കയ്യിൽ തന്നെ എഴുത്തു വെച്ചുംകൊണ്ടു, ഞാൻ, ഒന്നും അനങ്ങാതെ അങ്ങിനെ ഇരുന്നുപോയി. എന്റെ മനസ്സിൽ ഉദിച്ചുമസ്തമിച്ചുമിരുന്ന വിചാരങ്ങൾ എന്തെല്ലാമെന്ന് ഇപ്പോൾ അറിവില്ല. എങ്കിലും, പാവയെപ്പോലെ മിഴിച്ചിരുന്നിരുന്ന എന്റെ മുഖത്തിൽ പല ഭാവഭേദങ്ങളുമുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നുവെന്ന് ഞാൻ താമസിക്കുന്നേടത്തെ അമ്മ പറകയുണ്ടായി. അച്ഛന് എഴുത്തയച്ചിട്ടു മാസം ഒന്നു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഭവാനിക്കുട്ടിയോടു ഞാൻ അപേക്ഷിച്ചതും അതിനെ അവൾ സ്വീകരിച്ചതും ഒന്നായി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അവളെ യാതൊരു കാരണവശാലും ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ എനിക്കു മനസ്സില്ലാ താനും.

കഷ്ടം! എന്റെ പിതാവിനു പൂർണ്ണസമ്മതമില്ലെങ്കിൽ, ഭവാനിക്കുട്ടി പിന്മാറാതിരിക്കില്ലെന്നു തീർച്ചപറഞ്ഞിരിക്കുന്നു! ബി. എ. പരീക്ഷാഫലം ഒരു മാസത്തിനകം പുറത്താവുമെന്നും, വിജയം തീർച്ചയാകയാൽ, വിവരം അറിഞ്ഞതിനു മേൽ വിവാഹം നടത്താമെന്നും ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ സമ്മതിച്ചിട്ടുമുണ്ട് ഇനി, ഇപ്പോൾ എന്താണു നിവൃത്തി? മറുവടിക്കത്തു വന്നാൽ ഉടൻ കാണിക്കേണമെന്നും അവൾ നിർബ്ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഞാൻ അന്നു രാത്രിയിൽ ഊണു കഴിച്ചിട്ടു സവാരി പോയതു ഭവാനിക്കുട്ടി താമസിക്കുന്ന വീട്ടിലേക്കായിരുന്നു,

ഞാൻ അവിടെ ചെന്ന സമയം വീട്ടുകാർ ജോലി കഴിഞ്ഞു സ്വസ്ഥാനങ്ങളിൽ പ്രാപിക്കാറായിട്ടില്ല. ഭവാനിക്കുട്ടി ഏതോ ഒരു പുസ്തകം വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. ഞാൻ അകത്തുചെന്ന് അമ്മ മുതലായ

വരെ കണ്ടു കുശലപ്രശ്നാദികൾ കഴിച്ചിട്ടു ഭവാനിക്കുട്ടിയുടെ പഠിത്തസ്ഥലത്തേയ്ക്കുപോയി ഏതാനും ചില കൃതികളെപ്പററി കുറെനേരം ഞങ്ങൾ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു; പിന്നെ, ഞാൻ ആ കത്തെടുത്തു് ഭവാനിക്കുട്ടിയുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു. വായിച്ചു തീൎന്ന ഉടൻ ഭവാനിക്കുട്ടി എന്റെ മുഖത്തു നോക്കി പൊട്ടിച്ചിരിയ്ക്കയാണു് ചെയ്തതു്. ആവൂ! അവളുടെ ചിരി മാറാക്കുമില്ല. ഞാൻ ഗൌരവമായിരിപ്പാൻ ശ്രമിച്ചു, എങ്കിലും അതു സാധിച്ചില്ല. ഞാനും ചിരി തുടങ്ങി. ആ വിധം കുറെ കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ഭവാനിക്കുട്ടി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു.

'എനിയ്ക്കു മാപ്പു തരണം. അല്ല! അതൊരു നേരം പോക്കു തന്നെ. അങ്ങേയ്ക്കു് ഒരു ഭാൎയ്യയെ തെരഞ്ഞെടുപ്പാൻ അങ്ങയുടെ പിതാവു തുനിഞ്ഞതും, അതിൽ അങ്ങയുടെ സമ്മതമോ അഭിപ്രായമോ ആവശ്യപ്പെടാത്തതും. എന്താ? എങ്ങിനെ തോന്നുന്നു?'

ഞാൻ—എയ ! അദ്ദേഹത്തിനു്

ഭവാനി—ഹും. അവളുടെ ഭാഗ്യം.

ഞാൻ—ആരുടെ?

ഭവാനി—ആ—ആ—മറേറവൾ

ഞാൻ—എന്തു്? ഭവാനിക്കുട്ടി! നാം സത്യം ചെയ്തിട്ടുള്ളതു മാറുന്നോ? അതിലേയ്ക്കു വ്യത്യാസം വരുത്തുമോ?

ഭവാനിക്കുട്ടി വീണ്ടും എഴുത്തെടുത്തു വായിച്ചു. ഒരു നാലഞ്ചു് ആവൃത്തി നോക്കീട്ടു താഴെ വെച്ചു. പിന്നെ കണ്ണീർ പൊഴിയുന്നതുവരെ ചിരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. എന്നിട്ടു്,

എന്നാൽ, സ്വത്തോ? അങ്ങേയ്ക്കു് അച്ഛന്റെ സ്വ
ത്തു കിട്ടില്ലാ എന്നു വരുമല്ലോ.

ഞാൻ—സ്വത്ത്! ഞാൻ തൃണംപോലും വിലവെച്ചിട്ടി
ല്ല. നം ഉദ്യോഗം മതിയാവില്ലെങ്കിൽ വല്ല പ
ണിയിലും പ്രവേശിയ്ക്കും.

ഭവാനി—അങ്ങേയ്ക്കു നല്ല പ്രായം. സ്വന്തമനസ്സാലെ
ഒരുത്തിയെ കൈക്കൊള്ളുവാൻ ധാരാളം പ്രാപ്തി
യുണ്ടു് ഇല്ലെന്നുണ്ടോ?

ഞാൻ—എയ്! എനിയ്ക്കെന്താ പാടില്ലായ്ക? ഭവാനിക്കു
ട്ടി! കേട്ടോളൂ! ഞാൻ സ്വത്തിനെ ഉപേക്ഷിയ്ക്കാ
മെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിയ്ക്കയാണ്. എന്താണെ
ന്നല്ലേ? അച്ഛൻ നിശ്ചയിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന ആ സ്ത്രീയെ
എനിയ്ക്കു വേണ്ടാ.

ഭവാനി—അങ്ങു് ആ വിധം ഒരു കൃത്യം ചെയ്യുമോ?

ഞാൻ—നിശ്ചയമായി! ഒന്നിലൊ ഭവാനിയോടൊരുമി
യ്ക്കും; അല്ലെന്നാൽ, ഇതേ സ്ഥിതിയിൽ ജീവാവ
സാനംവരെ കഴിയ്ക്കും.

ഭവാനി—എന്നാൽ, ഞാനും തീർച്ചയാക്കി. ഒന്നിൽ അ
ങ്ങ്; അല്ലെങ്കിൽ മരിയ്ക്കുന്നതുവരെ ഒരു കന്യക.
ആട്ടെ! അടുത്ത മാസാദ്യത്തിൽ പരീക്ഷയുടെ വി
വരം അറിയാമല്ലോ.

പിന്നെ ഓരോന്നു പറയുന്നതിനിടയിൽ, ഞങ്ങളു
ടെ മററ ബന്ധുക്കളെപ്പററി ചിലതു സംസാരിപ്പാൻ തു
ടങ്ങി. അപ്പോൾ ഭവാനി, 'ഹും! അങ്ങേയ്ക്കു ബന്ധുക്കൾ
ധാരാളമുണ്ടല്ലോ?'—എന്നു പറഞ്ഞു.

ഞാൻ—അതുകൊണ്ടെന്താ?

ഭവാനി—പിന്നെ, എങ്ങിനെയാണ് എൻേറവരെ സ്നേഹിക്കു?

ഞാൻ—ഭവാനിക്കുട്ടിയുടെ ബന്ധുക്കളെപ്പററി എനിക്കു റിവില്ലല്ലോ. ആരെല്ലാമുണ്ട്?

ഭവാനി—അധികമില്ല, ഒരാളേ ഒരാൾ; എളയച്ഛൻ മാത്രം. അങ്ങയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തോടു സ്നേഹമുണ്ടാകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല; എനിക്കു വലിയ കാൎയ്യമാണ് (ഇത്രയും പറഞ്ഞിട്ട് ഒന്നു കടക്കണ്ണിട്ടു നോക്കി.)

ഞാൻ—ഞാനും അദ്ദേഹത്തെ സ്നേഹിക്കുമല്ലോ. അതിനെന്താ സംശയം?

ഭവാനി—ആ! അദ്ദേഹം എന്തു സ്ഥിതിയിലാണെന്ന് അങ്ങയ്ക്ക് അറിയാമോ? പിന്നെ എങ്ങിനെ?

ഞാൻ—പറയൂ.

ഭവാനി—എന്തിനു പറയുന്നു?—അദ്ദേഹം—അദ്ദേഹം എ! അങ്ങറിവാനിടയുണ്ട്—ഒരു—ദാസൻ—കേട്ടിട്ടുമില്ലേ?

ഭവാനിക്കുട്ടിയുടെ നോട്ടങ്ങളെ ധൈൎയ്യസമേതം ഏററിട്ട്, ഞാൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: 'ഞാൻ ഭവാനിയെ സ്വീകരിച്ചാൽ ഭവാനിയുടെ ബന്ധുക്കളെപ്പററികുററംപറവാൻ ഒരുങ്ങുമോ? പ്രത്യേകിച്ചും ഭവാനിക്കു വളരെനന്മ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരാളെ ഞാൻ ഒരു കാലത്തും വെറുക്കുമോ?

ഇത്രയും ബഹുമോടിയായിപ്പറഞ്ഞു തീൎന്നു എങ്കിലും, ഭവാനിക്കുട്ടിയുടെ കുലത്തെപ്പററി അപ്പോൾ കേട്ടതു മനസ്സിന് ഒരു അസ്ത്രം തറച്ചതുപോലെയായി. കഷ്ടം! ഒരു ദാസൻെറ നില എന്തു മാത്രമുണ്ട്! എവിടെയോ ആരോടൊന്നിച്ചോ ദാസവേല ചെയ്യുന്നില്ലുന്ന ഒരു പി

റക്കോമരനാണ് എളയച്ഛനെന്നു വന്നാൽ—എന്താചെ
യ്ക? അവളുടെ അച്ഛനും അമ്മയും മരിച്ചുപോയി എന്നു
ഞാൻ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ, ഇങ്ങിനെ ഒ
രാൾ അവളുടെ അച്ഛന്റെ നിലയിൽ അവളെ അന്വേ-
ഷിയ്ക്കാറുണ്ടെന്നു് ഇപ്പോഴേ ധരിച്ചുള്ളു. ആവൂ! എന്റെ
അച്ഛൻ ഇക്കാൎയ്യമറിഞ്ഞാൽ എന്തു തകരാറുകളുണ്ടാ
കും—ഈ വിധം വിചാരിച്ചു നില്ക്കുമ്പോൾ,

ഭവാനി—(എന്നെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കീട്ടു) എളയച്ഛന
ഞാൻ ഒരു പ്രാണനാണ് എന്തെല്ലാം സാമാന
ങ്ങളാണ് അദ്ദേഹം എനിയ്ക്കു് അപ്പഴപ്പോൾ അ
യച്ചുതരാറുള്ളതു്! അദ്ദേഹം എന്റെ അച്ഛനാണെ
ന്നേ ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നുള്ളു. എളയച്ഛൻ എ
പ്പോൾ വന്നാലും എന്റെ വീട്ടിൽ അദ്ദേഹത്തിന
യാതൊരു അസ്വാതന്ത്ര്യവുമില്ല. അത്രയ്ക്കുണ്ടു് എ
നിയ്ക്കു് ആദരവും സ്നേഹവും.

ഞാൻ—അതേ! അതേ! അദ്ദേഹത്തെ എല്ലാകാലത്തും
ഭവാനിയുടെ ഗൃഹത്തിൽ യഥാവിധി പൂജിയ്ക്ക
ണം. ആട്ടെ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ താമസമെവിടെ?

ഭവാനി—പതിവായി അനന്തപുരിയിലാണ്; അദ്ദേഹം
വരുന്നതിൽ വിരോധമുണ്ടാവില്ലല്ലോ?

ഞാൻ—എയ്! എനിയ്ക്കു പൂൎണ്ണസമ്മതം.

ഭവാനി തലയിൽനിന്നു് ഒരു ചുമടിറക്കിയതുപോ
ലെ ഒന്നു നിശ്വാസമിട്ടു. എന്നിട്ടു് എന്റെ അരികിലെ
ത്തി, 'എന്റെ ഹൃദയം അങ്ങയുടേതിനോടു യോജിച്ചി
രിയ്ക്കുന്നു' എന്നു മന്ദമായി പറകയും ചെയ്തു.

* * * * * * *

മാസം കന്നു കഴിഞ്ഞു. ഇതിനിടയിൽ ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ വിവാഹബന്ധത്തിലായിരിയ്ക്കുന്നു. മംഗലത്ത് വീട്ടിൽ താമസവുമാപ്പിച്ചു. അവിടന്നു കൊച്ചിയിലേയ്ക്കു കുറേ ദൂരമേ ഉള്ളൂ. ഞാൻ കൊച്ചിയിൽ ഒരു പണിയിൽ പ്രവേശിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ഇരുപതു ഉറുപ്പിക മാസപ്പടി ലഭിച്ചു. അങ്ങിനെ മാസം ൫൦ ക. കൊണ്ടു സുഖമായി കാലയാപനം ചെയ്തുവെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയല്ലോ. വല്ലപ്പോഴും വല്ല സുഖക്കേടിനും ഹേതുവുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതു പിതൃസ്വത്തിന്റെ കാൎയ്യത്തെപ്പററി ഭവാനിക്കുട്ടി പറഞ്ഞു വ്യസനിച്ച വാക്കുകളായിരുന്നു. എങ്കിലും ഞാൻ ഭവാനിയെ സമാധാനപ്പെടുത്തിപ്പോന്നു.

അവളുടെ പ്രസന്നമുഖവും, ആനന്ദപ്രദങ്ങളായ നേത്രങ്ങളും, ആ വാഗ്വിലാസവും, നോട്ടങ്ങളുമെല്ലാം എന്നെ എത്രെ ആഹ്ലാദിപ്പിച്ചു. ജോലികൊണ്ടു മുഷിഞ്ഞു മനസ്സു മടിച്ചിരിയ്ക്കുമ്പോഴൊക്കെ ഭവാനിയുടെ മധുരവചനങ്ങൾ എനിയ്ക്കു സ്വൎഗ്ഗസുഖത്തെ തരിക പതിവായിരുന്നു.

ഒരു ദിവസം ഞങ്ങൾ പല സംഗതികളെപ്പററി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ തപാൽ ശിപായി ഒരു എഴുത്തുകൊണ്ടുവന്നു ഭവാനിയുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു.

'ഓഹോ! എളയച്ഛന്റെയാണു', എന്നു ഭവാനി സന്തോഷസംഭ്രമങ്ങളോടുകൂടി പറഞ്ഞു.

ഞാൻ—നല്ല കയ്യക്ഷരം! അതു നന്നായിരിക്കുന്നു—ഒരു കാൎയ്യം-യജമാനന്റെ നോട്ടുകടലാസ്സുകളും മററും

ഇങ്ങിനെ എടുത്തു ഉപയോഗിക്കുന്നതു മയ്യാദകേടല്ലേ? ദാസന്മാൎക്കു ഇതാവാമോ?

ഭവാനിക്കുട്ടി വളരെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി എഴുത്തു വയിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ, എന്റെ വാക്കുകളെ കേട്ടില്ല. എന്നിട്ട്,

ഭവാനി—കേട്ടില്ലേ? ഇന്നു ഉച്ചതിരിയുമ്പോൾ എളയച്ഛൻ ഇവിടെ എത്തുമത്രേ.

ഞാൻ—ഓഹോ!, അപ്പോൾ ഞാൻ സിക്രട്ടരി അവൎകളെ കണ്ടിട്ടു മടങ്ങുന്നതിനുമുമ്പു എത്തിയേക്കുമോ? എന്നാൽ, അത്താഴത്തിനു എല്ലാം വെടിപ്പായി വട്ടം കൂട്ടിക്കണം.

ഭവാനി—അത്താഴമോ?

ഞാൻ—എന്താ! താമസിച്ചു മുത്താഴം കഴിക്കുന്നതിൽ ഭേദം നേരത്തെ അത്താഴമല്ലേ?

ഭവാനി—എളയച്ഛന്നു ആ നിൎബന്ധമില്ല.

ഞാൻ—എന്തെങ്കിലുമാട്ടെ! എല്ലാം ഭവാനിക്കു അറിയാമല്ലോ.

ഞാൻ മടങ്ങിവരാൻ പതിവിലധികം താമസിച്ചു. മണി ആറിനടുത്തു. ഉച്ചക്കു ഊണുകഴിച്ചതിൽ പിന്നിട്ടുള്ള ചായകുടി അന്നു ഊരുപ്പമായി. തളത്തിൽ ചില പുതിയ ആളുകളുടെ ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ തന്നെ മൂപ്പർ വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു മനസ്സിലാക്കി. കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന പുസ്തകങ്ങളും കടലാസ്സുകളുമെല്ലാം ഒരേടത്തു കൊണ്ടുവെച്ചിട്ടു വേഷം മാറിയതിനുമേൽ മൂപ്പരെ ചെന്നു കാണാമെന്നുവെച്ചു ഞാൻ എന്റെ മുറിയിലേക്കു നടന്നു. ഉടൻ തന്നെ വാല്യക്കാരൻ ഓടിവന്നു, അത്ഥത്തോടുകൂടി

എന്റെ മുഖത്തു നോക്കി. അവിടെ എത്രതാണ്ടു പുതിയ സാമാനങ്ങളും മാറ്റം കണ്ടു ഞാൻ ഒന്നു ആശ്ചര്യം നടിച്ചപ്പോൾ, അവൻ,

'ഭവാനിക്കുട്ടിയമ്മേടെ എളയച്ഛൻ കൊണ്ടന്നതാ' എന്നു പതുക്കെ പറഞ്ഞു.

ഞാൻ—ഓഹോ! അദ്ദേഹം കൊണ്ടന്നതോ?

വാല്യ—ആവൂ! സാമാനങ്ങളെന്തെല്ലാം...

തന്റെ യജമാനനെ വഞ്ചിച്ച് ഇങ്ങിനെ എല്ലാം കൊണ്ടുവരാൻ ഭവാനിക്കുട്ടിയുടെ 'എളയച്ഛനു' നാണമില്ലല്ലോ എന്നു മാത്രം ഞാൻ വിചാരിച്ചു.

വാല്യ—അദ്ദേഹം വല്യാളുതന്നെ.

എനിക്കു ഈ വർത്തമാനങ്ങളൊന്നും രസിച്ചില്ലാ. യജമാനന്മാരെ കുഴിയിലാക്കുന്ന ഒരു വക സേവന്മാരുടെ കഥ ഇപ്പോൾ ദൃഷ്ടാന്തപ്പെട്ടുവെന്നാണ് ഞാൻ 'എളയച്ഛ'നെപ്പററി വിചാരിച്ചതു്

ഞാൻ തളത്തിലേക്കു ചെന്നപ്പോൾ അവിടെ ഊണിനു വേണ്ട പാത്രങ്ങളൊക്കെ നിരത്തിയിരിക്കുന്നു. അവിടെയുണ്ട് ഒരു ആജാനുബാഹു നിന്നു ഭവാനിയോടു വർത്തമാനം പറയുന്നു. മൂപ്പർ കുട്ടിക്കവണിയുടുത്തിട്ടുണ്ട് കാതിൽ വൈരക്കടുക്കൻ; കൈവിരലിൽ മൂന്നാലു മോതിരങ്ങൾ; മേലിൽ നാലായി മടക്കിയ ഒരു തോർത്ത്—ഇതൊക്കെയാണ് അലങ്കാരം.

ഭവാനി—ആ! വന്നെത്തിയല്ലോ. ഇത്ര താമസമെന്തായിരുന്നു? ഇതാണ് എന്റെ എളയച്ഛൻ—

ഞാൻ—(ഭവാനിയോട്)—പേരെന്താ?

ഭവാനി—അല്ലാ! നന്നായി! കോവിലകം പേഷ്ക്കാരെന്നു കേട്ടിട്ടില്ലേ?

ഞാൻ അമ്പരന്നു നിന്നുപോയി. 'നിങ്ങടെ അച്ഛൻെറ പഴയൊരു ചങ്ങാതിയാണ് ഞാൻ' എന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞതു കേട്ടാറെ, എരിതീയിൽ എണ്ണ എന്നപോലെ ആയി. എൻെറ ആ വ്യാകുലതയെക്കണ്ടിട്ടു ഭവാനിക്കുട്ടി പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു നിന്നതേ ഉള്ളു. അതു കണ്ട്,

അദ്ദേഹം—നിങ്ങളെ ഭവാനി കളിപ്പിക്കുയാണ്. അവളുടെ കുട്ടിക്കാലത്തെ സ്വഭാവം വിട്ടുമാറീട്ടില്ല.

ഞാൻ—അതല്ല! അങ്ങ് ഒരു ദാസനാണ് എന്നാണ് ഭവാനി എന്നെ ധരിപ്പിച്ചിരുന്നതു്—(ഒന്നു നെടുവീർപ്പിട്ടു.)

ഭവാനി—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു്) അതെ, അതെ, രാജരാജദാസൻ, കോവിലകം പേഷ്ക്കാർ.

ഞാൻ—രാജരാജദാസൻ,- കോവിലകം പേഷ്ക്കാർ,- എന്നു ഗൽഗദത്തോടു പറഞ്ഞ് ആലോചിക്കുയായി: എൻെറ അച്ഛൻെറ സ്നേഹിതൻ- അതേ- എന്ത്- എന്നാൽ— ഇനി എന്തിന് ആ വിചാരം?—അച്ഛൻ എനിക്കു ഭവാനിയെ തന്നെയാണ്

ഭവാനി—അതേ! അതേ! ആ എഴുത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ആൾ ഞാനല്ലെന്നുവരികിൽ, അങ്ങയെ കയ്ക്കൊള്ളുവാൻ എനിക്കു മനസ്സുണ്ടാകുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ?

ഞാൻ—അല്ലാ! ഈ വിധമോ?

വിദ്യാവിനോദിനി കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള.

—...—

IV

മററമ്മയുടെ ഉപദേശം

പാമ്പുവിരൽ അകത്തേയ്ക്കു വളച്ച മോതിരവിരലിന്റെ പുറത്തു കയററിമണലിലിട്ടുരച്ചാലുണ്ടാകുന്ന ഫലം ഞാൻ കാലേ തന്നെ കണ്ടു വെച്ചിരുന്നു എങ്കിലും, നിലത്തു വരയും വിരലിന്റെ പുറത്തു തഴമ്പും മാത്രമാണെന്നു് അമ്മയെ മനസ്സിലാക്കാനായി ആറു മാസം ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടിവന്നു. പിന്നീടു് അച്ഛന്റെ സുഖക്കേടും അമ്മയുടെ കഷ്ടപ്പാടും എന്റെ മടിയും ക്രമത്തിൽ വൎദ്ധിച്ചുവന്നതു കൊണ്ടു കുറെകാലം എഴുത്തും വായനയും കൂടാതെ തന്നെ കഴിഞ്ഞു. അച്ഛൻ മരിച്ച വ്യസനം ആറിത്തുടങ്ങിയ കാലത്തു് ഒരു ആശാൻ അയൽവക്കത്തു കുട്ടികളെ എഴുതിച്ചുതുടങ്ങീട്ടുണ്ടെന്നും മുൻകൂട്ടി ഗുരുദക്ഷിണ കരാറു ചെയ്താൽ അവസ്ഥപോലെ ശിഷ്യൎക്കു വിദ്യയും ഗുരുത്വവും ദാനം ചെയ്യുന്നതിന്നു് ആശാൻ അതിസമൎത്ഥനാണെന്നും ഏതോ ഒരു സ്ത്രീ അമ്മയെ ധരിപ്പിച്ചു. ആ സ്ത്രീ ഒഴിച്ചാലൊഴിയാത്ത ബാധയായി കൂടിയപ്പോൾ അമ്മ അവരെ വിശ്വസിച്ചു നല്ല ദിവസം നോക്കി എഴുത്തു പഠിക്കുവാനെന്നെ അയയ്ക്കണമെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. വേഷം മാറി നടക്കുന്ന രാക്ഷസികൾ കുട്ടികളെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോയി കൊന്നു തിന്നുന്നതു് അങ്ങേലെ രാമനും മററും കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നു് അമ്മയോടു ഞാൻ കരഞ്ഞു പറഞ്ഞുനോക്കി. പക്ഷെ നല്ല ദിവസം നോക്കി ആ സ്ത്രീ വന്നപ്പോൾ, അമ്മ, ഞാൻ പറഞ്ഞതു കൂടി അവരോടു പറഞ്ഞു് എന്നെക്കൂട്ടി അയച്ചു. ആശാനെ കണ്ടപ്പോൾ

ആറം രാക്ഷസനായാൽ പോരാ എന്നും അന്നത്തെ ആശാ
ന്റെ അച്ഛനോ 'കൊച്ചച്ഛനോ' ആയിരിക്കേണമെ
ന്നും എനിക്കു തോന്നി. പരിചയമുള്ള കുട്ടികളുണ്ടായി
രുന്നതുകൊണ്ടു പേടിക്കു ഭേദം തോന്നിയെങ്കിലും ആശാ
ന്റെ സമ്പ്രദായം കണ്ട് ഉള്ളു കിടുകിടുത്തുകൊണ്ടു ഞാ
നൊരു മൂക്കിൽ ചെന്ന് അടങ്ങി ഒതുങ്ങിയിരുന്നു. ആശാ
ൻ കുട്ടികളുടെ കുന്നും കോട്ടവും തീർത്തിരുത്തി എന്തോ ശ
ബ്ദിച്ചപ്പോൾ ചിലർ ചിലതെല്ലാം ചൊല്ലിത്തുടങ്ങി. വ
ഴി നടന്ന ക്ഷീണവും കഞ്ഞി കാലേ കഴിഞ്ഞതുകൊണ്ടു
വിശപ്പും ആശാനെക്കണ്ടു പേടിയും കൂടി ഞാനിരുന്നേ
ന്നു കണ്ണടച്ചു. കുട്ടികളുടെ കരച്ചിൽ കേട്ടു കണ്മിഴിച്ച
താശാന്റെ മുഖത്താണ്. പക്ഷെ നോട്ടം എന്റെ
നേക്കായിരുന്നില്ല. ഈ ലാക്കിൽ ആ സ്വരൂപത്തെ
ഞാനൊന്നു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കി. തലയിൽ പാറിച്ചെ
മ്പിച്ച അഞ്ചാറു കാററിരോമം, കുഴനെററി, വട്ടക്കണ്ണ്,
വെള്ളദൃഷ്ടി, ചെറിയ മൂക്കു, നടുക്കൊരിട്ടുകൾ, വലുപ്പം
ധാരാളമുള്ള വായിൽ പല്ലുകളുടെ തിക്കും തിരക്കും കല
ശലായി ചിലതു പുറത്തേക്കു പുറപ്പെട്ടു കൂട്ടത്തിൽ ഒന്നു
രണ്ടെണ്ണം സ്ഥലം കണ്ടതു മൂക്കിന്റെ തുരവിലാണ്.
ഇത്രയൊക്കെ നോക്കിക്കഴിഞ്ഞിട്ടും ആ നോട്ടം ആശാൻ
മാററാതെയിരിക്കുന്നതു കണ്ടു ഞാൻ പല്ലുകളുടെ നിറ
ഭേദവും കൂടി മനസ്സിലാക്കാൻ തുടങ്ങി. 'ഉറക്കം തൂങ്ങി
യാൽ പോരാ, ഒപ്പത്തിനു ഒപ്പം തുറിച്ചു മിഴിക്കണോ'
ടേ, ഠെ! എന്നൊരു വെടി പൊട്ടിക്കലും എന്റെ ചെ
വി പിടിച്ചു വട്ടം ചുററിക്കലും ആശാനൊപ്പം കഴിച്ചു.
കരഞ്ഞാൽ ശിക്ഷ ആവർത്തിക്കുമെന്നു കണ്ടേടംകൊണ്ടു

കരുതി കരച്ചിലും കണ്ണീരും ഞാൻ അമുക്കിപ്പിടിച്ചതു് ഒന്നായി കീഴ്പോട്ടു് ഇരുന്ന കഥ ഞാനാസ്സമയത്തു് അറിഞ്ഞില്ല. 'ആശാനു് ഒന്നിന്മേൽ നോക്കി മറെറാന്നു മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള വിദ്യയുണ്ടെന്നു ഞാനറിഞ്ഞോ' എന്നു ഞാൻ കിണുങ്ങിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞപ്പോൾ ആശാന്റെ ഭാൎയ്യ (വീട്ടിൽ വന്നിരുന്ന സ്ത്രീ) പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. ആശാനും ചില ഗോഷ്ടികൾ കാട്ടി; ഇതിനിടയ്ക്കു് എന്റെ ഇരിപ്പിടം തണുത്തു തുടങ്ങിയപ്പോൾ തുടകളെ ഒന്നുകൂടി ഞെക്കിപ്പിടിച്ചു നോക്കി. പക്ഷേ, അടുത്തിരുന്നിരുന്ന മീനാക്ഷി എന്ന പെൺകുട്ടി 'മൂത്രം' എന്നു പറഞ്ഞെണീററു. അപ്പോളാണു് ആശാനും ഭാൎയ്യക്കും കാൎയ്യം മനസ്സിലായതു. ഭാൎയ്യ ആശാന്റെ മുഖത്തേക്കു തുറിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടു് എന്നെ വിളിച്ചു് അകത്തേക്കു കൊണ്ടുപോയി, മേൽ കഴുകിച്ചു മുണ്ടു മാറി ഉടുപ്പിച്ചതിന്റെ ശേഷം അവർ എന്നോടു പലതും ഉപദേശിച്ചു. അദ്ദേഹം കുട്ടികളെക്കണ്ടാലുടനെ പ്രകൃതം മനസ്സിലാക്കി മിടുക്കന്മാരായ കുട്ടികളുടെ ശരീരപ്രകൃതിയും ബുദ്ധിയുടെ പോക്കും അനുഭവപ്പെടുത്തുവാനായി ഈ മാതിരി അപൂൎവ്വം ചില കൈകൾ പ്രയോഗിക്കാറുണ്ടെന്നും ഇതു അനുഭവപ്പെടുത്തിത്തന്നിട്ടുള്ള വിദ്യകളെ പെറെറാമ്മയോടും കൂടി പറയുകയോ മുട്ടിയ നിലക്കല്ലാതെ പ്രയോഗിക്കുയോ ചെയ്തുപോകരുതെന്നും പറഞ്ഞു് അവരെന്നെക്കൊണ്ടു അപ്രകാരം സത്യം ചെയ്യിപ്പിച്ചു. എന്റെ ദേഹത്തിൽ ഇനിയൊരു പൂഴി നുള്ളിയിടുവാൻ ഇടയാക്കാതെ ആറുമാസംകൊണ്ടു ഞാനൊരു വലിയ വിദ്വാനും വൈദ്യനുമായിത്തീരുവാൻ തക്ക ബുദ്ധിയും

ഫലിതവും പാരമ്പര്യവഴിയ്ക്കുള്ളൻെറ വാക്കിലും പ്രവൃത്തി യിലും പ്രകാശിയ്ക്കുന്നുണ്ടെന്ന് അവൎക്കും ആശാനും പൂൎണ്ണ ബോദ്ധ്യം വന്നുവെന്നും എന്നെപ്പറഞ്ഞു വിശ്വസിപ്പിച്ചു ആശാനെന്നെ മാത്രമല്ലാതെ കുട്ടികളെ കൈകൊണ്ട തൊട്ടിട്ടില്ലെന്നുള്ളതിലേയ്ക്കു മിററത്തു നില്ക്കുന്ന പുളിമര ത്തിൻ്റെ കുററിച്ചൂലുപോലെയായതും വള്ളിച്ചൂരൽ ചുററി പ്പിടന്ന് ഇരുട്ടടച്ചു കിടന്നിരുന്ന വിഷക്കാട്ടു വെളുത്തു പോയതും എന്നെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തി അവരെന്നെ പിടിച്ചടുക്കലേയ്ക്കണച്ചു നിറുത്തി പുറത്തു തലോടിക്കൊണ്ടു് 'ഇനി ഭയപ്പെടാതെ ചെന്ന് അൻപ ത്തൊന്നുപദേശം വാങ്ങിക്കോളൂ! എഴുതുവാനൊരു സ്ലേ റു തരാ'മെന്നു പറഞ്ഞു സ്ലെയിറോറാട്ടുകൂടി ആശാൻെറ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുപോയിരുത്തി. ആശാനെ അകത്തേ യ്ക്കു വിളിച്ചു് 'അക്ഷരത്തിന്നഞ്ചു പണമാണു് കരാറു, മേലുകീഴു നോക്കാതെ വല്ലതും കാട്ടി കുട്ടിയെ മുഷിപ്പിച്ചു യച്ചാൽ പിന്നെത്തെ എനിയ്ക്കപ്പോഴും തോന്നും' എന്നു ആശാനെ ശാസിയ്ക്കുന്നതും ഞാൻ കേട്ടു. എന്നോടു് സ്നേഹം കാണിച്ച ആ സ്ത്രീയെ ഞാൻ പിന്നീടു മററമ്മ എന്നാണു് വിളിച്ചുവന്നതു് ആശാൻ ഉപദേശിയ്ക്കു വാൻ വന്നിരുന്നു. ആദ്യം എഴുതിച്ച അക്ഷരം എനിയ്ക്കു പരിചയമുള്ള പഴേ 'ഹരി' തന്നെയാണു്. പക്ഷെ ശ ബ്ദിച്ചതങ്ങിനെയൊന്നുമല്ല; ഒച്ച പുറപ്പെട്ടതു തന്നെ വാ യിൽക്കൂടിയല്ല, ഒരു ദ്വാരം മേല്പോട്ടു കേറീട്ടാണു് ര ണ്ടക്ഷരവും കൂട്ടിക്കലൎത്തി ഒററ ശബ്ദമായിപ്പുറത്തേയ്ക്കു ത ള്ളിവിട്ടപ്പോഴും 'ഒച്ചക്കട്ടയും പൊടിയും' എൻെറ സ്ലെ യിററു നിറഞ്ഞു. സ്ലെയിററിലിത്രയൊക്കെ കോലാഹ

ലം കണ്ടപ്പോൾ ഞാനൊന്നുകോച്ചി, മുഖം ചുളിച്ചതു മറോമ്മയ്ക്കു മനസ്സിലായി. 'ഗ്രന്ഥത്തിൽ തുപ്പലിന്നു് അശുദ്ധിയില്ലെങ്കിലും അധികമായാലാകട്ടെ അറപ്പുണ്ടാകുന്നതു കുറമല്ല' എന്നു മറോമ്മ പറഞ്ഞതു് ആശാൻ വകവെയ്ക്കാതെ 'ചൊല്ലിയതുപോലെ ചൊല്ലണം, ശബ്ദം ഉറച്ചു പുറപ്പെടട്ടെ, അതാണു് മിടുക്കു്' എന്നായി. എനിയ്ക്കു നീരെളക്കത്തിന്റെ ഉപദ്രവം കൊണ്ടു മൂക്കിൽകൂടി ശ്വാസം തന്നെ പോകുന്നില്ല. ഞെരുങ്ങിപ്പിടിച്ചു തോല്പിച്ചാലും ഇനിയത്തെ ശബ്ദത്തിന്റെ പുറപ്പാടു കണ്ണിൽ കൂടി വേണ്ടതായിട്ടു വന്നാൽ അതെന്നെക്കൊണ്ടു സാധിയ്ക്കയില്ലെന്നു ഞാനുറച്ചു 'ഹരി' എന്നു സാധാരണ മട്ടിൽ ചൊല്ലി നോക്കി. പക്ഷെ, 'ഉറച്ചു, കേറി പുറപ്പെടട്ടെ' എന്നാശാൻ പിന്നെയും നിർബ്ബന്ധിച്ചപ്പോൾ വന്നതു വരട്ടെയെന്നു ഞാനുറച്ചു. മുക്കാൽ ചീറ്റ കാൽ തുമ്പലും കൂടി ഞാൻ ഒന്നുറച്ചു ശബ്ദിച്ചു. എന്റെ മുഖം നല്ലവണ്ണം തുറന്നു. ആശാന്റെ മുഖവും തെളിഞ്ഞു. പിന്നീടു ശബ്ദം കേററിപ്പുറപ്പെടുവിയ്ക്കേണമെന്നു് ആശാൻ നിഷ്കർഷിച്ചതേയില്ല. ഉപദേശം കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ എന്നെ അഭ്യസിപ്പിയ്ക്കുന്നതിന്നു് ആശാന്റെ അമ്മയും മറോമ്മയും മകൾ മീനാക്ഷിയും കൂടീട്ടുണ്ടു്. ആശാനും മറോമ്മയും തമ്മിൽ ശണ്ഠകൂടുക പതിവാണു്. ആ തരത്തിൽ ഞാൻ മീനാക്ഷിയുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു കൂടും. പക്ഷെ ആശാന്റെ ഒച്ച മുഴുത്തുതുടങ്ങിയാൽ 'തല്ലുകൊണ്ടു കഷ്ടം' എന്നു പറഞ്ഞു മീനാക്ഷി അകത്തേയ്ക്കോടിപ്പോകും. ആര്ക്കാണടികൊണ്ടതെന്നു ചോദിച്ചാൽ ആ കുട്ടി പറയാറില്ല. ആരാണു് അടിച്ചതെ

ന്നു എനിക്കറിഞ്ഞുകൂട. വട്ടു ആശാന്റെ പുറത്തു മാത്രമേ കാണാറുള്ളു. അടികഴിഞ്ഞാശാൻ പുറത്തു വന്നാലന്നു കുട്ടികൾക്കു പെരുമ്പൂജയാണു് ഇതു മീനാക്ഷി എനിക്കു പറഞ്ഞു തന്നിരുന്നതുകൊണ്ടു് എത്തുത്തൂപൂജ കഴിഞ്ഞ വിശേഷദിവസങ്ങളിൽ ഞാൻ ആശാന്റെ നേരേ ചെല്ലുകയില്ല. ആക്ഷേപം വരുമ്പോൾ മാറു കാട്ടാൻ മററമ്മയും ആശാനെ ശട്ടടപ്പിക്കുവാൻ മീനാക്ഷിയും തയ്യാറായിരിക്കും. ഇങ്ങിനെ ആശാന്റെ ഉപദേശവും മററമ്മയുടെ നിഷ്കർഷയും മീനാക്ഷിയുടെ എന്തെന്നില്ലാത്ത ശുഷ്കാന്തിയും എന്നെ കഷ്ടിച്ചു് എഴുതുവാനും വായിക്കുവാനും വശമാക്കി.

ആശാൻ ഒരു ദിവസം ആദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മിയെ കാണാൻ പോയിരുന്ന സമയം മററമ്മ എന്നെ വിളിച്ചു 'കണക്കു് ഈട്ടം കൂട്ടിയിടുന്നതാകും നല്ലതല്ല, ഇതുവരെ പഠിപ്പിച്ചതൊക്കെ അമ്മയെ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തി കണക്കു തീൎത്തുവരണം' എന്നു പറഞ്ഞു് എന്നേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വീട്ടിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. മീനാക്ഷി കൂടയുണ്ടാകയാണധികം നല്ലതെന്നു ഞാൻ പതുക്കെ പറഞ്ഞതു മററമ്മ സമ്മതിച്ചു. ഞങ്ങൾ മൂന്നുപേരുംകൂടി എന്റെ വീട്ടിൽ ചെന്നുകേറി. 'ഹരി' തൊട്ടു 'മ' വരെ ഞാൻ കണ്ണടച്ചെഴുതി അമ്മയെ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തി. ആ അക്ഷരങ്ങളുടെ ഗുരുദക്ഷിണക്കണക്കു പറഞ്ഞു അപ്പോൾ തന്നെ മററമ്മ കയ്യിൽ വാങ്ങിച്ചു. പിന്നീടുള്ള അക്ഷരങ്ങളിൽ ചിലതിന്റെ സംശയം തീക്കുന്നതിനു മീനാക്ഷി അടുത്തിരുന്നു 'കെട്ടിക്കുനിച്ചു, തൊട്ടുനീട്ടി, പിംക്കാലു' എന്നും മററും പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയപ്പോൾ 'അക്ഷരം

ചൊല്ലുന്നതിന്റെ ശബ്ദം ഞങ്ങൾക്കു അകത്തു കേൾക്കണം കേട്ടൊ' എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു അമ്മയും മറാമ്മയും കൂടി അകത്തേക്കു പോയി. മീനാക്ഷിയുടെ യുക്തിയും എന്റെ ബുദ്ധിശക്തിയും സ്വകാൎയ്യം കേൾപ്പാൻ ഞങ്ങൾക്കു രണ്ടുപേൎക്കും ഉണ്ടായിരുന്ന ആസക്തിയും കൂടിയപ്പോൾ എനിക്കെഴുതുവാനൊരു പ്രയാസവും ഉണ്ടായില്ല. അറിയാവുന്ന അക്ഷരങ്ങൾ വരുമ്പോൾ മീനാക്ഷി ചെന്നു പതുങ്ങിനിന്നു അവർ പറയുന്നതു മനസ്സിലാക്കി വരും; തോന്നാത്ത അക്ഷരങ്ങൾ ചോദിച്ചു എഴുതിത്തീൎക്കും. അതു കൂടാതെ ഒരക്ഷരവും വിട്ടുകളവാൻ ആ കുട്ടി എന്നെ സമ്മതിച്ചില്ല. ഞാനെഴുതുന്നതിന്നിടക്കു വൎത്തമാനം കേട്ടുനിന്നിരുന്ന മീനാക്ഷി പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി വരുന്നതു കണ്ടു് 'എന്താ വൎത്തമാനം?' എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ഘനഭാവത്തോടുകൂടി 'എഴുത്തു കഴിഞ്ഞിട്ടാട്ടെ' എന്നു മറുവടി പറഞ്ഞതു എനിക്കൊട്ടും സുഖമായില്ല. 'എനിക്കും വരാം' എന്നു പറഞ്ഞു ഞാനും ചെന്നു ചെവിയോൎത്തു നിന്നു. അപ്പോൾ കേട്ടതാണു എനിക്കതിലധികം സുഖമാവാഞ്ഞതു് 'മീനാക്ഷിയെ ചില തമ്പുരാക്കന്മാരോ, നമ്പൂരിപ്പാടന്മാരോ, അച്ഛന്മാരോ, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരോ, ആരെല്ലാമോ ആവശ്യപ്പെടുന്നുണ്ടു് നിങ്ങളുടെ വാക്കും എനിക്കു തള്ളാൻ പാടില്ല. അതുകൊണ്ടു ഞാനിപ്പോളൊന്നും പറയുന്നില്ല.' ഇത്രയും മറാമ്മ പറഞ്ഞപ്പോഴേക്കും, എഴുത്തു മുഴുവനാകുന്നുണ്ടോ? ഇല്ലെങ്കിൽ ഞാനിതാ പോണു എന്നു മീനാക്ഷി പറയുന്നതു കേട്ടു വിഷണ്ണനായി വന്നിരുന്നു എഴുതിത്തുടങ്ങി. 'ക്ഷ' എന്നു ഉറച്ചു ചൊല്ലിയതു അമ്മ കേട്ടു ഉടനെ അമ്മ മീ

നാക്ഷിയെ അകത്തേക്കു വിളിച്ചു. കേട്ട വൎത്തമാനം പറഞ്ഞിട്ടു, എന്നു വീണ്ടും താല്പൎയ്യപ്പെട്ടപ്പോഴും അതു ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു പോയതേയുള്ളു. എനിക്കു ശുണ്ഠിവന്നു; ഞാൻ പിന്നാലെ ചെന്നു 'നിങ്ങൾ സ്വകാൎയ്യം പറഞ്ഞതൊക്കെ ഈ മീനാക്ഷി പതുങ്ങി നിന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്' എന്നു പൊതി പൊളിച്ചു. 'അവൾ കേട്ടതു നിന്നോടു പറഞ്ഞില്ല, അല്ലേ?' എന്നായി അമ്മ. 'നിന്നോടു പറയാൻ പാടില്ലാത്തതായിരിക്കും അവൾ കേട്ടതു; എന്തിനവളോടു ചോദിച്ചു. ഞാൻ പറയാം; നിണക്കു വായിച്ചു... ചെല്ലു, വായ്പാഠം കഴിയട്ടെ എന്നിട്ടാവാം' എന്നു മററമ്മയും ഉത്തരം. രണ്ടമ്മമാരും ചിരിച്ചു തുടങ്ങി. മീനാക്ഷി തല കുനിഞ്ഞു നില്പായി. ഞാൻ മിഴിച്ചുകൊണ്ടു കുറച്ചു നിന്നു. പിന്നെ വന്നിരുന്നു ചൊല്ലിത്തുടങ്ങി. വായ്പാഠം കഴിഞ്ഞു ചെന്നപ്പോൾ അമ്മ മീനാക്ഷിയെ മടിയിലിരുത്തികൊണ്ടു 'മകളേ! എനിക്കു സന്തോഷമായി' നാരായണൻകുട്ടിക്കു ഈ ജന്മം അക്ഷരം അറിയാറാവുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. ഇത്ര വേഗത്തിലവനെ ഈ നിലയിലാക്കിയതു മകളുടെ സാമൎത്ഥ്യം തന്നെയാണ്' എന്നു മീനാക്ഷിയോടും 'പൊന്നൻ, പതുപതിനേഴു വയസ്സായിട്ടു ഇപ്പഴാണ് നിലത്തെഴുത്തു പഠിക്കുന്നതു' എന്നു എന്നോടും പറഞ്ഞു മീനാക്ഷിയെ തലോടികൊണ്ടിരുന്നു.

മററമ്മ—പെണ്ണു മടിക്കേറി തെളികയാണ്; നേരംപോയി; വൎത്തമാനം പറഞ്ഞു കാൎയ്യം മറന്നു. പണത്തിന മുട്ടു വളരെയുണ്ടു്; വല്ലതും സഹായിച്ചാൽ കൊള്ളാം.

അമ്മ—അതിനെൻെറ കുട്ടി (മീനാക്ഷി) എന്തു പിഴച്ചു? മുട്ടുണ്ടെങ്കിൽ വല്ലതുമാക്കേണ്ട. കണക്കു തീൎത്ത ന്നെ വാങ്ങിയ്ക്കരുതേ?

മററമ്മ—അത്ര വലിയ കണക്കൊക്കെ പറവാനുണ്ടോ. 'അ' തൊട്ടു അയ്മ്പത്തൊന്നിന്നു ഞാനൊന്നും വാങ്ങീട്ടില്ല.

അയ്മ്പത്തൊന്നക്ഷരത്തിൻെറ ഗുരുദക്ഷിണയും അമ്മ എണ്ണിവെച്ചതു മുഴുവനും മററമ്മ വാരി മുണ്ടിൽ കെട്ടിയതു കണ്ടു, മീനാക്ഷി 'ഇത്ര സംഖ്യയാണോ നമുക്കു വരുവാനുള്ളതു? അമ്മ ആദ്യം ഒൻപതക്ഷരത്തിൻെറ പണമല്ലേ വാങ്ങിയതു?' എന്നു ചോദിച്ചു.

മററമ്മ—'പെണ്ണു കണക്കിൽ ഒരു ഇമ്മിയ്ക്കു വിടുന്നവളല്ല. 'ഹരി' രണ്ടക്ഷരമായി കണക്കാക്കേണമെന്നും, എന്നാൽ 'മ' വരെ പത്തു അക്ഷരമുണ്ടെന്നുമാണ്. അവളുടെ പക്ഷം; കാൎയ്യവും ശരിയാണ്' എന്നു ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

മീനാക്ഷി—എന്നല്ല ഞാൻ പറഞ്ഞതിൻെറ താല്പൎയ്യം. 'ഹരി' തൊട്ടു 'മ' വരെയുള്ള അക്ഷരം അൻപത്തൊന്നിൽ പെട്ടു. അതിന്നാദ്യം വാങ്ങീട്ടുള്ള തുക എരട്ടിപ്പായി പററുകയാണെന്നും അതു അനീതിയാണെന്നുമാണ് എൻെറ പക്ഷം.

മററമ്മ—(കണ്ണുരുട്ടി മിഴിച്ചുകൊണ്ടു) അധികപ്രസംഗി! നിന്നോടു ആരെങ്കിലും കണക്കു ചോദിച്ചുവോ? നിൻെറ കയ്യും കണക്കും! അങ്ങിനെ വാങ്ങീട്ടുണ്ടെങ്കിലതിന്നു വേറെ കാരണവുമുണ്ട്

മീനാക്ഷി പറഞ്ഞതു ന്യായവും, വേറെ കാരണം ഉള്ളതു ദുര മാത്രവുമാണെന്നു ഞാൻ മനസ്സിൽ കരുതി എന്നാൽ അമ്മയുടെ മറുവടി മറ്റൊരു വിധത്തിലായിരുന്നു. 'കാരണമുണ്ടായാലും ഇല്ലെങ്കിലും ശരി, ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്യാതു തിയ്യെ വാങ്ങാൻ വിചാരിച്ചിട്ടില്ല മീനാക്ഷിയെ വെറുതെ കുണ്ഠിതപ്പെടുത്തേണ്ട' എന്നു പറഞ്ഞു ആ വഴക്കൊരുവിധം കലാശിപ്പിച്ചു. അമ്മ ടിയിലിരിക്കുന്ന മീനാക്ഷിയെ മുറുകെത്തഴുകി മുഖം പിടിച്ചു മലത്തി ചുംബിച്ചു കൊണ്ടു ഓരോന്നൊക്കെ പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയപ്പോൾ 'നേരം വൈകി അവിടെ ചെല്ലുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മ ചീത്ത പറയും' എന്നമ്മയോടും, 'എണീക്കു; മതി, കിടന്നു കൊഴഞ്ഞതു' എന്നു മീനാക്ഷിയോടും, അദ്ദേഹം വന്നാലാളെ അയക്കാം; പഠിച്ചതു മറക്കരുതു' എന്നെന്നോടും പറഞ്ഞു മറ്റമ്മ യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. 'എന്റെ മകൾ രണ്ടുദിവസം ഇവിടെ താമസിക്കട്ടെ, തരക്കേടൊന്നും വരില്ല; ആൾ വരുമ്പോൾ രണ്ടുപേരെയും ഒന്നിച്ചയക്കാം' എന്നു അമ്മ താല്പര്യപ്പെട്ടു പറഞ്ഞപ്പോൾ 'തരക്കേടോ ശിവ ശിവ മീനാക്ഷിയെ മകളാക്കിക്കഴിഞ്ഞുവോ? ഓ, അത്രേ വേണ്ടു' എന്നു പറഞ്ഞു മറ്റമ്മ ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു പോയി

അമ്മ മീനാക്ഷിയെ എന്നെക്കാളും വാത്സല്യച്ചു തുടങ്ങി. എന്നാൽ എനിക്കതുകൊണ്ടു അസൂയ തോന്നിയില്ല. അവരെന്നെ ആറുദിവസംകൊണ്ടു ശ്രീരാമോദന്തം ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ള എഴുത്തു കൂടി വായിക്കാറാക്കി. മീനാക്ഷിക്കതു കാണാപ്പാഠവുമാണ്. ഒരു ദിവസം മറ്റമ്മക്കു നല്ല സുഖമില്ലെന്നും ഞ

ങ്ങൾ രണ്ടു പേരോടും നാളെ കാലത്തു് അവിടെ ചെല്ലണമെന്നു പറഞ്ഞയച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ഒരാൾ വന്നു പറഞ്ഞു. മററന്നാൾ എന്റെ പിറന്നാളാണു്, അതു കഴിഞ്ഞല്ലാതെ പോകാൻ തരമില്ല. അതുകൊണ്ടു വിശേഷം ഒന്നുമില്ലെന്നു് അമ്മയോടും മററം പറഞ്ഞാൽ മതിയെന്നും അതുവരെ ആശാന്റെ വീട്ടിൽ പോകേണ്ടെന്നും അയാളോടു പറഞ്ഞു ശട്ടംകെട്ടി. പിറന്നാളുണു് കഴിഞ്ഞു് അമ്മയുടെ അനുവാദത്തോടുകൂടി മീനാക്ഷിയെ അറിയിക്കാതെ ഞാൻ പകച്ചയും എടുപ്പിച്ചുംകൊണ്ടു മററമ്മയുടെ വീട്ടിലേക്കു പോയി. പടിക്കൽ ചെന്നപ്പോൾ ആശാന്റെ അമ്മ വടിയും കുത്തിപ്പിടിച്ചു കോലായിൽ ഇരിക്കുന്നതു കണ്ടു 'വിശേഷമൊന്നുമില്ലല്ലോ' എന്നു ചോദിച്ചു. 'എന്റെ മകനേ! ഒന്നും പറയാനില്ല; നീരുവന്നു വീണു മൂത്രം പോകാഞ്ഞിട്ടു മുട്ടി (തടി) വലിക്കയാണവൾ' എന്നു മുത്തി പറയുന്നതു കേട്ടമാത്രയിൽ പകച്ചക്കാരനെ പടിക്കൽ നിറുത്തീട്ടു ഞാൻ വളപ്പിലേക്കോടി. പാമ്പു മുച്ചൂടും നടന്നുനോക്കി. പല തരത്തിലുള്ള കുറാൻമുട്ടികളവിടവിടെ വലിച്ചിട്ടിരിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോളെനിക്കു കഷ്ടം തോന്നി. പുരക്കകത്തു കടന്നു നോക്കിയപ്പോൾ, മുട്ടി വലിച്ചു ക്ഷീണിച്ചിട്ടായിരിക്കാം, മാറമ്മ ഒരു മൂക്കിലിരുന്നു കിതക്കുന്നതു കണ്ടു. ഞാൻ അടുത്തു ചെന്നു. മാറമ്മ 'കുട്ടാ! നീ ഇത്ര താമസിച്ചതെന്തേ! മീനാക്ഷിയെവിടേ? എനിക്കു ദണ്ഡം സഹിക്കവയ്യ; ഒരു തുള്ളി മൂത്രം പോയിട്ടു നേരത്തോടു നേരം കഴിഞ്ഞു. വല്ലതും ഉപശാന്തി നോക്കണേ! കുട്ടനാണെന്റെ മൂത്ത മകൻ, എനിക്കു വേറെ ആരും സഹായമില്ല.'

ഞാൻ—അമ്മയാണെന്നു തന്നെ ഞാനും വിചാരിച്ചിട്ടു ണ്ടു്; മററമ്മ എന്നു വിളിക്കുന്നുവെന്നേയുള്ളു. മീനാക്ഷി ഇപ്പോളെത്തും. കഷ്ടം! പാമ്പിൽ കിടക്കുന്ന മുട്ടി വലിച്ചാൽ മൂത്രം പോകുമെന്നു് ഏതു വൈദ്യനാണു് പറഞ്ഞതു്? അക്രമം തന്നെ!

ഇത്രയും പറഞ്ഞപ്പോൾ പ്രാണവേദനകൊണ്ടോ ഏന്തോ മററമ്മയുടെ ഉയന്നുനില്ക്കുന്ന ഓഷ്ഠപുടം ഒന്നു കൂട്ടിപ്പിന്നാക്കം ചുളിച്ചു് 'മിടുക്കന്റെ ഫലിതം കേൾക്കുമ്പോളെനിക്കു ചിരി വരുന്നു. എന്റെ മകന്റെ അച്ഛൻ നല്ല വൈദ്യനും ഫലിതക്കാരനുമായിരുന്നു. അമ്മക്കും ചില കൈകളൊക്കെ വശം. നിനക്കു വല്ലതും ഉപദേശിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ നിന്റെ വാക്കിനുള്ളതുപോലെ തന്നെ ഫലിതം പ്രവൃത്തിക്കും, ഉണ്ടാകാതിരിക്കില്ല' എന്നു പറഞ്ഞു.

ഞാൻ—അമ്മയുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ടു ഫലിതം കണ്ടതായ ഒരു ഉപദേശം എനിക്കു സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടു് അതു ഞാൻ മറന്നിട്ടില്ല.

എന്നു പറഞ്ഞു ഞാൻ മററമ്മയുടെ അടുക്കൽ ചെന്നിരുന്നു. അവരെന്നെ തല തൊട്ടനുഗ്രഹിച്ചു. വീണു കിടന്നിരുന്ന തലമുടിയെല്ലാം എടുത്തു മാററി. മററമ്മയെ തൊട്ടു നല്ലവണ്ണം ധ്യാനിച്ചു. എന്റെ വലത്തെ കൈപ്പടം മററമ്മയുടെ എടത്തേ ചെവിക്കടുക്കൽ വെച്ചു. എനിക്കു് അനുഭവം കണ്ട ഉപദേശമാണെ- എന്റെ ഗുരുനാഥാ! എന്നു ഗുരുനാഥനെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു് ആ ചെവി പിടിച്ചൊന്നമത്തിത്തിരിച്ചു. മററമ്മ പൊട്ടി മറയിട്ടുവെങ്കിലും ഞാൻ മൂത്രം പോയി വയറു

ഒളുങ്ങുന്നുണ്ടോ എന്നാണു് നോക്കിയതു് ഫലിതം കാണാത്തതു ചെവി മാറിപ്പിടിച്ചതുകൊണ്ടാണെന്നു കരുതി എടത്തെ ചെവിയും അതുപോലെ പെട്ടന്നൊന്നു ചുററിച്ചു നോക്കി. മററമ്മയുടെ അലറിച്ച കേട്ടു പകച്ചുക്കാരനും മുത്തിയും വന്നെത്തി. 'കൈമാറിപ്പിടിച്ചിട്ടായിരിക്കുമോ എന്റെ പരദേവതേ!' എന്നു പറഞ്ഞു രണ്ടു കൈകളെക്കൊണ്ടും മററമ്മയുടെ രണ്ടു ചെവികളും പിടിച്ചു കഴിയുന്ന ശക്തിയോടുകൂടി തിരിച്ചുകൊണ്ടു മൂത്രം പോകുന്നുണ്ടോ എന്നു സൂക്ഷിക്കുന്നതിനിടക്കു മുത്തിയുടെ പൊന്നൻവടി എടവിടാതെ എന്റെ പുറത്തു വീണു തുടങ്ങിയപ്പോഠം, ചെവിക്കുററി പൊട്ടിയതും പിടിച്ചാൽ നില്ക്കാത്ത വിധം മൂത്രം പോയതും അനുഭവപ്പെട്ടുവെങ്കിലും, പ്രയോഗത്തിനു കരുത്തു പോരാഞ്ഞിട്ടോ ഉപദേശം പിഴച്ചിട്ടോ ചെവിക്കുററി പൊട്ടിട്ടും മററമ്മയ്ക്കൊരു തുള്ളി മൂത്രം എ- ഹേ- മിനാക്ഷിയ്ക്കു് എന്റെ നേരേ മുഷിച്ചൽ ഓ- ഹോ-

രസികരഞ്ജിനി.   ജ്ഞാനേയൻ.

V
സ്ത്രീസ്വഭാവമാണിതു്.

'ഇതൊരൊരു നൂലാമാലയാണു് എത്ര കാലമാണു് ഈ യന്ത്രത്തിരിപ്പു സഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കു. രണ്ടാലൊന്നു തീച്ചയാക്കുവാൻ ഇനി താമസിക്കയില്ല. ഒരു പെണ്ണിനെ ഇത്ര പേടിക്കേ? അവഠം പിടിച്ചു തിന്നോ

മറേറാ ചെയ്യോ?' എന്നും മററും ആത്മഗതമായി പറഞ്ഞുംകൊണ്ടു് കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ തന്റെ അമ്മാവന്റെ ഭാൎയ്യയായ കുഞ്ഞികാളിയമ്മയുടെ വീട്ടിന്റെ മിററത്തു ലാത്തുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു് ആ സംഗതിയെപ്പററി ആലോചിക്കുംതോറും കോപവും വ്യസനവും വൎദ്ധിച്ചുവന്നു. സൂക്ഷ്മം വിചാരിച്ചാൽ അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുററമല്ല. ഇങ്ങിനെയിട്ടു ചക്കിട്ടം തിരിച്ചാൽ ആൎക്കാണു് കോപവും വ്യസനവും ഉണ്ടാകാതിരിക്കുക?

കുട്ടികൃഷ്ണമേനു് ൨൩ വയസ്സേ ആയുള്ളു. അദ്ദേഹം സമൎത്ഥനാണെന്നു പേരു സമ്പാദിച്ച ഒരു വക്കീലായിരുന്നു. കോടതി പൂട്ടുമ്പോളെല്ലാം, ഭൎത്താവും സോദരന്മാരും മരിച്ചു് ഒരു മകൾ മാത്രം ശേഷിച്ചു, പക്ഷവാതമായി കിടന്നിരുന്ന അമ്മായിയെ കാണ്മാൻ പോയി മൂന്നു നാലു ദിവസം താമസിക്കുക പതിവുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇക്കുറി ഒരു മാസം ആയിട്ടു് അവിടെ തന്നെ താമസം. കുട്ടികൃഷ്ണമേന്റെ മൎയ്യാദയേയും അമ്മായിയെ കുറിച്ചുള്ള ഭക്തിയേയും പററി ആളുകൾ വളരെ പ്രശംസിച്ചു തുടങ്ങി. ഇത്ര കേമനായ വക്കീൽ ഒരു വയോധികയായ സ്ത്രീയുടെ ശുശ്രൂഷക്കും വിനോദത്തിന്നുമായി ബുദ്ധിമുട്ടുന്നതു് അത്ഭുതമല്ലേ! പക്ഷേ, കുട്ടികൃഷ്ണമേനോനെ അവിടെ ആകൎഷിച്ചു കൊണ്ടുവന്നു നിൎത്തുന്നതിനു വേറെ ഒരു അയസ്കാന്തം അവിടെയുള്ള കഥ ആരുമത്ര ആലോചിച്ചില്ല. ആ കാലത്തു കുഞ്ഞികാളിയമ്മയുടെ കൂടെ തന്റെ ഏകപുത്രിയായ ലക്ഷ്മികുട്ടിയും മരിച്ചുപോയ സോദരന്റെ മകളായ അമ്മുക്കുട്ടിയും മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ലക്ഷ്മികുട്ടിക്കു് ൧൫ വയസ്സായി. അയൽ

വക്കാരിൽ ഒരാളാണു് അവൾക്കു് സംബന്ധം. അമ്മുക്കുട്ടിക്കു ൧൫ വയസ്സേ ആയുള്ളു എങ്കിലും ഒരു കൊല്ലമായി താൻ ഒരു വിധവയായിരുന്നു. അമ്മയുടെ ശുശ്രൂഷെക്കു ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെ സഹായിപ്പാൻ അഞ്ചാറു മാസമായിട്ടു് അവിടെ തന്നെയാണു് അമ്മുക്കുട്ടി താമസം. രണ്ടുപേരും വളരെ രൂപവതികളായിരുന്നു. അവർ തമ്മിൽ പ്രാണസ്നേഹവുമായിരുന്നു. കുട്ടികൃഷ്ണമേനോന്നു് അമ്മുക്കുട്ടിയെ നല്ല പരിചയമായിരുന്നെങ്കിലും അവൾക്കു യൌവനമായതിന്റെ ശേഷം സംഗതിവശാൽ ഇപ്പോൾ ആദ്യമാണു് കാണുന്നതു് കണ്ട നിമിഷം മുതൽക്കു് അവളുടെ പേരിൽ വളരെ അനുരാഗവും തുടങ്ങി. ദിവസംതോറും അതു വർദ്ധിച്ചുവന്നു് അമ്മുക്കുട്ടി തന്റെ ഭാൎയ്യയാകാത്തപക്ഷം ജന്മം കേവലം നിഷ്ഫലമാണെന്നു് അയാൾ തീൎച്ചയാക്കി. അമ്മുക്കുട്ടി കുട്ടികളെ കളിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ അയാളെ കളിപ്പിക്കുവാനും തുടങ്ങി. തനിക്കു് അങ്ങോട്ടും അനുരാഗമുണ്ടെന്നു ചില അവസരങ്ങളിൽ അവൾ സൂചിപ്പിക്കും. എന്നാൽ കുട്ടികൃഷ്ണമേനോന്റെ സൂചകങ്ങളെല്ലാം കല്പിച്ചുകൂട്ടി തനിക്കു മനസ്സിലായില്ലെന്നും നടിക്കും. ഓരോ ചേഷ്ടകളെക്കൊണ്ടു് ഈ സംഗതിയെക്കുറിച്ചു പറവാൻ അയാളെ ധൈൎയ്യപ്പെടുത്തും. പറവാൻ ഭാവിക്കുമ്പോഴെക്കും പ്രകൃതം മാറി വേറെ വല്ലതും പറഞ്ഞുതുടങ്ങുകയും ചെയ്യും.

ഇങ്ങിനെ കുറച്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോളാണു് ഒരു ദിവസം അഞ്ചുമണിക്കു മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രകാരം മനോരാജ്യം വിചാരിച്ചു ദേഷ്യപ്പെട്ടു മിററത്തു് ഉലാത്തിക്കൊ

ണ്ടിരുന്നതു് ഈ തുലാമാല ഇനിമേൽ തുല്ക്കുവാൻ പ്രയാസമാണെന്നു തീച്ച്യയാക്കികഴിഞ്ഞപ്പോൾ— 'കുട്ടി കൃഷ്ണമേനോനേ!' എന്നു മൃദുവായും മനോഹരമായും ഉള്ള സ്വരത്തിൽഒരു വിളി കേട്ടു. മേല്പോട്ടു നോക്കിയപ്പോൾ നീണ്ടു ചുരുണ്ടു കെട്ടഴിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന കുറെ തലമുടിയും അതിന്റെ ഇടയിൽ കൂടി അതി കോമളമായ ഒരു മുഖവും മുഖത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ വേറെ ചിലതും കണ്ടു. അതെല്ലാം കണ്ടപ്പോൾ താൻ ഇത്ര നേരം ആ തലമുടിയുടേയും മുഖത്തിന്റേയും ഉടമസ്ഥയുടെ നേരെ ദേഷ്യപ്പെട്ടിരുന്നു എന്ന കഥ തീരെ മറന്നുപോയി. കാതെച്ചിലാക്കി മേല്പോട്ടു നോക്കിക്കൊണ്ടു് അവിടെത്തന്നെ നിലയായി.

അമ്മുക്കുട്ടി—ഇന്നു പ്രദോഷമല്ലേ? ഞങ്ങൾ കുളിച്ചു തൊഴാൻ പോകുന്നുണ്ടു്

കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ—ഞാനും പോരാം- പ്രദോഷദിവസം ഞാൻ തൊഴൽ മുടക്കാറില്ല.

അമ്മു—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു്) ഇന്നു തുടങ്ങിയ നിയമമാണെന്നു തോന്നുന്നു. ആട്ടെ, അതിനല്ല നിങ്ങളെ വിളിച്ചതു്. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും കൂടി പോകുമ്പോൾ അമ്മയുടെ അടുക്കൽ ആരും വേണ്ടേ; ഞങ്ങൾ അത്താഴപ്പൂജ കഴിഞ്ഞു വരുന്നതു വരെ നിങ്ങൾ അമ്മയുടെ അടുക്കൽ ഇരിക്കണം.

കുട്ടികൃ—(കുണ്ഠിതത്തോടുകൂടി) എന്നാൽ ഞാൻ അത്താഴപ്പൂജക്കു കാലമാവുമ്പോഴേക്കു് അങ്ങോട്ടു വരാം രാത്രി തിരിച്ചു വരുമ്പോൾ നിങ്ങൾക്കു സഹായത്തിന്നു് ഒരാൾ വേണ്ടേ?

മ്മ—അതിന്നു ഞങ്ങൾ വേറെ ആൾ ഉണ്ടാക്കിക്കൊ ള്ളാം.

ട്ടികൃഷ്ണ—വല്ലവരുടേയും കൂടെ രാത്രി സ്ത്രീകൾ നടക്കു ന്നതു ശരിയല്ല!

അമ്മു—വല്ലവരുടേയും കൂടെയാണെങ്കിലല്ലേ തരക്കേടുള്ളു? കണ്ടുണ്ണിനായരു കൂടെ വരാമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

ഈ വാക്കു കുട്ടികൃഷ്ണമേനോന്റെ വ്രണത്തിൽ ഒരു കുരു പൊട്ടിയതു പോലെയായി. കണ്ടുണ്ണിനായരു കുറെ സ മ്പന്നനായ അയൽവക്കക്കാരനാണു്. തനിക്കു വയസ്സു് ഏകദേശം ൪൦ ആയി എങ്കിലും ഈ പക്ഷിക്കു് അയാളും കണി വെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കുട്ടികൃഷ്ണമേനോന്നു ശങ്കയുണ്ടായിരുന്ന തിനാൽ കണ്ടുണ്ണിനായരുടെ പേരു കേൾക്കുകൂടി വയ്യാ യിരുന്നു. തനിക്കു തല്ക്കാലം വന്ന കോപത്തെ അടക്കു ന്നതിന്നു ശക്തിയും പുറത്തു കാണിക്കുന്നതിന്നു ധൈര്യവും ഇല്ലാതെ വശായി. 'ആ വകശിരോമണിയോ' എന്നു് ഓൎക്കാതെ പറഞ്ഞുപോയി. ആ ക്ഷണത്തിൽ ലക്ഷ്മിക്കു ട്ടി വ്രാന്തയിൽ വന്നില്ലെങ്കിൽ ഒരു കലഹത്തിന്നു കാര ണമുണ്ടായിരുന്നു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി—കുട്ടികളുടെ ഒരു ചൊല്ലുവിളിയില്ലായ്മ. അ മ്മയുടെ അടുക്കൽ ഇരിക്കണമെന്നു ഞങ്ങൾ കല്പി ച്ചാൽ തക്കുത്തരം പറകയാണു് വേണ്ടതു്? പോ വു; അകത്തേക്കു പോവു. വരു അമ്മുക്കുട്ടി! നമു ക്കു കുളിക്കാൻ പോകാം.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ഇക്കാൎയ്യത്തിൽ തനിക്കു സഹായക്കാരി യാണെന്നു് അയാൾക്കു നല്ല അറിവുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അവളുടെ ഫലിതം കേട്ടു കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ അധികമൊ

നും കോപിച്ചില്ല. ഒരു പച്ചച്ചിരി ചിരിച്ച 'എന്നാൽ കല്പനപോലെ ആകട്ടെ' എന്നു പറഞ്ഞ് അകത്തേക്കുപോയി. മററവർ രണ്ടുപേരും കളിപ്പാനും പുറപ്പെട്ടു. പോകുന്ന വഴിക്ക്—

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി—കുട്ടികൃഷ്ണമേനോ കുറെ മുഷിഞ്ഞിരിക്കും എന്നെനിക്ക് തോന്നുന്നുത്. അദ്ദേഹത്തിനെ വെറുതെ എന്തിനാണിങ്ങിനെ കളിപ്പിക്കുന്നത്?

അമ്മു—അഹമ്മതി കുറെ കലശലാണ് അതു കുറെ കുറയട്ടെ; 'സുന്ദരനാകിയ നമ്മെക്കണ്ടാൽ സുന്ദരി വന്നഥ മടിയിൽ കേറും' എന്നാണ് ഭാവം.

ലക്ഷ്മി—ശരി, അദ്ദേഹത്തിന് അഹമ്മതിയോ; ഇത്ര നല്ല ശിക്ഷയായിട്ടും മിടുക്കനായിട്ടും ഒരാളെ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?

അമ്മു—ചേച്ചിക്കു കുറെ രാഗമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

ലക്ഷ്മി—നിനക്ക് അദ്ദേഹം സംബന്ധമാവേണമെന്നുള്ള ഒരു മോഹം മാത്രമേ എനിക്കുള്ളൂ.

അമ്മു—ആട്ടെ, അതു ഞാൻ തീച്ചയാക്കിക്കൊള്ളാം.

ലക്ഷ്മി—നിന്റെ തീച്ചയാക്കല് കേമമാവും. പുരുഷന്മാരെ അധികമായി മുഷിപ്പിച്ചാൽ വിഡ്ഢിയാവും.

അമ്മു—അദ്ദേഹത്തിനെ ഞാൻ മുഷിപ്പിക്കുന്നുണ്ടോ; ഉണ്ടെങ്കിൽ തന്നെയും അദ്ദേഹത്തിനു മുഷിഞ്ഞാൽ ഞാനെന്തിനാ വിഡ്ഢിയാവുന്നത്?

ലക്ഷ്മി—പോടി! നിന്റെ ഉള്ളിലുള്ളത് എനിക്കു മനസ്സിലായിട്ടില്ലെന്നാണ് വിചാരിക്കുന്നത് നിനക്ക് അദ്ദേഹത്തിനെ നന്നേ രാഗമുണ്ട് ഇല്ലെന്നു ഭാവിക്കുന്നതു കുറെ ഊററമാണെന്നു തെററിദ്ധരിച്ചിട്ടുമുണ്ട്.

അമ്മു—അതു നിങ്ങളുടെ ഉള്ളിൽ തന്നെ ഉള്ളതാണു്.

ലക്ഷ്മി—നിന്റെ ഉള്ളിലുള്ളതാണെന്നു മുഖം പറയു ന്നുണ്ടല്ലോ. ഇതാ, ഇതാ, നിന്റെ മുഖം ചെമ്പര ത്തിപ്പൂ പോലെ ആയിരിക്കുന്നു. കഴിയുന്നതും മറ ച്ചിട്ടും തന്റെ അനുരാഗം വെളിപ്പെട്ടു എന്നു ക ണ്ടപ്പോൾ അമ്മുക്കുട്ടിക്കു ദ്വേഷ്യം കലശലായി. 'ഞാൻ നിങ്ങളോടു സംസാരിപ്പാൻ വരുന്നില്ലേ' എന്നു പറഞ്ഞു മുഖവും വീർപ്പിച്ചു ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയോ ടുണ്ടു മുഷിഞ്ഞു. എന്നാൽ ആ മുഷിച്ചൽ അന്യോ ന്യാസക്തമാരായ യുവതികൾ തമ്മിലായിരുന്ന തിനാൽ അല്പായുസ്സായിരുന്നു. കുളിച്ചു അമ്പല ത്തിലെത്തിയപ്പോഴെയ്ക്കും അതിന്റെകഥ കഴിഞ്ഞു.

അവർ അമ്പലത്തിൽ പ്രദക്ഷിണം വെയ്ക്കട്ടെ. ന മുക്കു കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ എന്തു ചെയ്യുന്നു എന്നു നോക്ക. യൌവനയുക്തമാരായ രണ്ടു സുന്ദരിമാൎക്കു അകമ്പടി യായി പോകാമെന്നു് ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നിട്ടു് അദ്ദേഹത്തി ന്നു ഒരു വൃദ്ധയായി രോഗിണിയായ സ്ത്രീയുടെ ശുശ്രൂഷ യായിക്കലാശിച്ചു. എന്നാൽ ഭാഗ്യംകൊണ്ടു കുട്ടികൃഷ്ണ മേനു ഒരു മെച്ചം കിട്ടി. കുഞ്ഞിക്കാളിയമ്മ എന്തോ മ നോരാജ്യം വിചാരിച്ചു കിടക്കുകയായിരുന്നതിനാൽ ത നിക്കും മനോരാജ്യത്തിനു ധാരാളമായി അവസരം കി ട്ടി. ആ മനോരാജ്യപ്രബന്ധത്തിലെ നായകൻ കണ്ടു ണ്ണിനായരായിരുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അയാളു ടെ കഴുത്തുഞെക്കിപ്പിരിച്ചു കൊന്നാലോ— കാണാൻ വക തന്നെ കുറയും; കണ്ണൊന്നു തുറന്നിട്ടു നാവുനീട്ടി അ ങ്ങോട്ടു ചാവും. അതു പോരാ. ഈ കുളത്തിൽ കെട്ടി

ത്താഴ്ത്തിയാലോ; അതു മറേറതിലും മോശമാണ് ഏതു വിധത്തിൽ കൊന്നാലാണ് പ്രാണവേദന അധിക മെന്നു ദീഘമായി ആലോചിച്ചു. ഒടുക്കം കണങ്കാലി ന്മേൽ കുടുക്കിട്ടു ഒരു മരത്തിൻെറ കൊമ്പത്തു തല കീ ഴായി തൂക്കി പ്രഹരം കൂട്ടുകതന്നെ എന്നു നിശ്ചയിച്ചു അതിനു വട്ടംകൂട്ടി. കണ്ടുണ്ണിനായരു തടിച്ചു ഒരാളായി രുന്നതിനാൽ കെട്ടിത്തൂക്കുന്നതിനു സാമാന്യത്തിലധികം ബുദ്ധിമുട്ടുവേണ്ടിവന്നു. ഉടനെ ഒരു ചമ്മട്ടികൊണ്ടു ന ഖശിഖരാന്തം പ്രഹരം തുടങ്ങി. അയാൾ കലശലായി നിലവിളിയ്ക്കാനും ഞെളിവാനും പിരിവാനും തുടങ്ങി. ഇതെല്ലാം മനസ്സുകൊണ്ടു കണ്ടു ആനന്ദിച്ചിരിയ്ക്കു മ്പോൾ പുറത്തു നിന്നു 'ഞാൻ ഇപ്പോൾ കുഞ്ഞി ക്കാളിയമ്മയെ കാണുന്നില്ല. നാളെ ഉച്ചയ്ക്കു വന്ന കൊള്ളാം' എന്നു കണ്ടുണ്ണിനായരും, വരാൻ അമാന്തി യ്ക്കില്ലല്ലോ എന്നു അമ്മുക്കുട്ടിയും പറയുന്നതു കേട്ട് അസാ മാന്യമായി കോപിച്ചു കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ അവരാരു കാണാതെ തെക്കുപുറത്തു മിററത്തു ഒരു ചാരുകസാല കൊണ്ടുവന്നിട്ടു അവിടെ നിലാവത്തു കിടപ്പായി.

ആ യുവതികൾ രണ്ടുപേരും മുണ്ടുമാറുന്നതിനോ മ റേറാ മാളികയുടെ മുകളിലേയ്ക്കു പോയി. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ജ നേലിൽകൂടി പുറത്തു നോക്കിയപ്പോൾ കുട്ടികൃഷ്ണമേ നോൻ വളരെ പരവശനായി കിടക്കുന്നതു കണ്ടു തൻെറ മനസ്സു വല്ലാതെ ചലിച്ചു; വേഗം അമ്മുക്കുട്ടിയെ വിളിച്ചു കാണിച്ചുകൊടുത്തു ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. 'ഇതാ ഓപ്പ കിടക്കുന്നതു കണ്ടുവോ? പാവം. അമ്മുക്കുട്ടിയുടെ ഈ തിരസ്കാരം അദ്ദേഹത്തിനു നന്നെ ഉള്ളിൽ തട്ടീട്ടുണ്ട്

അമ്മു—തട്ടിക്കോട്ടെ.

ലക്ഷ്മി—ഛീ-എന്തൊരു കഥയില്ലായ്മയാണിതു് നിന്റെ ചാപല്യം കുറെ അധികമായിപ്പോയി. വല്ല ദുസ്സ ക്കങ്ങളും പറയാതെ വേഗം ചെന്നു അദ്ദേഹത്തോടു നല്ല വാക്കു പറഞ്ഞു ഉണ്ണാൻകൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരു.

ഈ സംവാദസമയം മുഴുവൻ അമ്മുക്കുട്ടിയുടെ കണ്ണു കുട്ടികൃഷ്ണമേനോന്റെ മേൽ തന്നെ ആയിരുന്നു. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ വാക്കു കേട്ടു ഒന്നും മിണ്ടാതെ താഴത്തേക്കു പോയി. കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ കിടക്കുന്നിടത്തു ചെന്നു 'ഉണ്ണാറായി, എന്താണിങ്ങനെ, കുട്ടി കഴിഞ്ഞ തള്ളയെപ്പോലെ കിടക്കുന്നതു്' എന്നു ചോദിച്ചു.

കുട്ടികൃ—എനിക്കു ഊണില്ല.

അമ്മു—പ്രദോഷം നോല്മ്പാണെന്നുണ്ടോ?

കുട്ടികൃ—അതെ.

അമ്മു—പ്രദോഷം നോല്മ്പിനു രാവിലെ ഊണും, അത്താഴം പട്ടിണിയുമാണെന്നുണ്ടോ പുതിയ സമ്പ്രദായം?

കുട്ടികൃ—സ്ത്രീകൾ പുരുഷന്മാരെ ശിങ്കു കളിപ്പിക്കുയാണു് പുതിയ സമ്പ്രദായം.

അമ്മു—അസംബന്ധം പറയാതെ ഉണ്ണാൻ വേഗം അകത്തേക്കു ചെല്ലാൻ പറഞ്ഞയച്ചു.

കുട്ടികൃ—ആരു്?

അമ്മു—ചേച്ചി—

കുട്ടികൃ—അമ്മുക്കുട്ടിക്കു, ഞാൻ ഉണ്ണണം അകത്തു വരണം എന്നൊന്നുമില്ല.

അമ്മു—ചേച്ചി പറഞ്ഞു എന്നു പറഞ്ഞില്ലേ.

കുട്ടികൃ—(കസാലയിൽ നിന്നെഴുന്നേററ്) അമ്മുക്കുട്ടിക്ക് ആവശ്യമുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞല്ലാതെ ഞാൻ ഇവിടുന്നു അനങ്ങില്ല. പട്ടിണി കിടന്നു ചാവാ എന്നേ വരൂ.

അമ്മു—എന്നാൽ പട്ടിണികിടന്നു ചത്തോളു. ആക്കാണ് ചേതം?

അനുരാഗം ലേശംപോലും ഇല്ലെന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഈ വാക്കു കേട്ടപ്പോൾ കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ ഇടിവെട്ടുകൊണ്ടതുപോലെ ആ കസാലയിൽതന്നെ വീണു. മുഖം കൈകൊണ്ടുപൊത്തി നിശ്ചേഷ്ടനായി അവിടെ കിടന്നു. ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടുള്ള ഫലം അവസാനിച്ചു എന്നു തീച്ചയാക്കി. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ അമ്മുക്കുട്ടിയുടെ കഥയും കുറെ പരുങ്ങലായി; വളരെ ഘനപുരുഷനാണെന്ന് എല്ലാവക്കും സമ്മതമുള്ള കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ, തന്റെ മേലിലുള്ള അനുരാഗം നിമിത്തം ഇത്ര ഇളകിപ്പോയതു കണ്ട് അവളുടെ മനസ്സു സാമാന്യത്തിലധികം ക്ഷോഭിച്ചു. പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി അടുക്കൽ ചെന്നു കൈപിടിച്ചു 'എന്റെ ഈ അപരാധം ക്ഷമിക്കണേ' എന്നു തൊണ്ട ഇടറി കണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. ചത്തപോലെ കിടന്നിരുന്ന കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ മൃതസഞ്ജീവിനി സേവിച്ചിട്ടോ എന്നു തോന്നുമാറു പൊട്ടന്നനേ എഴുന്നേററു.

രണ്ടു പേരുടെയും വരവും കാത്തു ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ശ്വാസം വിടാതെ ഇരിക്കയായിരുന്നു. അവരുടെ മുഖഭാവം കണ്ടപ്പോൾ കാൎയ്യം മനസ്സിലായി. ആ സുശീലയുടെ സന്തോഷവും കൃതാൎത്ഥതയും ഇത്രയെന്നു പറവാൻ എന്നാൽ അസാദ്ധ്യമാണ്. വേഗത്തിൽ അമ്മ കിടക്കു

ന്നിടത്തു പോയി അവൾ ഈ സന്തോഷവൎത്തമാനം അവരെ അറിയിച്ചു. സന്തോഷാധിക്യംകൊണ്ടു പക്ഷവാതം മാറുമെങ്കിൽ അവരുടെ ദീനം താമസിയാതെ മാറുവാൻ ഇടയുണ്ടു് എന്നാണു് തോന്നുന്നതു് പിറേറന്നാൾ രാവിലെ കുഞ്ഞിക്കാളിയമ്മ അമ്മുക്കുട്ടിയെ സ്വകാൎയ്യമായി വിളിച്ചു് 'അമ്മു നിനക്കു കൃഷ്ണനെ നല്ല ബോദ്ധ്യം തന്നെയല്ലേ' എന്നു ചോദിച്ചു. 'അമ്മേ! ഞാൻ കഴിഞ്ഞ മാസം ൨൫-ാംനു-യാണു് അദ്ദേഹത്തിനെ ഇവിടെ വെച്ചു കണ്ടതു് ആ കണ്ട ക്ഷണം മുതൽക്കു് എന്റെ ഹൃദയം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധീനമായി.

—വിദ്യാവിനോദിനി

VI
ഇങ്ങനെ വരുമെന്നു വിചാരിച്ചില്ല.

നീലഗിരിയിലെ ഇഞ്ചിനിയർ സായ്പു് വില്യം ചാർളി എന്ന ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനാണു്; ഇരുപത്തെട്ടു വയസ്സു പ്രായം കാണും. ഇൻഡ്യയിലേയ്ക്കു വന്നിട്ടു് അഞ്ചാറു മാസമേ ആയിട്ടുള്ളു. കണ്ടാൽ ഒരു മാതിരി യോഗ്യനാണെന്നു തന്നെ പറയണം. ചെറുപ്പമാണെങ്കിലും തന്റെ പ്രായത്തിൽ മററുള്ളവൎക്കു സാധാരണയായുള്ള 'പിള്ളർകളി' എന്നു പറയുന്നതു തനിയ്ക്കു ലവലേശം ഇല്ല. തന്റെ മുഖത്തു് എല്ലായ്പോഴും ഗാംഭീൎയ്യമേയുള്ളു. ആരോടും തന്നെ കുറെ അധികം സംസാരിയ്ക്കുന്നതു ശൌ

രവക്കുറച്ചിലാണെന്നാണ്. മൂപ്പർ ഒന്നു ചിരിച്ചു ക ണ്ടാൽ മതിയെന്നു വിചാരിച്ചു കൊതിച്ചുംകൊണ്ടു കീഴ ദ്ദ്യോഗസ്ഥന്മാർ വളരെ പേർ തപസ്സു ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. സാ യ്പ് അവർക്കു ഒരു ഗാംഭീര്യസമുദ്രമാണെന്നു ജനങ്ങൾ സംസാരിക്കുന്നതും ഉണ്ടു്. എന്നാൽ മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തി ൽ പുരുഷന്മാരല്ലാത്ത ചില കൂട്ടരെ കാണുമ്പോൾ ധാര യുടെ കാര്യം അസാരം പരുങ്ങലാണ് കോണിപ്പടിയു ടെ ചുവട്ടിൽ നിന്നു മനസ്സിൽ ഗാംഭീര്യത്തെ നല്ലവണ്ണം ഉറപ്പിച്ചിട്ടു മുകളിൽ കേറി ഇന്ദുലേഖയുടെ മുഖം കണ്ട പ്പോൾ സൂരിനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഗാംഭീര്യം എവിടെപ്പോ യി? എന്തിനു വളരെ പറയുന്നു? പുരുഷന്മാരുടെ മുമ്പിൽ വളരെ ഗംഭീരനായ ഒരു സിംഹമാകുന്ന ചാർളി, സ്ത്രീ കളുടെ മുമ്പിൽ ഒരു ശുദ്ധ ഇളിച്ചവായക്കഴുതയാണു്

ആരോടും അധികം സംസാരിക്കാത്ത ചാർളിക്കു സമീപത്തു് ഒരു കാപ്പികൃഷിക്കാരനായ ജാക്സൻ സാ യ്പായിട്ടു വലിയ ഇഷ്ടമാണു്. ജാക്സൻ ഏകദേശം അ മ്പതു വയസ്സിലധികം പ്രായമുള്ളവനും പരമശുദ്ധനുമാ ണ് താനും തന്റെ 'എമിലി' എന്നു പേരായ ഭാര്യയും കൂടി കാപ്പിത്തോട്ടത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലുള്ള ഒരു ചെറിയ ബംഗ്ലാവിലാണ് താമസം. എമിലിക്കു് ഏകദേശം ഇരു പത്തെട്ടു വയസ്സു പ്രായവും കണ്ടാൽ ഒരുമാതിരി സൌ ഭാഗ്യവും ഉണ്ടു്. ഇഞ്ചിനിയർ സായ്പിന്നു ദിവസത്തിൽ ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും ജാക്സൻസായ്പിനെ കാണ്മാൻ പോയില്ലെങ്കിൽ സുഖമില്ല. ഇഞ്ചിനിയരുടെ സ്വഭാ വം അറിഞ്ഞവക്കു കാരണം ഊഹിക്കാവുന്നതാണ് എ മിലിയുടെ സൌന്ദര്യത്തെ കണ്ണുകൊണ്ടു ആസ്വദിച്ചാൽ

മതി, വിശപ്പു ശമിപ്പാൻ. എമിലി തന്നോടു് എന്തെങ്കിലും സംസാരിച്ചാൽ സുകൃതമായി. എമിലിയുടെ കയ്യിൽനിന്നും എന്തെങ്കിലും വാങ്ങിയാൽ ജന്മം സഫലമായി. എമിലിയുടെ കൊച്ചുകുട്ടിയെ എത്രതന്നെ എടുത്താലും കളിപ്പിച്ചാലും ചുംബിച്ചാലും ചാർളിക്കു തൃപ്തിയാകയില്ല. ഒരു ദിവസം എമിലി ഒരു പാത്രം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു് 'അതിലെ വെള്ളം മുഴുവൻ കുടിപ്പാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ നിങ്ങൾ വളരെ സമത്ഥനാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കും' എന്നു നേരംപോക്കായി ചാർളിയോടു പറഞ്ഞു. മൂപ്പർ ഒട്ടും മടി കൂടാതെ അതിലുണ്ടായിരുന്ന ഏകദേശം നാലിടങ്ങഴി വെള്ളവും ഒരു ശ്വാസത്തിൽ മടമടന്നു് കുടിച്ചുതീൎത്തു. വയറു വീൎത്തു രണ്ടു കണ്ണിൽനിന്നും വെള്ളം വന്നുതുടങ്ങി. ശ്വാസം നേരെ കഴിപ്പാൻ പിന്നെ കുറെ വെള്ളം ഛൎദ്ദിച്ചുകളയേണ്ടിവന്നു. ഇങ്ങിനെയൊക്കെയാണു് നമ്മുടെ ഇഞ്ചിനിയർ സായ്വിന്റെ വൎത്തമാനം.

ഇദ്ദേഹം ഒരു ദിവസം ജാക്സന്റെ ബംഗ്ലാവിൽ ഇരിക്കുന്ന സമയം മേശപ്പുറത്തു കിടന്നിരുന്ന ഒരു പുസ്തകം യദൃച്ഛയായി എടുത്തു തുറന്നു നോക്കി. ആ പുസ്തകം പല ആളുകളുടേയും ഛായയെടുത്തു വെച്ചിട്ടുള്ള ഒന്നായിരുന്നു. ഓരോന്നോരോന്നായി ഏടുകൾ മറിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ അതിന്റെ ഇടയിൽ ല്യൂസി എന്നു താഴെ പേരെഴുതിയ ഒരു ഛായ സായ്വിന്റെ ദൃഷ്ടിയെ വളരെ നേരം അതിൽ തന്നെ പിടിച്ചു കെട്ടിക്കളഞ്ഞു. ചാ[illegible]ി എന്തോ സ്വപ്നം കാണുന്ന വിധത്തിൽ ഒരു മറവി [illegible]ധിച്ചപോലെ അതിൽതന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടു കുറ[illegible] നേരം സ്തംഭപ്രായമായിരുന്നു. പിന്നെ മറവിയിൽ

നിന്നും ഉണൎന്ന ശേഷം "ഈ ല്യൂസി എന്താണ്?" എന്നു ചോദിച്ചു; "അതു് എന്റെ സോദരിയാണ്" എന്നു ജാക്സൻ മറുവടിയും പറഞ്ഞു.

ല്യൂസി അപ്പോൾ യൌവനത്തിൽ കടപ്പാൻ ഒരു കാൽ ഉള്ളിൽ വെച്ചു മറേറകാൽ പകുതി പൊങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന സമയമാണ്. രക്തപ്രസാദത്തിന്റെ തള്ളൽ നിമിത്തം ഇളംചുവപ്പുള്ള ഗണ്ഡദ്വണങ്ങളോടു കൂടിയ മുഖത്തുനിന്നു് ഉത്ഭവിക്കുന്ന കാന്തി എത്ര ധൈൎയ്യശാലിയുടെ കണ്ണിനേയും ഒന്നു പരിഭ്രമിപ്പിക്കാതെയിരിക്കുകയില്ല. നനഞ്ഞ പവിഴംപോലെയിരിക്കുന്ന അധരങ്ങളിൽ നിന്നു ജനിക്കുന്ന പുഞ്ചിരി ആരുടെ മനസ്സിനെ അലിയിക്കുകയില്ല? ഉത്താനദീൎഘങ്ങളായിരിക്കുന്ന കണ്ണുകളിൽ അന്തൎഭവിച്ചു പ്രകാശിക്കുന്ന ശൃംഗാരം ആൎക്കാണ് കൌതുകത്തെ കൊടുക്കാത്തതു്? ല്യൂസി അപ്പോൾ നീണ്ടു നിബിഡമായി വളൎന്നിരിക്കുന്ന തലമുടി ഉലൎത്തി പിന്നിലിട്ടിരുന്നു. ദേഹം സാമാന്യം കറുത്ത വില്ല്യൂസുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഒരു മാതിരി ഭംഗിയുള്ള ഉടുപ്പുകൊണ്ടു മറച്ചിരുന്നു എങ്കിലും, വെണ്ണക്കല്ലുകൊണ്ടു കടഞ്ഞുണ്ടാക്കിയ പോലിരിക്കുന്ന രണ്ടു കൈകളുടേയും മുട്ടിനു കീഴുള്ള ഭാഗങ്ങൾ കണ്ടാൽ ശരീരത്തിന്റെ ഭംഗിയും ഒഴുക്കും ദൃഢതയും നല്ലവണ്ണം ഗ്രഹിക്കാമായിരുന്നു. വളൎച്ച നിന്നിട്ടില്ലാത്ത കുചകലശങ്ങൾ ഉടുപ്പിന്റെ അടിയിൽ മറഞ്ഞു കിടന്നിരുന്നു എങ്കിലും സങ്കല്പയോനിഭഗവാൻ അവയെ ഇഞ്ചിനീയർസായ്പിനു നല്ലവണ്ണം കാണിച്ചു കൊടുത്തു. ധീരന്റെ തല ഒന്നു തിരിഞ്ഞു.

മൂപ്പർ പിന്നേയും കുറച്ചുനേരം നോക്കിയതിന്റെ ശേഷം 'ഭൎത്താവുണ്ടോ' എന്നു പതുക്കെ ചോദിച്ചു. ജാക്സൻ 'ഇല്ല, മരിച്ചുപോയി' എന്നു പറഞ്ഞു. ചാർളി തന്നെത്തന്നെ വളരെ പ്രാവശ്യം അഭിനന്ദിച്ചു, 'ഭൎത്താവില്ലേ?' എന്നു പിന്നെയും ഒന്നു് എടുത്തു ചോദിച്ചു.

ജാക്സൻ—ഇല്ല.

ചാർളി—ഞാൻ നിങ്ങളെ എന്റെ അച്ഛനെപ്പോലെയാണു് സ്നേഹിക്കുന്നതു്. നിങ്ങൾ എന്നെ പുത്രനെപ്പോലെ സ്നേഹിക്കുമെന്നു ഞാൻ പൂൎണ്ണമായി വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ എന്റെ ഉള്ള തുറന്നു വെളിവായി പറഞ്ഞുകളയാം. ല്യൂസി എന്റെ ഭാൎയ്യയായിരിക്കണം. നിങ്ങൾ വിരോധം പറയരുതു് വിരോധം പറയുന്ന പക്ഷം നിങ്ങൾക്കു എന്റെ പേരിൽ സ്നേഹമില്ലെന്നു തീർച്ചപ്പെട്ടും.

ജാക്സൻ—(കുറെ ആലോചിച്ചു്) അവൾ വല്ലാത്ത ഒരു മാതിരിക്കാരിയാണു് പിന്നെ വിശേഷിച്ചു നിങ്ങൾക്കു ഒട്ടും യോജിക്കുകയും ഇല്ല—

ചാർളി—അതുകൊണ്ടു ദോഷം ഒന്നുമില്ല. നിങ്ങൾ വിരോധം പറയരുതു് കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ ഈ കാൎയ്യം നടത്തിത്തരണം. ഇപ്പോൾ തന്നെ ഒരു കമ്പി അയയ്ക്കണം, ആരു അവിടെ.

ജാക്സൻ—വരട്ടെ, നിങ്ങൾ ബദ്ധപ്പെടേണ്ട. ഇപ്പോൾ ല്യൂസി ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നതായാൽ ഒരു എണ്ണൂറു ഉറപ്പിക ചിലവുണ്ടാകും. അതു ഞാൻ തന്നെ അയയ്ക്കേണ്ടേ? ഇപ്പോൾ വളരെ വിഷമമായി

രിയ്ക്കും. അതുകൊണ്ടു സാവധാനത്തിൽ മതി. പിന്നെ വിശേഷിച്ച്‌ അമ്മയ്ക്കു സഹായമായിട്ടു അവിടെ ആരുമില്ല.

ചാർളി—എയ്! ഉറപ്പികയുടെ കാൎയ്യത്തെപ്പററി നിങ്ങൾ വിചാരപ്പെടേണ്ട. എന്നുറ ഉറപ്പികയോ, അതു ഞാൻ അയയ്ക്കാം. ആട്ടെ, മേൽവിലാസം എന്താണ്?

തൻെറ പെങ്ങൾക്കു മേലാൽ ചിലവിന്നു അയയ്ക്കാതെ കഴിയുമല്ലോ; അതും ലാഭമായി എന്നു വിചാരിച്ചു സന്തോഷിച്ചു മേൽവിലാസം പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ തന്നെ ചാർളി "ഞാൻ തന്നെ കമ്പി ആപ്പീസിലേയ്ക്കു പോകുന്നുണ്ട്" എന്നു പറഞ്ഞു ബദ്ധപ്പെട്ടു പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ ല്യൂസിയുടെ ആ ച്ഛായയും എടുത്തു കുപ്പായക്കീശയിലിട്ടുംകൊണ്ടു പോയി. ബംഗ്ലാവിൽ എത്തി ഉറപ്പികയും ഒരു വേലക്കാരനെക്കൊണ്ടു എടുപ്പിച്ചു ആഫീസിൽ ചെന്നു. അതും വൎത്തമാനവും കമ്പിവഴിയായി തന്നെ അയച്ചു. ആ കമ്പി എത്തിയ ഉടനെ മറുകമ്പി അയയ്ക്കുകയും അന്നുതന്നെ ഇങ്ങോട്ടു പുറപ്പെടുകയും ചെയ്യണമെന്നു പ്രത്യേകം എഴുതീട്ടും ഉണ്ടായിരുന്നു. ജാക്സൻധ്വരയ്ക്കു കമ്പി വന്നാൽ അതു വേഗത്തിൽ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരേണമെന്നു കല്പനയും കൊടുത്തു വേലക്കാരനെ അവിടെ തന്നെയിരുത്തി ഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു മടങ്ങി വന്നു. അപ്പോൾ മണി പന്ത്രണ്ടു കഴിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. ചാർളിയ്ക്കു ഇപ്പോൾ എമിലിയുടെ വിചാരമേ ഇല്ല. തൻെറ സൎവ്വസ്വവും ല്യൂസിയായി തീൎന്നിരിയ്ക്കുന്നു. നാലു മിനിട്ടുകൊണ്ടു സാപ്പാടു കഴിച്ചു

സാവധാനത്തിലിരുന്നു നല്ലവണ്ണം കടിച്ചു ചവച്ചല്ലാതെ യാതൊന്നും ഇറക്കാത്ത നമ്മുടെ സായ്പ് അന്നത്തെ സാപ്പാടിൽ പല്ലുകളെ ഉപയോഗിച്ചതേ ഇല്ല. ഭക്ഷണത്തിന്നു ലവലേശം രുചിയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പിന്നെ കസാല കൊണ്ടു വരുവിച്ചു കമ്പി ആപ്പീസിൽനിന്നും വരുന്നവഴിയിലേക്കു അഭിമുഖമായി നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. മിന്നിട്ടിന്നു ഒരു പ്രാവശ്യം വാല്യക്കാരൻ കമ്പിയുംകൊണ്ടു ഓടിവരുന്നതു കാണും; കമ്പി പൊട്ടിച്ചു വായിപ്പാൻ തന്റെ വിയർത്തിരിക്കുന്ന കൈകൾ ട്വൌവ്വൽ എടുത്തു വെടിപ്പായി തുടക്കും. രണ്ടാമതു നോക്കുമ്പോൾ അതു വേറെ വല്ല പേരുമായിരിക്കും; അല്ലെങ്കിൽ ദൂരത്തു നില്ക്കുന്ന ഒരു വൃക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പു കാററുകൊണ്ടു ഇളകിയതായിരിക്കും. ഇങ്ങിനെ കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ക്ഷമയില്ലായ്മ വർദ്ധിക്കനിമിത്തം താൻതന്നെ ബദ്ധപ്പെട്ടു ആ വെയിലത്തു കമ്പി ആഫീസിലേക്കു നാലുനാഴിക വഴി ദൂരം ഓടിപ്പോയി. അവിടെ എത്തിയപ്പോൾ താൻ നിറുത്തിയ വേലക്കാരനെ കാണ്മാനില്ല. കമ്പി മാസ്റ്ററോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ ജാക്സൻധുരക്കു അപ്പോൾ തന്നെ ഒരു കമ്പി വന്നിട്ടുണ്ടെന്നും അതുംകൊണ്ടു ശിപായി അങ്ങോട്ടു പോയിരിക്കുന്നുവെന്നും അറിഞ്ഞു. ഇഞ്ചിനീയരുടെ ബംഗ്ലാവിന്നു അല്പം മുമ്പിൽ വെച്ചു ഒരു ഇടവഴി ജാക്സന്റെ ബംഗ്ലാവിലേക്കു തിരിയുന്നതുകൊണ്ടു ആ വഴിയിൽ കൂടിയാണ ശിപായിയും തന്റെ വാലിയക്കാരനും പോയതു്. അതുകൊണ്ടു തനിക്കു അവരെ വഴിയിൽ കാണുന്നതിന്നു തരമായില്ല. ഉടനെ തന്നെ പിന്നാക്കം തിരിച്ചു ആ വെയിലത്തു ജാ

ക്സൻെറ ബംഗ്ലാവുവരെയ്ക്കും ഓടി. ജാക്സൻെറ പടി കേറുന്നതിന്നുമുമ്പുതന്നെ 'കമ്പിവന്നുവോ?' എന്നു ഉറക്കെ രണ്ടു മൂന്നു പ്രാവശ്യം ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ ശിപായിയുടെ കയ്യിൽനിന്നും വാങ്ങിയ കമ്പി ജാക്സൻ പൊട്ടിച്ചിട്ടില്ല. ഇഞ്ചിനീയർ വന്നയുടനെ അതിനെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കയ്യിൽ കൊടുത്തു. കമ്പി പൊട്ടിയ്ക്കുന്നതിന്നു മുമ്പേ തന്നെ കുപ്പായക്കീശയിൽനിന്നു അഞ്ചുറുപ്പിക എടുത്തു വലിച്ചെറിഞ്ഞു കൊടുത്തു. ശിപായി ഉടൻതന്നെ സലാം പറഞ്ഞു പോകയും ചെയ്തു. ചാർളി കമ്പി പൊട്ടിച്ചു നോക്കിയതിൻെറ ശേഷം വളരെ കുണ്ഠിതനായി ഒരു പച്ചച്ചിരിയോടുകൂടി 'ഇതല്ലാ', എന്നു പറഞ്ഞു കമ്പി മടക്കിക്കൊടുത്തു. അതു ആ കൊല്ലത്തെ കാപ്പി കൃഷിയുടെ സ്ഥിതിയറിയുവാൻ വേണ്ടി ബോംബയിൽനിന്നു ഒരു ഇഷ്ടനായ കച്ചവടക്കാരൻ ജാക്സനു അയച്ച കമ്പിയായിരുന്നു. ചാർളിയുടെ വിയർത്തു ചുവന്ന മുഖത്തു വെയിലത്തു ഓടിയ ക്ഷീണവും വിസ്മയായ ഭാവവും ലജ്ജയും എല്ലാംകൂടി കണ്ടിട്ടു, 'മറെറ കമ്പി വരാറായി' എന്നു പറഞ്ഞു അയാളെ സമാധാനപ്പെടുത്തി. പിന്നെ വിഷണ്ഡനായപോലെ ഒന്നും സംസാരിയ്ക്കാതെ ഒരു കസാലയിൽ ചാരി കിടന്നു.

പിന്നെ കുറെ കഴിഞ്ഞശേഷം അടച്ചിരുന്ന വാതുക്കൽ ആരോ മുട്ടുന്നതും 'സാർ, സാർ' എന്നു വിളിയ്ക്കുന്നതും കേട്ടു. മുമ്പെ കമ്പി കൊണ്ടുവന്ന ശിപായി അണെന്നു ചാർളിയ്ക്കു ക്ഷണം മനസ്സിലായി. ബദ്ധപ്പെട്ടു ചെന്നു വാതിൽ തുറന്നു് അവൻെറ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന കമ്പിമേടിച്ചു വേഗം പൊട്ടിച്ചു. ഈ കമ്പിയെപ്പററി

› സംശയിച്ചില്ല. അതു തന്റെ പ്രാണേശ്വരിയുടേ തന്നെ. വേഗം ഉറക്കെ വായിച്ചു.

'കമ്പിയും ഉറപ്പികയും കിട്ടി; വളരെ വളരെ സന്തോഷിക്കുന്നു. നാളെതന്നെ വിക്ടോറിയാ എന്ന തീക്കപ്പലിൽകേറി പുറപ്പെടും. ഒരു സമയം അമ്മയും കൂടെ ഉണ്ടാകും. ഈ കപ്പൽ വരുന്നമാസം ൧൯-ാനു- മദ്രാസ് തുറമുഖത്തു എത്തുന്നതാണ്.' ഒടുവിലെ വാചകം വായിച്ചപ്പോൾ ചാർളിയുടെ കണ്ണു ചുമരിൽ തൂക്കിയിരുന്ന ഒരു വലിയ പഞ്ചാംഗത്തിലാണ പതിഞ്ഞതു്. ഇരുപത്താറു ദിവസമുണ്ടെന്നു കണക്കാക്കി. പിന്നെ ല്യൂസി വരുന്ന അന്നു മദ്രാസ് തുറമുഖത്തു ചെന്നു് എതിരേററു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരേണമെന്നും തീർച്ചയാക്കി. ഈ കമ്പി ചാർളിക്കു് എത്ര സന്തോഷകരമായിരിക്കുമെന്നു വായനക്കാർ തീർച്ചയാക്കുവിൻ! ഒരു മഹാദരിദ്രനു വലിയ നിധി കിട്ടിയാൽ ഇത്ര സന്തോഷമുണ്ടാകുകയില്ല. തന്നോളം ഭാഗ്യവാനായിട്ടു ലോകത്തിലാരുമില്ലെന്നു പൂർണ്ണമായും വിശ്വസിച്ചു സന്തോഷാകുലനായി ഗൃഹത്തിലേക്കു മടങ്ങി പോകയും ചെയ്തു. അവിടെ ചെന്നതിന്റെ ശേഷമുള്ള അവസ്ഥയല്ലേ കേൾക്കേണ്ടതു്? ല്യൂസിയേയും വിചാരിച്ചു് അന്ധനായി ഒരു ദിക്കിൽ കുറച്ചു നേരം ഇരിക്കും; ഉടനെ കമ്പി എടുത്തു് ഒന്നു വായിച്ചു നോക്കും; ല്യൂസിയുടെ ഛായയെടുത്തു് ഒന്നു ചുംബിക്കും; കട്ടിലിൽ ചെന്നു കുറേനേരം കിടന്നു കുറേനേരം ആലോചിച്ചു ദീർഘശ്വാസം വിടും; ഛായയെടുത്തു മാറത്തു വച്ചു് അമർത്തു് ആലിംഗനം ചെയ്യും. ഇങ്ങിനെ കഴിച്ചു. അന്നു രാത്രി ഉറക്കം കുറെ അമാന്തം തന്നെയായിരുന്നു

എങ്കിലും പകലുണ്ടായിരുന്ന അത്യന്തശ്രമവും നട്ടുച്ച
വെയിലത്തുണ്ടായ ഓട്ടവും നല്ലവണ്ണം ഭക്ഷണം ക
ഴിക്കായ്കയും നിമിത്തം ബാധിച്ചിട്ടുള്ള ക്ഷീണം കുറെ ശക്തി
യുള്ളതായിരുന്നതുകൊണ്ടു് അതു് അല്പനേരം ഉറങ്ങാതെ
സമ്മതിച്ചില്ല. പിന്നത്തെ ദിവസങ്ങളെല്ലാം ചാർളി
എങ്ങിനെ കഴിച്ചുകൂട്ടി എന്നു പറവാൻ പ്രയാസം. ക
ഴിഞ്ഞ ദിവസങ്ങൾ എണ്ണുകതന്നെയായിരുന്നു ജോലി.
സൂര്യൻ അസ്തമിക്കുന്നതിന്നു് അസാധാരണയായി താ
മസിക്കുന്നതുകൊണ്ടു സൂര്യന്റെ നേരെ ചിലപ്പോൾ
കല്ലു വലിച്ചു് എറിയാറുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു്.

ല്യൂസി എത്തുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന പന്ത്രണ്ടാം
തീയതി ചാർളിയും അളിയനും അളിയന്റെ ഭാര്യയും
എല്ലാപേരും അരുണോദയം കണ്ടതു മദ്രാസ് കടൽക്ക
രയിൽ വെച്ചാണു് പത്തുമണിക്കു സാപ്പാടും കഴിഞ്ഞു
മൂന്നുപേരും സമുദ്രവക്കത്തു ഹാജർ കൊടുത്തു. സമുദ്ര
ത്തിലേക്കു വളരെദൂരം ഇറക്കി വളച്ചു കെട്ടിയിട്ടുള്ള വ
ലിയ കുളത്തിന്നകത്തു നില്ക്കുന്ന സകല കപ്പലുകളേയും
വളരെനേരം തന്റെ ഫീൽഡ്ഗ്ലാസ് എന്നു പറയുന്ന
ഒരുമാതിരി ദൂരദർശിനിയിൽകൂടി നോക്കികൊണ്ടു തന്നെ
യിരുന്നു. അങ്ങിനെ നില്ക്കുമ്പോൾ ഏകദേശം നാലുമ
ണി സമയത്തു് ഒരു കപ്പൽ കുളത്തിനകത്തു കടന്നുവ
ന്നു. അതിന്റെ പുറത്തു 'വിക്ടോറിയ' എന്നു വലിയ
അക്ഷരത്തിൽ എഴുതിയിരുന്നതു ചാർളിയുടെ കണ്ണിൽ
പെട്ടെന്നു പതിഞ്ഞു. ഇതാ വന്നു എന്നു പറഞ്ഞു മൂപ്പർ
നിന്ന ദിക്കിൽ നിന്നു് ഒരു ചാട്ടം ചാടി. വേഗത്തിൽ
ഒരു ബോട്ടു ചട്ടംകെട്ടി. അളിയനേയും എമിലിയേയും

കൂടി കപ്പലിലേയ്ക്കു് അയച്ചു. ചാർളി കണ്ണാടിയിൽ കൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടു കരയിൽ നില്ക്കുകയും ചെയ്തു. ബോട്ടു കപ്പലിൻെറ സമീപം എത്തിയ ഉടനെ കപ്പലിൻെറ പുറത്തു തൂക്കി വിട്ടിരുന്ന ഒരു കോണിയിൽകൂടി കേറി ജാക്സനും ഭാൎയ്യയും അതിൻെറ ഉള്ളിലേയ്ക്കു് ഇറങ്ങി പോയി. ഇപ്പോഠം തൻെറ ഭാൎയ്യയെ കാണാം. കണ്ണിന്നു പരമാനന്ദവും ലഭിയ്ക്കും, എന്നൊക്കെ ഓരോ മനോരാജ്യഭരണം ചെയ്തുംകൊണ്ടു കണ്ണാടിയിൽകൂടി ദൃഷ്ടി എടുക്കാതെ തന്നെ ചാർളിയും കരയിൽ നിന്നു. അല്പ സമയം കഴിയുമ്പോഴെയ്ക്കു ജാക്സൻ ബോട്ടിലേയ്ക്കു് ഇറങ്ങുന്നതും കപ്പലിൽ നിന്നു ചില സാമാനങ്ങളെല്ലാം വാങ്ങി വെയ്ക്കുന്നതും കണ്ടു. പെട്ടന്നു, തലയിൽ ഒരു വയ്ക്കോൽതൊപ്പിയും മൂക്കിൽ ഒരു കണ്ണാടയും ഒരുമാതിരി ചീട്ടിശ്ശീലകൊണ്ടുള്ള ഉടുപ്പും പാവാടയും കുടയും കോപ്പുമായി, ചടച്ചു നീണ്ടു ചുക്കിച്ചുളുങ്ങിയ മുഖത്തോടുകൂടിയ ഒരു വേഷവും എമിലിയും കൂടി കപ്പലിൻെറ വക്കത്തു വന്നു നിന്നു. ഈ വേഷത്തിന്നു അറുപതിനപ്പുറം പ്രായം കാണും. ഉടൻ തന്നെ കരയിൽ നില്ക്കുന്ന ചാർളിയെ ആ വേഷത്തിന്നു് എമിലി കാണിച്ചുകൊടുത്തു. പെട്ടന്നു് സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാതെ ഉണ്ടായ സന്തോഷം കൊണ്ടു ചുണ്ടുകഠം പിളൎത്തി ചിരിച്ചപ്പോഠം രണ്ടു വരിയിലും ഉമ്മറത്തു് ഈരണ്ടു പല്ലുകഠം പോയിട്ടുള്ളതു് ചാർളിയ്ക്കു നല്ലവണ്ണം കാണാറായി. ഈ വേഷം തൻെറ അമ്മായിയമ്മയാണെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന്നു ചാർളിയ്ക്കു് ഒട്ടും പ്രയാസമുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ശരീരത്തിൻെറ ആസകലാൽ കൂടിയുള്ള ആ

കൃതിയും മുഖത്തിന്റെ പ്രകൃതിയും എല്ലാം തന്റെ ല്യൂ
സിയുടെ ഛായയെ നല്ലവണ്ണം അനുസരിച്ചിരുന്നു. വി
ശേഷിച്ച് അമ്മയും ഒരു സമയം ഉണ്ടാകുമെന്നു ല്യൂസി
യുടെ കമ്പിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നല്ലോ. ഈന
ഉടൻ തന്നെ തന്റെ പ്രാണപ്രിയയുടെ മുഖവും കാണാ
റായി എന്നു വിചാരിച്ചു കണ്ണാടിയിൽകൂടി തന്നെ ദൃഷ്ടി
എടുക്കാതെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നമദ്ധ്യേ ചാർളിയു
ടെ അമ്മായിയമ്മയെ ജാക്സനും എമിലിയും കൂടി
ഓരോ കയ്യിൽ പിടിച്ചു പതുക്കെ കോണിയിൽകൂടി ഇ
റക്കി ബോട്ടു നീക്കുകയും ചെയ്തു. ബോട്ടു നീക്കിയതു
കണ്ടപ്പോഠം നമ്മുടെ ഇഞ്ചിനീയർ സായ്പിന്റെമനസ്സിൽ
ഇരുട്ടു ബാധിച്ചതുപോലെ എന്തോ വികാരം തോന്നി;
താൻ ഇതുവരെ ഈ കാൎയ്യത്തിൽ പ്രവൎത്തിച്ചേടത്തോളം
സംഗതികളെല്ലാം ആലോചനയില്ലായ്മയും വിഡ്ഢിത്വവും
ആണെന്നു ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടു. തന്നെ തന്നെ വളരെ പ്രാ
വശ്യം നിന്ദിച്ചു. മൂപ്പൎക്കു കാൎയ്യമൊക്കെ മനസ്സിലായി
എന്നാണു് തോന്നുന്നതു് ഭ്രാന്തു പിടിച്ചിട്ടെന്നപോലെ
അവിടെ നിന്നു് ഒരു ഓട്ടം; ഓടിയ ദിക്കിൽ പുല്ലു മുള
യ്ക്കയില്ല. ബദ്ധപ്പെട്ടു മൂന്നു നാലു നാഴിക വഴി ഓടി തീ
വണ്ടി ആപ്ഫീസിലെത്തി ഒരു ശീട്ടു വാങ്ങി വണ്ടി
യിൽ കയറേണ്ട താമസമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ, വണ്ടി നീ
ങ്ങുകയും ചെയ്തു. എന്റെ പ്രിയവായനക്കാരേ! നിങ്ങ
ളാരും പരിഭ്രമിയ്ക്കേണ്ട.

ഫോട്ടോഗ്രാഫിലെ ല്യൂസി തന്നെയാണു് ബ്ളൂ
ത്തിയിൽ നിന്നു വന്ന ആ മുത്തശ്ശി. എന്നാൽ ഫോ

ട്ടോഗ്രാഫ് നാല്പത്തഞ്ചു കൊല്ലം മുമ്പെ എടുത്തതാണ്.
വിദ്യാവിനോദിനി)

സി. എസ് ഗോപാലപ്പണിക്കർ ബി. എ.

VII
കയ്മളശ്ശന്റെ കല്യാണം

ചരൽ വന്നു വീഴുന്ന ശക്തിയോടുകൂടി തുലാവർഷം തകൎത്തു പെയ്യുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു രാത്രിയിൽ പുഷ്പഗിരി ഗ്രാമത്തിന്നു പടിഞ്ഞാറുവശത്തുള്ള വിശാലവയലിന്റെ നടുവിൽ കിഴമേലായി നെടുനീളത്തിൽ കിടക്കുന്ന നാട്ടുപാതയിൽകൂടി കാക്കപ്പൊന്നത്തു 'ചപ്രപ്പാണ്ടൻ' എന്ന സ്ഥാനപ്പേരുള്ള 'ഇട്ടിരിക്കുമ്മൻ' കയ്മളശ്ശൻ സവാരി നീങ്ങുകയായിരുന്നു. 'തൊക്കും തൊണ്ടും' എക്കി വലിഞ്ഞു്, അടികൊണ്ടു തുട തടിച്ചു്, എല്ലു പൊന്തി, കാൽമുടന്തി, പട്ടിണി പരിചയിച്ചിട്ടുള്ള എജമാനന്റെ ശ്രുതിപ്പെട്ട 'പോണി' നനഞ്ഞൊലിച്ചു് ആളെ ഭേസിപ്പോകുന്നതു കണ്ടാൽ, ഓജസ്സും പ്രതാപവും ക്ഷയിച്ചു പ്രഭുത്വം തടിച്ചുനില്ക്കുന്ന എടപ്രഭുക്കന്മാരിൽ ചിലരുടെ പോക്കുവരവിനുള്ള 'നീങ്ങുക' എന്ന ആചാരവാക്കിനെ അൎത്ഥവത്താക്കിത്തീൎക്കുകയാണെന്നു തോന്നും. കിഴക്കൻ കാററിന്റെ ശക്തികൊണ്ടു പടിഞ്ഞാട്ടു നീങ്ങിനീങ്ങിപ്പോരുന്ന ആ ജന്തു ആറാട്ടു പുഴപ്പാലത്തിന്നടുത്തെത്തിയപ്പോഠം പാതയിൽ വിലങ്ങടിച്ചു നിലവായി. കയ്മളുടെ മഴക്കോട്ടിന്നു കാററു പിടിച്ചു തുടങ്ങിയപ്പോഠം പോണി കയ്യും കാലും ഇടയ്ക്കിടെ പൊക്കി

പടിഞ്ഞാട്ട ചായുന്നുണ്ടു്. വാറുവലിച്ചും കാലിട്ടടിച്ചും കയ്മൾ കുതിരയെ പടിഞ്ഞാട്ട തിരിയ്ക്കുവാൻ പാടുപെടുന്നതിന്നിടയ്ക്കു് അതിൻെറ പള്ളയ്ക്കലാരോ വന്നു മുട്ടി. ഹൈ! ഹൈ! ഹൈയ്യ! എന്നുള്ള സവാരിക്കാരുടെ വായ്ത്താരി കയ്മൾ അടിയ്ക്കടി പുറപ്പെടുവിച്ചു. കൊടയും ചെരിച്ചു പിടിച്ചു കുമ്പിട്ടു ബദ്ധപ്പെട്ടുവന്നു മുട്ടിയ പാന്ഥൻ പരിഭ്രമിച്ചു പിന്നാക്കം മാറി.

കയ്മൾ—ആരാതു്? തിന്നുപുളച്ചു ലകാനൊതുങ്ങാതെ വില്ലുകിച്ചു നില്ക്കുന്ന പോണിയുടെ മെക്കട്ടുവന്നു കേറി ചാകാഞ്ഞതു ഭാഗ്യം.

പാന്ഥൻ—അല്ലാ എജമാനനോ? എന്നെ അന്വേഷിച്ചു നീങ്ങുകയാണെന്നുണ്ടോ? തിടുക്കം നേരിട്ടതുകൊണ്ടു വന്ന താമസം ക്ഷമിയ്ക്കണം.

കയ്മൾ—ആര്, ശിവരാമനോ? നന്നായി! തൻെറ വരവു കാണാഞ്ഞിട്ടു് അന്വേഷിച്ചു പുറപ്പെട്ടതാണു്.

ശിവരാമൻ—വലിയ മഴ, എൻെറ വീടു സമീപമാണു്.

കയ്മൾ—രാത്രിയല്ലേ, നമ്മെ ആരും കാണില്ല, ശിവരാമൻെറ വീട്ടിലേയ്ക്കു തന്നെ പോകാം. പോണിയെ ഒന്നു തള്ളിത്തിരിയ്ക്കു.

ശിവരാമമേനോൻ കുതിരയെ തള്ളിത്തിരിക്കുവാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ അതു് അവിടെ കിടന്നു. പലതും പയറ്റിനോക്കി. അതു് എണീററില്ല. അവസാനം ജീനി ശിവരാമമേനോൻ ചുമക്കേണ്ടതായി വന്നു.

കഴുക്കൾ തീൻപണ്ടം വീണിട്ടുണ്ടെന്നറിയുന്നതു മൂക്കു വിടർത്തിട്ടാണെന്നു ചിലർ പറയാറുണ്ടു്. ഉള്ളുകൊണ്ടു സമ്പരചേച്ച്ചയില്ലാതാകുമ്പോഴെയ്ക്കും അവിടെ നാട്ടു

കാൎയ്യസ്ഥന്മാരെത്തുന്നതെങ്ങിനെയാണെന്നാരും പറയു ന്നില്ല. തമ്മിൽ രാജിയാക്കുകയാണെന്നു പുറമെ ഭാവി ച്ചു കടിപിടി കൂട്ടി വൈരം വിദ്ധിപ്പിച്ച് എടുത്തുകൊ ണ്ടു കാലക്ഷേപം ചെയ്യുന്ന നാട്ടുകാൎയ്യസ്ഥന്മാരിൽ ഒട്ടും അപ്രധാനിയല്ലാത്ത ഒരാളാണ് വ്യവഹാരി ശിവരാമ മേനോൻ. ആളും തരവും അറിഞ്ഞു പ്രയോഗിച്ചു സ്വാ ൎത്ഥം നേടാനതിസമൎത്ഥനായ ആ വിദ്വാൻ വീട്ടിൽ ചെ ന്നു കയ്മൾക്കു കുഞ്ഞുകട്ടിലും തിണ്ടുതലയിണയും കൊടുത്തു സൽക്കരിച്ചു അനുവാദപ്പടി താനും ഇരുന്നു. മേശപ്പു റത്തു കിടന്നിരുന്ന 'രസവിലാസിനി' എന്ന മാസികയു ടെ കടലാസ്സുകൾ അശ്രദ്ധയായി മറിച്ചിട്ടുകൊണ്ടു 'നീ ങ്ങിയതു് എന്തിനാണെന്നു മനസ്സിലായില്ല' എന്നു പ റഞ്ഞു.

കയ്മൾ—സവാരിചെയ്തു ക്ഷീണം മാറീട്ടാവാമെന്നു വിചാ രിച്ചു. വേണ്ടാ, നമ്മേക്കാളധികം ശുഷ്കാന്തി ശിവ രാമനുണ്ടെന്നു നമുക്കു ബോദ്ധ്യമായി; അതുകൊണ്ടു നാം ക്ഷീണം വകവെയ്ക്കുന്നില്ല.

ശിവ—ക്ഷീണം മാറീട്ടു മതി, ഇനിയ്ക്കു ബദ്ധപ്പാടില്ല.

കയ്മൾ—പോര പോര! ആ ചേട്ടകളെ നിമിഷത്തിന്നു മുമ്പിൽ കുടുക്കണം. കുളൻ, നമ്മെ അവമാനി പ്പാൻ പുറപ്പെട്ട പെരുങ്കുളൻ; പെങ്കൊതിയൻ, അ വനോ–അവനെ നാം—ശിവരാമൻ ആ പുസ്തകം വായിച്ചില്ലേ?

ശിവ—ഉവ്വ് 'കയ്മളശ്ശന്റെ ശൃംഗാരക്കുത്തു്' നല്ല നേരംപോക്കു തന്നെ.

കയ്മൾ—നേരംപോക്കല്ല കാൎയ്യമാണതു്

ശിവ—എന്നാൽ അയാൾ വലിയ എഭ്രൻ തന്നെ, ഇ
ത്ര ചാപല്യം മനുഷ്യൎക്കു വരാമോ?

ശിവരാമമേനോൻെറ അഭിപ്രായം കേട്ടപ്പോൾ കയ്യളുടെ മുഖം വാടി. "സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് ഇന്നതേ എഴുതാവു എന്നുണ്ടോ? അതു പരസ്യമാക്കിയതുകൊണ്ടു വല്ല കേസ്സിന്നും വഴിയുണ്ടോയെന്നാണ് ആലോചിക്കേണ്ടതു്" എന്നു കയ്യൾ പറഞ്ഞു.

ശിവ—'രസവിലാസിനി'യുടെ മേൽ കേസ്സോ? ഒരിക്ക
ലും ഉണ്ടാവില്ല. കത്തു സ്വകാൎയ്യമാണോയെന്നു
അതു കിട്ടിയ ആളല്ലേ വിചാരിക്കേണ്ടതു്? എജ
മാനൻ ഇതിനെപ്പററി ആലോചിക്കുന്നതെന്തി
നാണു്?

കയ്യൾ—നമ്മുടെ പുതിയ എപ്പാടു ശിവരാമൻ കേട്ടിട്ടി
ല്ലെന്നുണ്ടോ?

ശിവ—താട്ടിക്കുട്ടിയായിട്ടുള്ള കൂട്ടുകെട്ടു വിട്ടുയെന്നും അവ
ളെ കിഴക്കൻ ഒരു നായർ കൊണ്ടുപോയിയെന്നും
കേട്ടു.

കയ്യൾ—കൂട്ടുകെട്ടിന്നു് ഇപ്പോഴും കുറവില്ല. അവളായി
ട്ടുള്ള പരസ്യമായ വേഴ്ച ഇനി നമ്മുടെ സ്വത്രപ
ത്തികളേക്കു് അപമാനമാണെന്നു നാം അവളെ
പ്പറഞ്ഞു വിശ്വസിപ്പിച്ചു് ഉപേക്ഷിക്കുകയാണു്
ചെയ്തതു്. കാരണം അവൾക്കും നമുക്കും മാത്രമേ
അറിഞ്ഞുകൂടു.

ശിവ—സ്വകാൎയ്യം പുറത്താക്കരുതല്ലോ. താട്ടിക്കു......യ
തുകൊണ്ടു് എജമാനൻ ഉപേക്ഷിച്ചതാണെന്നുള്ള
ആക്ഷേപവും പോയല്ലോ.

കയ്യൂ—താട്ടിയുടെ നായർ നമുക്കു തിരുമുൽക്കാഴ്ച കഴിപ്പാൻ വരവുണ്ടെന്നും, അയാളോട് അവൾക്കു... ....സംഗതി മാത്രം പറയരുതെന്നും താട്ടി നമ്മുടെ കാലുപിടിച്ചപേക്ഷിച്ചു. നാം അതിനെ സമ്മതിച്ചു പൊളി പറയാനൊരുങ്ങി ഇരിപ്പായിരുന്നു; പക്ഷേ പൊടമുറി നായരുടെ വീട്ടിൽ വെച്ചായിരുന്നതുകൊണ്ടു നമുക്കതു കൂടാതെ കഴിഞ്ഞു.

ശിവ—ആ മാറാപ്പ് ഒഴിഞ്ഞതു നന്നായി. അവസ്ഥയ്ക്കു പോരാത്തവളെ വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് എജമാനനെപ്പോലെയുള്ളവൎക്കു് ഒരിക്കലും ഭംഗിയല്ല.

കയ്യൂ—അതവൾക്കും ബോദ്ധ്യമാണ് താട്ടി വളരെ നന്ദിയുള്ള കൂട്ടത്തിലാണ് അവൾ കിഴക്കോട്ടു പോകുന്ന ദിവസം ഒരു കന്ന്യകയുടെ പടം നമുക്കു കാഴ്ചവെച്ചു. അതു് അവളുടെ ഭൎത്താവിന്റെ മരുമകളുടെ ഛായയാണ് വളരെ ഭേഷ് എന്നല്ലേ പറയേണ്ടു!

ശിവ—സൌന്ദൎയ്യം, കുലമഹിമ, സൌശീല്യം മുതലായ ഗുണങ്ങളെല്ലാം തികഞ്ഞിട്ട് ഇഷ്ണിയ്ക്കു എന്നൊരു പെങ്കുട്ടിയുണ്ടു് ആ കുട്ടിയുടെ പടമായിരിയ്ക്കുമൊ?

കയ്യൂ—അതുതന്നെ. ശിവരാമൻ ഇഷ്ണിയ്ക്കുയേ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്; അല്ലേ? താട്ടിയും അവളും തമ്മിൽ പ്രാണസ്നേഹമാണു്. ഇഷ്ണിയ്ക്കു കുട്ടിയാണെങ്കിലും രാജസ്സ കലശലാണു്. അവളുടെ അമ്മാമനെക്കൊണ്ടു താട്ടിയ്ക്കു പൊടമുറി കൊടുപ്പിച്ചു. ഇഷ്ണിയ്ക്കുയെ നമുക്കു ബോദ്ധ്യമായാൽ നാം താട്ടിയ്ക്കു് ഒരു വലിയ പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യു കൂട്ടത്തിലായി എന്നു് അവൾ

നമുക്ക് എഴുതീട്ടുണ്ട്. നാം സമ്മതിച്ച മറുവടി കൊടുത്തു.

ശിവ—ഇണ്ണിക്കു ഇവിടുത്തെ ധർമ്മദാരങ്ങളായിരിപ്പാനെല്ലാം കൊണ്ടും യോഗ്യതയുള്ള സ്ത്രീ തന്നെ.

കയ്മൾ—അതേ. പിന്നീട് ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ നടത്തിയ എഴുത്തുകളെക്കൊണ്ടു നമുക്കതു ബോദ്ധ്യമായി. പക്ഷേ കുറച്ചൊരു ദുഘടം. ഇണ്ണിക്കുയുടെ തള്ള—അസത്തു-പേരു കേട്ടാൽ കുളിക്കണം, മൊള പൊളിക്കുന്ന ശബ്ദമാണെന്നു തോന്നും, ഇട്ണ എന്നാണ് പേര്—ഈ ഏർപ്പാടിന്നു വിപരീതമായിട്ട് എട കോലിടുന്നുണ്ട്. കാരണം, ഒരു കുളൻ കോമൻ, കുളനെന്നു പറഞ്ഞാൽ പോരാ ചെറുക്കുളൻ—ഇണ്ണിക്കുയെ ഭ്രമിച്ചു കൂടീട്ടുണ്ട്. നമ്മുടെ പ്രവേശം തീർച്ചപ്പെട്ടപ്പോൾ ഇണ്ണിക്കു അവനെ പുല്ലുപോലെ ഉപേക്ഷിച്ചു. ഇപ്പോൾ അവൻ തള്ളയെ പാട്ടിൽ പിടിച്ച് അവളുടെ ശാസ്യം വഴിക്ക് ഇണ്ണിക്കുയെ സ്വാധീനമാക്കാൻ നോക്കുകയാണ്. ഈ വർത്തമാനം നാം ധരിച്ചപ്പോൾ ഇണ്ണിക്കുയുടെ മനസ്സു പതറാതിരിക്കാനായി അവൾക്കയച്ച നമ്മുടെ സ്വകാര്യക്കത്താണ് ആ പുസ്തകത്തിൽ കാണുന്നതു്.

ശിവ—എന്നാൽ ഇണ്ണിക്കു എഴുത്തു പരസ്യമാക്കിയതു നന്നായില്ല.

കയ്മൾ—ശിവശിവ! അവൾ ഇതു ചെയ്യുമെന്നു ശിവരാമൻ സ്വപ്നത്തിൽകൂടി വിചാരിക്കേണ്ട. എന്റെ സ്വകാര്യക്കത്ത് അവൾ ദിവസംപ്രതി പാരായണം ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നു കാട്ടി നമുക്ക് എഴുതീട്ടുണ്ട്.

ആ കുളമോ ഇടവ്ണയോ എഴുത്തു കൊടുത്തു് ഈ വഷളത്തം കാട്ടിയതായിരിക്കണം. ഈ ദുഷ്ടരുടെ ത്തെ ഒന്നമൎത്താനായി വല്ല കേസ്സിനും വഴിയുണ്ടോയെന്നാണ് ആലോചിക്കേണ്ടതു്.

കയ്മളുടെ വാക്ക കേട്ടപ്പോൾ ശിവരാമമേനോൻ കത്തു് ഒരു പരിവൎത്തികൂടി വായിച്ചു. ആലോചിച്ചുകൊണ്ടു പിന്നാക്കം ചഞ്ഞിരിപ്പായി. കയ്മളുടെ സ്വകാൎയ്യക്കത്തു 'രസവിലാസിനിയിൽ' പരസ്യം ചെയ്യുതുകൊണ്ടു് ഇവിടെ ചേൎക്കാതിരുന്നിട്ടുള്ളതല്ല. ആശൃംഗാരക്കത്തു വായിക്കുമ്പോൾ കിളപ്പും പുളിപ്പും, അവസാനം കയ്പും ചവൎപ്പും കൂടി കലൎന്നിട്ടുള്ള ഒരു രസമാണുണ്ടാകുന്നതു് എന്നു ഞാനനുഭവിച്ചറിഞ്ഞിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു കത്തു കാണാത്തവൎക്കെങ്കിലും ഈ സ്വാദ്യ് അനുഭവിക്കാതെ കഴിയുമല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു കയ്മളച്ശൻെറ ശൃംഗാരക്കത്തു് ഇവിടെ ചേൎക്കാതിരിക്കുന്നതാകുന്നു.

കയ്മൾ—ശിവരാമൻ നന്നെ മനസ്സിരുത്തിട്ടു തന്നെയാണു് ഭാവം. അതു വേണംതാനും.

ശിവ—വഴി ഒരു കേസ്സിന്നോ, പോര പോര. കല്പിച്ചുകൂട്ടി അവമാനിപ്പാൻ നോക്കിയതിന്നു മാനനഷ്ടക്കേസ്സ് ഒന്നു് സ്വകാൎയ്യം പരസ്യമാക്കിയ കുററം ഒരു പെരുങ്കുററമാണു്; കേസ്സ് രണ്ടു് കത്തു കട്ട കുററം ചില്ലറയല്ല; കേസ്സ മൂന്നു് അവിഹിതമായ മുതലടക്കക്കേസ്സ മുളച്ചു പൊന്തിനില്ക്കുന്നു; നാലായില്ലേ? അന്യൻെറ മുതൽ സ്വന്തമാക്കിപ്പെരുമാറാൻ ശ്രമിച്ചതിന്നു വേറെ കേസ്സുണ്ടു്; അഞ്ചു. (ശിവരാമമേനോൻ കേസ്സുകളെ ഓരോന്നായി ചേരിട്ടു പ

റത്തേയ്ക്കു തള്ളിവിട്ടു തുടങ്ങിയപ്പോഠം കയ്മാഠം തല ഒരു പുറത്തേയ്ക്കു ചെരിച്ചുപിടിച്ച് ഒററപ്പുരികം മേല്പോട്ടു കയററി വായും പൊളിച്ചു ശിവരാമമേനോൻെറ മുഖത്തു നോക്കി തുറിച്ചു മിഴിച്ചിരിയ്ക്കുന്നതു കണ്ടാൽ, വ്യവഹാരിയുടെ ഉള്ളിൽനിന്നു പുറത്തു ചാടുന്ന കേസ്സുകളെ കയ്മാഠം വായിൽക്കൂടി അകത്തു കടത്തി മനസ്സിൽ കോറവാൻ ശ്രമിയ്ക്കുയാണെന്നു തോന്നും.) ഉള്ളതില്ലായ്മചെയ്യാൻ ശ്രമിച്ചതു വഞ്ചന; ആരാമത്തെ കേസ്സ് ഇല്ലാത്തതുണ്ടാക്കിപ്പറഞ്ഞതു് അപകീർത്തി; കേസ്സേഴായി. (കാര്യസ്ഥൻ കേസ്സുകളെ കൂട്ടിപ്പിടുത്തം തുടങ്ങിയപ്പോഠം 'അങ്ങിനെ പുറപ്പെടട്ടെ, ശിവരാമൻ മനസ്സുവെച്ചാൽ കേസ്സുണ്ടാകാതിരിയ്ക്കുയില്ല' എന്നു കയ്മാഠം ഇടയിൽ കടന്നുപറഞ്ഞു.) കളവു പറഞ്ഞു മനസ്സിന്നു സുഖക്കേടുണ്ടാക്കിത്തീർത്തതു മനസ്സമാധാനലംഘനക്കേസ്സ്. ഇവ ഏഴും പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽപ്പെട്ടകേസ്സുകളാണു്

കയ്മാഠം—സന്തോഷമായി! ഒരു കാര്യംകൂടി വേണം; ആ കോമൻെറയോ മററാ കൈവശം വേറെയും കുററങ്ങളുണ്ടെങ്കിൽ അവയെ പുറത്തു വരുത്താതെ കഴിപ്പാനുള്ള കൌശലംകൂടി നോക്കണം.

ശിവ—അതിന്നു ഞെരുക്കമില്ല. ഒരു ഇഞ്ചക്ഷൻ ക്ഷണം അയച്ചാൽ തീരും.

കയ്മാഠം—ഇതു നമുക്കത്ര ബോധിച്ചില്ല; തറികുത്തി പാട്ടത്തിന്മേല്പിയ്ക്കലും പാറ കൊടുത്തു തിറ വിക്കലും പണ്ടത്തെ നടപടിയാണ് ആധാരം എഴുതി റജി

സ്റ്റാക്കിയാൽ കൂടി വഴക്കിന്നു വഴിയുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടുവരുന്ന ഈ കാലത്തു ഒരു 'ഇഞ്ചെക്ക്ഷൻ' അയച്ചാൽ അവർ ഭയപ്പെട്ടുമെന്നു ശിവരാമൻ വിചാരിച്ചതു പമ്പരവിഡ്ഢിത്തമായിപ്പോയി.

ശിവ—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു) എന്നാൽ അതു വേണ്ട. ഒരു റജിസ്ത്രുകത്തയച്ചു അവരെ. വരച്ചവരയിൽ നിൎത്തി കാൎയ്യം പറയിപ്പിയ്ക്കാം.

റജിസ്ത്രുകത്തിന്നു മാത്രമല്ല നാട്ടുകാൎയ്യസ്ഥന്മാരുടെ എല്ലാ എഴുത്തുകുത്തുകൾക്കും ഓരോ മാതൃക അവർ പഠിച്ചു ഉരുക്കഴിച്ചുറപ്പിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും. പ്രകൃതത്തോടു യോജിപ്പിയ്ക്കുവാൻ അവയിൽ ഒന്നു രണ്ടു വാക്കുകളോ ചില അക്ഷരങ്ങളോ മാത്രമേ ഭേദപ്പെട്ടുത്തേണ്ടതായിരിയ്ക്കയുള്ളൂ. ശിവരാമമേനോൻ തയ്യാറാക്കിയ റജിസ്ത്രുകത്താണു് താഴെ കാണുന്നതു്

'നിങ്ങൾ കല്പിച്ചുകൂട്ടി എൻെറ സ്വകാൎയ്യക്കത്തുകട്ടു നിങ്ങൾ കൈവശപ്പെട്ടുത്തി അതു പരസ്യപ്പെട്ടുത്തേണമെന്നു നിങ്ങൾ വിചാരിച്ചു 'രസവിലാസിനി' മാസികയ്ക്കു നിങ്ങൾ അയച്ചുകൊടുത്തു അച്ചടിപ്പിച്ചതുകൊണ്ടു മാനഹാനി മുതൽ മനസ്സമാധാനലംഘനംവരെ എട്ടു കേസ്സുകൾ നിങ്ങളുടെമേൽ കൊടുക്കുവാനായി ഞാൻ തയ്യാറാക്കികഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു് നിങ്ങളുടെ ദുഷ്പ്രവൃത്തിയുടെ ഫലത്തിൽ നിന്നൊഴിവിച്ചു മേൽപറഞ്ഞ എട്ടു കേസ്സുകളുടെ വിത്തുകളും അദാലത്തു പൊല്ലീസുകോടതികളിൽ കുത്തി നിങ്ങളുടെമേൽ പടൎത്തി വിസ്തരിച്ചു വളംചേൎത്തു രേഖാമൂലം വികസിപ്പിച്ചു വിധിച്ചു ഫലം രണ്ടുപേർക്കും അനുഭവിയ്ക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന കാലം

ഇപ്പോൾതന്നെ നീണ്ടുകിടക്കുന്നു. കളവുമുതലായ സ്വ കാൎയ്യങ്ങളുകൾ ഇനിയും നിങ്ങൾ കൈവശം വെച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതു വീണ്ടും പ്രസിദ്ധപ്പെടു ത്തി വീണ്ടുവിചാരംകൂടാതെ കേസ്സുകളുടെ സംഖ്യ ഇ നിയും മേൽക്കുമേൽ വൎദ്ധിപ്പിക്കുവാനിടയാകാതിരിക്കു വാൻ നോക്കുന്നതായിരിക്കും. ഇനിക്കും പ്രത്യേകം നി ങ്ങൾക്കും ഗുണകരമായി പരിണമിക്കുന്നതിന്നെളുപ്പമാ യ മാൎഗ്ഗമെന്നാണു വലിയ വലിയ ഭേദപ്പെട്ട യോഗ്യ ന്മാരായ വക്കീലന്മാർ ഒത്തൊരുമിച്ചാലോചിച്ചു ഐ കകണ്ഠ്യേന അഭിപ്രായപ്പെട്ടു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി പറഞ്ഞിട്ടു ള്ളതു് നിങ്ങൾ കട്ടെടുത്ത കത്തിന്റെ പ്രകൃതംകൊണ്ടും പുറമെയുള്ള മററു സംഗതികളെക്കൊണ്ടും കാലതാമസം കൂടാതെ ഇഷ്ണിക്കു എന്റെ പ്രിയപ്രേയസിയായിത്തീരു മെന്നു നിങ്ങൾ അറിയുവാനിടയുണ്ടായിരിക്കെ ഞങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സ്നേഹബന്ധക്കെട്ടു നിങ്ങളുടെ ചിത്തകുടി ലതകൊണ്ടു കല്പിച്ചുകൂട്ടി പൊട്ടിച്ചുകളവാൻ നിങ്ങൾ ശ്രമിച്ചു അനിതരസാധാരണമായ ബുദ്ധിശക്തിയുള്ള ഇഷ്ണിക്കുക്കു എന്റെമേൽ അനുരാഗമില്ലെന്നു സൂചി പ്പിക്കുവാനായി പ്രയോഗിച്ച നിങ്ങളുടെ കൃത്രിമസൂത്രം കൊണ്ടുതന്നെ നിങ്ങളുടെ ദുഷ്ടവിചാരത്തെ സൎവ്വദാ വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടു് എന്നാൽ ഇഷ്ണിക്കുക്കു എന്നോ ടു വൈമനസ്യം ജനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള പ്രത്യേക സംഗതി അനൃതവും പൊളിയും അസത്യവും നേരുകേടുമാണെന്നു മാത്രമല്ല വാസ്തവത്തിന്നു പ്രതിഷേധവും വിരുദ്ധവും ശു ദ്ധമേ ഇല്ലാത്തതുമാകകൊണ്ടു എനിക്കു നേരിട്ടിട്ടുള്ള മന സ്സമാധാനലംഘനം നിങ്ങളുടെ മേൽ ഒന്നാമത്തെ കേ

സ്സായി ആരോപിച്ച അതിനെ ഞാൻ ബലവത്താക്കി പ്പിടിച്ച ആ ദ്ര്യത്തെ കേസ്സായി ഇതാ ഞാൻ കൊടുക്കു വാൻ പോകുന്നു. ഈ കേസ്സും ഇനി ഞാൻ കൊടുക്കു വാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്ന മററ കേസ്സുകളും സംബന്ധിച്ച എനിയ്ക്കു നേരിടാവുന്ന സകലവിധനഷ്ടകഷ്ടാരിഷ്ടങ്ങൾ ക്കും മററും നിങ്ങളും നിങ്ങളുടെ ദേഹവും നിങ്ങളുടെ സ്ഥാവരജംഗമസ്വത്തുക്കളും എളകുന്നതും എളകാത്ത തുമായ വസ്തുക്കളും ഇപ്പോഴുള്ളതും മേലാലുണ്ടാകുന്നതു മായ സകലവിധമുതലുകളും അതിന്മേൽ നിങ്ങൾക്കു ള്ള എല്ലാ മാതിരി അവകാശങ്ങളും ഒററയായും കൂട്ടായും രണ്ടും കൂടിയും ഉത്തരവാദപ്പെടുന്നതിന്നു ബാദ്ധ്യതപ്പെ ട്ടിരിയ്ക്കുമെന്നു, കേസ്സുകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അ ന്യായക്കാരനും വിരോധഹരജിയിലെ ഹരജിക്കാരനു മായ കാക്കപ്പൊന്നത്തു 'ചപ്രപ്പാണ്ടൻ' എന്ന സ്ഥാന പ്പേരുള്ള ഇട്ടിറിക്കുമ്മൻ കയ്മൾ നിങ്ങളെ രേഖാമൂലം എഴുതി അറിയിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു.

കയ്മൾ—ശിവരാമൻ പഴുതടച്ച പ്രയോഗിച്ചതു നമുക്കു ബോധിച്ചു. പക്ഷെ ഈ കടലാസ്സു നാം സമ്മതി ച്ചയയ്ക്കുന്നതാകകൊണ്ടു 'ഞാൻ' എന്നതു 'നാം' എ ന്നാക്കണം. നമുക്കു മൂന്നു രാജ്യത്തു മൂന്നു സ്ഥാന പ്പേരുള്ള കഥ ശിവരാമൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലായിരിയ്ക്കും. കൊച്ചിശ്ശീമയിൽ 'കാക്കപ്പൊന്നത്തു ചപ്രപ്പാ ണ്ടൻ' എന്നും തിരുവിതാംകൂറിൽ 'നിഷ്ഠിക്കുന്നത്തു കിണററിൽ കണ്ണൻ' എന്നും ബ്രിട്ടീഷിൽ 'ചെററ മാടത്തിൽ തലയാടി' എന്നുമാണ് അതുകൂടി തിരു ത്തിച്ചേർത്താൽ വളരെ വകതിരിവും ഭംഗിയുമായി.

ശിവരാമമേനോൻ കത്തു അസൽപ്പെടുത്തി കയ്യിൽ കൊടുത്തു. എരട്ടക്കുട്ടക്ഷരങ്ങളിൽ വള്ളിപുള്ളികളെക്കൊണ്ടലങ്കരിച്ച തരവാട്ടിട്ടാപ്പ് എജമാനൻ കടലാസ്സിൽ പെടുത്തിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾശിവരാമമേനോൻ പോയി ഒരു മഞ്ചക്കാരെ കൊണ്ടുവന്നു. ശിവരാമേന്നു പീസ്സു വകയ്ക്കു കയ്യൾ തൽക്കാലം കൊടുത്തതു ഒരു കടലാസ്സുതുണ്ടാണ് അതു എത്രത്തോളം വിലപിടിച്ചതാണെന്നു കോടതിയിൽനിന്നു സംഖ്യ വാങ്ങുമ്പോഴേ അറിവാൻ തരമുള്ളൂ. കയ്യൾ മഞ്ചലിൽ കയറിയപ്പോൾ 'നിങ്ങുന്നതു കേലുപ്പണിയ്ക്കരുടെ പടിയ്ക്കൽക്കൂടി വേണ്ട. മഞ്ചൽ ഇവിടെയ്ക്കാണെന്നറിഞ്ഞാൽ ആയാൾക്ക എന്റെ നേരെ മുഷിച്ചിലാകും. അതു മാത്രമല്ല, പണിയ്ക്കരുടെ വീട്ടിൽ ഇന്നു ആളുകൾ അധികമുണ്ടു് വ്യവഹാരവസ്ഥ കൊള്ളുവാൻ ചിലർ വന്നിട്ടുണ്ടു്. ആ സമയത്തു ശത്രുവിന്റെ നേക്കു ചെല്ലേണമെന്നില്ലല്ലോ' എന്നു ശിവരാമമേനോൻ പറഞ്ഞു.

കയ്യൾ—അതുവ്വോ? ശിവരാമൻ വൎത്തമാനമെല്ലാം മനസ്സിലാക്കി നാളെ നമ്മെ വന്നു കാണണം. നാം അതിലേ പോകുന്നില്ല.

കയ്യളുടെ കാൎയ്യത്തിൽ ഇടൎണ ചെയ്യുവരുന്ന എപ്പോട്ടു വഴിയ്ക്കാകുന്നുണ്ടെന്നു കണ്ടപ്പോൾ കേലുപ്പണിയ്ക്കരുടെമേൽ കയ്യൾകൊടുത്തിട്ടുള്ള കേസ്സും ഇതോട്ടുകൂടി ഒതുക്കേണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു ശിവരാമമേനോൻ പിറ്റെ ദിവസം ഇടൎണയുടെ വീട്ടിലേയ്ക്കു പോയി. അവിടെ ചെന്നു രണ്ടുദിവസത്തെ ആലോചന കഴിഞ്ഞു വരും വഴി ശിവരാമമേനോൻ കയ്യളെ ചെന്നു കണ്ടു. കയ്യൾ

മുഖംവീർപ്പിച്ചുകൊണ്ടു 'ശിവരാമൻ രണ്ടു വഞ്ചിയിലും കാൽ വെയ്ക്കുന്ന കൂട്ടത്തിലാണെന്നു നാം ധരിച്ചില്ല. കേലപ്പണിയ്ക്കരുടെ കളം ഇട്ടിണയ്ക്കു കൊടുപ്പിയ്ക്കാൻ താൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്നതും റജിസ്ത്രകത്തിന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ അവളെ സഹായിയ്ക്കാമെന്നു താൻ വാക്കുകൊടുത്തതും നാം അറിഞ്ഞു' എന്നു പറഞ്ഞു. 'എജമാനനെ വിട്ടു നടക്കേണമെന്ന് അന്നും ഇന്നും ഞാൻ വിചാരിച്ചിട്ടില്ല. ഈ ദുശ്ശങ്കയുണ്ടാവാനുള്ള സംഗതി പറഞ്ഞാൽ കൊള്ളാം' എന്നു ശിവരാമമേനോൻ പറയുന്നതു കേട്ടപ്പോൾ കുഞ്ഞിം താട്ടിക്കുട്ടി അയച്ചതായ താഴെ കാണുന്ന എഴുത്തു ശിവരാമമേനോനു കൊടുത്തു.

'സ്വകാൎയ്യം സൂക്ഷിയ്ക്കുവാൻ വശതയില്ലാത്തവളാണെന്നു വന്നതുകൊണ്ട് ഇട്ടിയ്ക്കു കുണ്ഠിതമില്ല. വിശ്വാസവഞ്ചന ചെയ്യുന്നവളാണെന്നു വിചാരിച്ചെങ്കിലോ എന്നുള്ള വ്യസനംകൊണ്ട് അവളുടെ ദേഹം പാതിയായി. കത്തു കളവുപോയ വിവരം ലജ്ജകൊണ്ടു പറവാൻ മടിച്ചിരിയ്ക്കുമ്പോഴാണ് എജമാനന്റെ റജിസ്ത്രകത്തു വന്നത്. കത്തു വായിച്ച സമയം ഇട്ടിണ ഞെട്ടിവിറച്ചു. ആലോചനക്കാരൻ അടുത്തുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇട്ടിയ്ക്കയുടെ ഹിതംപോലെ ചെയ്യാമെന്നു സമ്മതിച്ചു പൊടമുറിയ്ക്കു ദിവസവും നിശ്ചയിച്ചു. പിറെറന്നാൾ കോമൻനായരെത്തി. ഇട്ടിണയുടെ പ്രകൃതം മാറി. ശിവരാമമേനോൻ സഹായമുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു കോമൻ കത്തുവാങ്ങി വലിച്ചെറിഞ്ഞു. ഇട്ടിയ്ക്കയുടെ അമ്മാമൻ ഇട്ടിണയോടു മുഷിഞ്ഞു. കോമനെ ആട്ടിപ്പുറത്താക്കി. അതു ഇട്ടിണയ്ക്കു സഹിച്ചില്ല. നിശ്ച

യിച്ച മുഹൂൎത്തത്തിൽ എജമാനൻെറ മണ്ണിൽ വെച്ചു കോമനെക്കൊണ്ടു ഇണ്ണിയ്ക്കു മുറി കൊടുപ്പിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ഇട്ടണ പെണ്ണല്ലെന്നു പറഞ്ഞു കോമനൊന്നിച്ചിറങ്ങിപ്പോയി. അവിടുത്തെ കുടിയാൻ കാളിപ്പാട്ടു കേലപ്പണിയ്ക്കരുടെ കളവും നിലവും ഇട്ടണയുടെ പേൎക്കു തീറു വാങ്ങിയ്ക്കുന്നതിന്നും ഇട്ടണ മകളോടുകൂടി ഗുരുവായൂൎക്കു തിങ്ങൾഭജനത്തിന്നു വരാമെന്നും മറ്റന്നാൾ കളത്തിൽ വന്നു കാൎയ്യം നടത്തിയ്ക്കാമെന്നുമാണ് ഇട്ടണ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അവർ ഗുരുവായൂൎക്കു പോയതിന്നു ശേഷമാണ് ഈ ആലോചന നടന്ന വിവരം എനിയ്ക്കറിവായതു്. അതുകൊണ്ടു് എജമാനൻെറ ദയയുണ്ടായി ഇണ്ണിയ്ക്കയെ മറ്റൊരാൾക്കു കൊടുക്കാതെ എൻെറ മാനം കാത്തുരക്ഷിയ്ക്കുവാനപേക്ഷിയ്ക്കുന്നു.

എന്നു പൂൎവ്വസ്മരണയുള്ള താട്ടിക്കുട്ടി.'

കത്തു വായിച്ചു കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം ശിവരാമമേനോൻ 'യമനറിയാത്ത മരണമാണിതു്. കോമൻനായർ പണിയ്ക്കരുടെ വസ്തു കരാറു ചെയ്തുനാന്തറ് ഉറപ്പിക്ക അഡ്വാൻസ്സ് വെച്ചിട്ടുള്ളതു വാസ്തവമാണ് തീറ് ആരുടെ പേൎക്കാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ടില്ല. പൊടമുറിയെപ്പററി ഇനിയ്ക്കു് ഒരറിവുമില്ല. വസ്തു വില കുറച്ചു തരാമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടു സമ്മതിയ്ക്കാതെ എജമാനൻ പണിയ്ക്കരുടെ മേൽ കേസ്സു കൊടുക്കുകയല്ലേ ചെയ്തിട്ടുള്ളതു് . കുളം അന്ന്യാധീനത്തിലായാൽ പിന്നെ അവിടെവെച്ചു പൊടമുറി നടത്തരുതെന്നു പറഞ്ഞാലാരുകൂട്ടാക്കും? പണം വാങ്ങീട്ടുണ്ടെങ്കിലും വസ്തു കൈവിട്ടു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇ

ന്നി കല്പിയ്ക്കുന്നതുപോലെ കേൾക്കാം' എന്നു പറഞ്ഞു. 'രാമമേനോന്റെ പണം ഗോപി തൊടീയ്ക്കണം. കേസ്സായാൽ തരാനുള്ള സംഖ്യയ്ക്കു വസ്തു നാം സ്വീകരിച്ചു. ആധാരം നാളത്തന്നെ കഴിഞ്ഞോട്ടേ. രാജിഹരജി ഇപ്പോൾത്തന്നെ ഒപ്പിട്ടു തന്നേയ്ക്കാം. ഇടയ്ക്ക നിശ്ചയിച്ച മുഹൂർത്തത്തിൽ നമ്മെക്കൊണ്ട് ആ പെണ്ണിനു പൊടകൊടുപ്പിച്ചാൽ ഞോഞ്ഞിപ്പാടം നിലത്തിന്റെ മേച്ചാർത്ത ശിവരാമമേനോന്റെ കയ്യിൽ അവിടെവെച്ചുതന്നെ തന്നേയ്ക്കാം' എന്നു കയ്മൾ പറഞ്ഞു. 'പണം വാങ്ങീട്ടുണ്ടെങ്കിലും കോമന്റെ കയ്യിൽ ചതിയുള്ളതുകൊണ്ട് ഈ ഏർപ്പാടിൽനിന്നു പണിയ്ക്കരെ പിൻവലിപ്പിയ്ക്കാം.

'തീറാധാരം റജിസ്ത്രാക്കി പൊടമുറിയ്ക്കു വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തു നാളെ ഉച്ചയ്ക്ക് എജമാനന്റെ മുമ്പിൽ ശിവരാമനുണ്ട് പണിയ്ക്കർ കാലത്തുതന്നെ വരും' എന്നു പറഞ്ഞു രാജിഹരജിയും വാങ്ങി ശിവരാമമേനോൻ പോയി.

* * * * * * *

താട്ടിക്കുട്ടിയുടെ എഴുത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള പൊടമുറിദിവസം പകൽ മൂന്നുമണിയ്ക്കു കാളിപ്പാട്ടു കേലുപ്പണിയ്ക്കരുടെ കളത്തിൽ പത്തുപതിനഞ്ചു ജോനകപ്പിള്ളർ നില്ക്കുന്നുണ്ട് ലക്ഷം കൊളത്തൂരിപ്പട്ടർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള ചരക്കുകളുടെ ദിനസ്സും മിനുസവും നോക്കിക്കൊണ്ടു കയ്മൾ മാളികയുടെ മോളിലിരിയ്ക്കുന്നുണ്ട് എടക്കര തുടക്കര തുടങ്ങി പല കരകളുടേയും പേരു പറഞ്ഞു പട്ടർ ആവശ്യത്തിലധികം ചരക്ക കയ്മളെക്കൊണ്ടെടുപ്പിച്ചതിന്നു ശേഷം 'ഒരു പുതിയ ദിനസ്സു വേണമാനാൽ

പാരുകൊ, സഹസ്രനാമക്കരപ്പാവു' എന്നു പറഞ്ഞു
ആ തരത്തിൽ രണ്ടു കുത്തുകൂടി കയ്യുകളുടെ തലയ്ക്കു വെച്ചു
കെട്ടി. കണക്കു തീൎത്തു കയ്യറും പട്ടുക്കു ശീട്ടു എഴുത
ക്കൊടുത്തു കഴിഞ്ഞപ്പോഴെയ്ക്കും തീറാധാരം റജിസ്ത്രാക്ക
വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പണിയ്ക്കരും ശിവരാമമേനോം എത്തി
പണിയ്ക്കർ—ഇനി വേഗം ജോനകപ്പിള്ളരെ എറ്റപ്പു
ചെയ്യുയ്ക്കു, കോമനെ പത്തു ദിവസത്തേയ്ക്കു പുറത്തു
കാണിയ്ക്കരുതു്

ശിവ—എറ്റപ്പാടെല്ലാം ഇന്നലെ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ
കോയക്കുട്ടി പോയില്ലേടാ!

കോയക്കുട്ടി—കഥ കഴിച്ചാലെന്താ എന്നു കൂടി ചോദി
ച്ചിട്ടാകാമെന്നു വെച്ചു താമസിച്ചതാണു്.

ശിവ—നേരംപോലെ ഒക്കെ നോക്കിയ്ക്കോ. ഇരുചെവി അ
റിയരുതു്. സന്ധ്യ കഴിഞ്ഞാൽ ഞങ്ങളും വരാം.

ജോനകൎക്കു കയ്യളെക്കൊണ്ടു സമ്മാനം കൊടുപ്പി
ച്ചയച്ചതിന്നു ശേഷം മേൽ നടക്കേണ്ടും കാൎയ്യങ്ങളെപ്പ
റ്റി അവർ മൂന്നുപേരും കൂടി പലതും ആലോചിച്ചു കൂ
ട്ടത്തിൽ രാത്രി കയ്യളെ ശിവരാമമേനോൻ വിളിയ്ക്കു
മ്പോഴല്ലാതെ പുറത്തു കാണരുതെന്നും പറഞ്ഞേല്പിച്ചു
അത്താഴം കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം കയ്യറും അകത്തു കടന്നു
വാതലടച്ചിരിപ്പായി. പണിയ്ക്കരും ശിവരാമമേനോം പു
റത്തേയ്ക്കു പോയി.

നേരം രാത്രി പത്തുമണി കഴിഞ്ഞു. ഒച്ചയും അനക്കു
വും ഇല്ലാതായപ്പോറ കയ്യറും പുറത്തേയ്ക്കു വന്നു കൂട്ടിലി
ട്ട മെരുവിനെപ്പോലെ ഭ്രാന്തയിൽ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടു
നടന്നുതുടങ്ങി. വനിതാരത്നങ്ങളുടെ വാവിന്നു വെള്ള

യും കരിമ്പടവും വിരിപ്പാൻ കരാറുകാരനെപ്പോലെ അമൃതകരൻ തന്റെ ധവളകിരണങ്ങളെക്കൊണ്ടും വൃക്ഷച്ഛായകൾകൊണ്ടും ദിക്കെല്ലാം ശോഭായമാനമാക്കിത്തുടങ്ങി. വണ്ടിയുടേയോ മഞ്ചലിന്റേയോ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നിയാൽ കഥ്യൂൾ മച്ചിലേയ്ക്കോടിപ്പോയി വാതലടയ്ക്കും. വാഹനങ്ങളുടെ വരവു കളത്തിലേയ്ക്കല്ലെന്നു മനസ്സിലായാൽ പുറത്തേയ്ക്കു പുറപ്പെടും. ശിഷ്യരെ നടക്കാവിലേയ്ക്കോടിയ്ക്കും. അവർ തിരിയെ വരുന്നതു കണ്ടാൽ അകത്തേയ്ക്കോടും. ഇങ്ങിനെ കുറേനേരം പിന്നേയും കഴിഞ്ഞു. താട്ടിക്കുട്ടിയുടെ കാഴ്ചദ്രവ്യമായ ഇഷ്ണിയ്ക്കയുടെ ഛായയിൽ കഥ്യൂൾ മനസ്സുറപ്പിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ മഞ്ചക്കാരുടെ മൂളക്കം പടിയ്ക്കൽ കേട്ടു. കഥ്യൂൾ മുറിയിൽ കടന്നു വാതലും അടച്ചു.

ശിവരാമമേനോൻ മുമ്പിട്ടുവന്നു മാളികയിൽ കയറിനോക്കി. കഥ്യൂൾ പുറത്തില്ലെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ ധൃതിപ്പെട്ടു താഴത്തേയ്ക്കിറങ്ങിച്ചെന്നു. രണ്ടു സ്ത്രീകൾ മഞ്ചലിൽ നിന്നിറങ്ങി. പണിയ്ക്കരും ശിവരാമമേനും ഒന്നിച്ചു മാളികയിൽ വന്നു കേറി. സ്ത്രീകളിൽ എളയവൾ അടുത്തുള്ള മുറിയിൽ കടന്നു വാതൽ ചാരി.

ഇട്ട്ണ—പണിയ്ക്കരേ! കോമൻനായർ വന്നില്ലേ?

പണിയ്ക്കർ—നിങ്ങൾ ഒന്നിച്ചുവരാമെന്നാണ് അന്നു പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞതു്

ശിവ—നിങ്ങൾ വല്ലാതെ ഭയപ്പെട്ടതുപോലെ തോന്നുന്നു. എന്താ സംഗതി.

ഇട്ട്ണ—ആ കഥ പറവാൻ വയ്യ! ഞങ്ങളെ കച്ചേരിയിൽ വെച്ചു എതിരേൽക്കാമെന്നാണു് കോമന്റെ

നിശ്ചയം. അങ്ങാടിയിൽ വന്നിട്ടും ആരേയും ക
ണ്ടില്ല. അവിടെ കുറേനേരം നിന്നു. അടുത്ത പ
ടളൂ ചില ചൂട്ടും പന്തവും കണ്ടു തുടങ്ങി. ഒരു മ
ഞ്ചലിന്റെ മൂളക്കം കേട്ടു. ആ വെളിച്ചവും ആൾ
ക്കാരും മൂളക്കംകേട്ട മഞ്ചലിന്റെനേർക്ക പാഞ്ഞു
എത്തുന്നതു കണ്ടു. കൊള്ളക്കാരാണെന്നു പറഞ്ഞു
ആളുകൾ ഓടിത്തുടങ്ങി. ഉടനെ ഞങ്ങൾ പ്രാണ
നും കൊണ്ടുപോന്നു. വെലങ്ങന്റെ ചോട്ടിൽ
വെച്ചു നിങ്ങളെ കണ്ടപ്പോഴാണ് ഇനിയ്ക്കു തന്റേട
മുണ്ടായത്. ഇപ്പോഴെ ഒച്ച പൊന്തിത്തുടങ്ങിയുള്ളു.

ശിവ—കൊള്ളക്കാരു എടുത്ത മഞ്ചൽ കോമൻനായരു
ടെയാണെന്നുണ്ടോ?

ഇട്ണ—താട്ടിക്കുട്ടിയുടെ എറത്തംകൊണ്ട് അങ്ങിനെ
വരാൻ വയ്യാത്തതല്ല. കയ്യളെക്കൊണ്ടു മറികൊട
പ്പിക്കാമെന്നു താട്ടി ഇച്ഛിക്കയോട് ഏററു പറഞ്ഞി
ട്ടുണ്ട് കോമനുവേണ്ടി ഞാൻ കളവു പറഞ്ഞു
അവളെ കൊണ്ടുപോന്നിട്ടുള്ളതാണ്

ശിവ—കോമനെ വിചാരിച്ച് ഇനി നിങ്ങൾ വാശി
പിടിയ്ക്കരുത് മററെല്ലാവക്കും ഹിതമായ കാര്യ
ത്തിൽ നിങ്ങളും അനുകൂലിക്കണം. മകളുടെ ഇഷ്ടം
കുറച്ചെങ്കിലും നോക്കാത്ത അമ്മയുണ്ടോ?

ഇട്ണ—എന്നാൽ ആ ബാധ തീരട്ടെ. കോമൻ വരും
മുമ്പിൽ കാര്യം നടത്താൻ നിങ്ങൾക്കു സാമർത്ഥ്യ
മുണ്ടെങ്കിൽ ഇനിയ്ക്കു സമ്മതംതന്നെ.

വർത്തമാനം ചെവിടോർത്തു കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന ക
യ്യൾ ഈ വാക്കു കേട്ടപ്പോൾ ശിവരാമമേനോന്റെ അ

നവാദംകൂടാതെതന്നെ വാതൽ തുറന്നു പുറത്തു ചാടി നോക്കിയതു് ഇട്ണ്ണയുടെ മുഖത്തു് ഇട്ണ്ണ പെട്ടെന്നെണീററു. 'മതിമതി! അരുതരുതു്!' എന്നു കയ്മൾ ഒന്നിച്ചു ആറുവട്ടം ഒരുമിച്ചുച്ചരിച്ചു.

ഇട്ണ്ണ—ഇതു ഞാൻ വിചാരിക്കാത്തതാണു്

ശിവ—എജമാനൻ നീങ്ങിട്ടുള്ളതു് ഇഷ്ണിക്കയെ ഒരു കണ്ണു കാണുക എങ്കിലും ചെയ്യാനുള്ള മോഹംകൊണ്ടാണെന്നു് ഇനി ഞാൻ പച്ചയായി പറഞ്ഞോട്ടാം.

കയ്മൾ—ശിവരാമ! കോമന്റെ വരവു്—

പണിക്കർ—ഇനി അവൻ വന്നാലെന്താ, വന്നില്ലെങ്കിലെന്താ?

ശിവ—അതു വളരെ താമസിക്കേണ്ട. അതല്ലേ ഭംഗി.

'അതൊക്കെ നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടംപോലെ' എന്നു് ഇട്ണ്ണ പറഞ്ഞുകഴിയും മുമ്പു കയ്മൾ ചരക്കുകൾ വാരി കയ്യിലെടുത്തു കഴിഞ്ഞു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ഇട്ണ്ണ മറെറാ സ്ത്രീ ഇരിക്കുന്ന മച്ചിന്റെ ഉമ്മറത്തുചെന്നുനിന്നു. 'ഇനിക്കു് ഒന്നുകൂടി പറവാനുണ്ടു്' ഞങ്ങളുടെ സമ്പ്രദായപ്രകാരം മുഹൂർത്തദിവസം പൊട കൊടുത്തല്ലാതെ പുരുഷൻ സ്ത്രീയെ കാണരുതു് ഇരുവക്കും ബോദ്ധ്യമുള്ള നാലുപേർ, സ്ത്രീ തെറുകാരത്തിയാണെന്നു പറഞ്ഞാലല്ലാതെ അവളെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതല്ലെന്നു രേഖപ്പെടുത്തി സാക്ഷിവെച്ചു് അതോടുകൂടി വേണം മുറി കൊടുക്കാൻ. ഇതുപോലെ ഒരു രേഖ സ്ത്രീ പുരുഷനും കൊടുക്കണം. അതു ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്' എന്നു് ഇട്ണ്ണ പറഞ്ഞു.

കയ്മൾ—ഉണ്ണിക്കയെ ഇനിക്ക് ഇപ്പോൾ കാണേണമെ ന്നില്ല. പടം കണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പോരെങ്കിൽ അമ്മയെ കണ്ടപ്പോൾ മുഴുവനുമായി. ഇങ്ങിനെ അമ്മച്ഛായ മക്കൾക്കു വരാമോ. ഇട്ണ പറഞ്ഞതുപോലെ സത്യംചെയ്യാൽ പോരേ? എഴുതി ഉണ്ടാക്കാൻ താമസമാകും.

ഇട്ണ—അങ്ങിനെ നടപ്പില്ല. മറ്റൊരാളെഴുതിയാൽ ഭർത്താവ് അക്ഷരജ്ഞാനമില്ലാത്തവനാണെന്നു പരിഹസിക്കാൻ ഇടയാകും.

കയ്മൾ മുണ്ടുകെട്ടു താഴെ വെച്ചു. കടലാസ്സു കയ്യിലെടുത്തു. പൂച്ച മാന്തുന്നതുപോലെ ചിലതു വരച്ചും കുറിച്ചും ഇടയ്ക്കിടെ കോമൻ വരുന്നുണ്ടോ എന്നു നോക്കിയും ഒരു വിധത്തിലൊപ്പിച്ചൊപ്പിട്ടു. ശിവരാമമേനോനും പണിക്കരും സാക്ഷിവെച്ചു. കയ്മൾ മുറിയും കരാറും എടുത്തുകൊണ്ടു വാതുക്കലേക്കു രണ്ടാമതും ചെന്നു. മംഗല്യക്രിയ അഗ്നി സാക്ഷിയായിട്ടു ചെയ്യേണ്ടതല്ലേ. എജമാനൻ വിളക്കത്തിരുന്നാൽ മതി എന്ന് ഇട്ണ പറയുന്നതുകേട്ടു കയ്മൾ മുണ്ടും മുറിയും താത്തിപ്പിടിച്ചിരിപ്പായി. അടിയമരം മൂടിപ്പൊതച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സ്വരൂപം ഇട്ണയുടെ കൈ പിടിച്ചു പുറത്തേക്കു വന്നു കയ്മളുടെ മുമ്പിൽ വന്നുനിന്നു. 'നിന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം എജമാനനെത്തന്നെ ഭർത്താവാക്കി വരിക്കാൻ ഈശ്വരൻ സംഗതി വരുത്തി. കൈ നീട്ടി മുറി വാങ്ങിക്കൂ' എന്ന് ഇട്ണ പറഞ്ഞപ്പോൾ മൂടുപടത്തിന്റെ ഉള്ളിൽകൂടി പുറത്തേക്കു നീണ്ട കൈകളിൽ കയ്മൾ മുണ്ടും മുറിയും സമർപ്പിച്ചു. ഇട്ണയുടെ കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന ഒരു

ലെക്കോട്ട് ആ സ്വരൂപത്തെക്കൊണ്ടു കയ്മളുടെ കയ്യിൽ കൊടുപ്പിച്ചു. അതു് ഇട്ണയ്ക്കു കയ്മൾ അയച്ച റജിസ്റ്റർ കത്തു തന്നെയായിരുന്നു. എന്നാലിനി ഇതുകൂടി തുല്യംചാൎത്തിത്തരാമെന്നു പറഞ്ഞു ശിവരാമമേനോൻ ഞോഞ്ഞിപ്പാടം നിലത്തിന്റെ മേച്ചാൎത്തു കയ്മളുടെ മുമ്പിൽ വെച്ചു. കയ്മൾ അതൊപ്പിട്ടു കൊടുത്തതിന്റെ ശേഷം,

പണിയ്ക്കർ--വ്യവഹാരം കൂടാതെ കാൎയ്യം കലാശിച്ചതുകൊണ്ടു ഞാൻ കൃതാൎത്ഥനായി.

ശിവ—ഒരുത്തിയെക്കൊണ്ടു രണ്ടുമൂന്നു കാൎയ്യങ്ങളിൽ വിചാരിച്ചതിലധികം ലാഭമുണ്ടായതുകൊണ്ടു ഞാനും.

ഇട്ണ—'എജമാനനെക്കൊണ്ടു് എന്റെ പ്രാണപ്രിയയായ ഇവൾക്കു പരസ്യമായി മുറി കൊടുപ്പിപ്പാൻ സംഗതി വന്നതുകൊണ്ടു് എന്നെഃപ്പോലെ ചാരിതാൎത്ഥ്യം നിങ്ങൾക്കുണ്ടായിട്ടില്ല' എന്നു പറഞ്ഞു് വധുവിന്റെ മൂടുപടം എടുത്തു മാററിയപ്പോൾ ഗർഭിണിയായ താട്ടിക്കുട്ടിയുടെ സ്വരൂപം കയ്മളുടെ സന്നിധാനത്തിങ്കൽ പ്രത്യക്ഷമായി.

താട്ടിക്കുട്ടി കയ്മൾക്കു കാഴ്ചവെച്ച പടം ഇട്ണയുടെ യൌവനകാലത്തു് എഴുതിച്ചതാണെങ്കിലും കയ്മളുടെ 'ഇണ്ണിയ്ക്കു'യും 'കുളൻ കോമനും' ആരോ എന്തോ?

രസികരഞ്ജിനി] എ. എൻ. പുതുവാൾ.

VIII
ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി
അല്ലെങ്കിൽ
ഒരു കഥയുടെ കഥ

'എയമാന്ന് അടിയന്ത്രായിട്ടു കാണണമത്രെ, വേഗം ചെല്ലാൻ കല്പനായി' എന്നു ഞാൻ കാലത്തുണൎന്നു ഉമ്രാന്തയിൽ വന്നു കണ്ണുതുടയ്ക്കുമ്പോൾ, ആരോ പറയുന്നതു കേട്ടു തിരിഞ്ഞുനോക്കിയപ്പോൾ, മജിസ്ത്രേട്ടു കോമുമേനെന്റെ ശിപായിയെ കണ്ടു. 'എന്താ ഗോവിന്ദാ വിശേഷിച്ച്?' എന്നു ചോദിച്ചതിന്നു 'വിശേഷിച്ച്, എയമാന്ന് എന്തോ സുഖോല്ലെന്നു തോന്നുന്നു; കൈവഴിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു ചെല്ലാൻ കല്പനായി' എന്നു അവൻ പറഞ്ഞു. വേഗം കുറെ വെള്ളം മേടിച്ചു മുഖം കഴുകി ഒരു തോൎത്തുമുണ്ടും എടുത്തു മാന്തോപ്പ മഠത്തിലേക്കായി ഇറങ്ങി നടന്നു.

ഞാൻ മാന്തോപ്പമഠത്തിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി നാലുകെട്ടിലെ തളത്തിന്നു കിഴക്കുഭാഗത്തുള്ള അവളുടെ മുറിയിൽ ഇരുന്ന് എന്തോ കൊണ്ടുപിടിച്ച് എഴുതുന്ന തിരക്കായിരുന്നു. എന്നെ കണ്ട ഉടനെ 'അപ്പ എട്ടാ! ശാരദയ്ക്കു ഞാൻ ഒരു കഥ എഴുതുകയാണ്. ഇന്നലെ കിട്ടിയ ചില സംഗതികൾ ഓൎമ്മയിൽനിന്നുപോകുന്നതിന്നു മുമ്പ് എഴുതി വെയ്ക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചു കുറെ നേരത്തെ എഴുനീററിരുന്നു. അപ്പ എട്ടന്റെ കഥയേക്കാൾ എന്റെ കഥ നൂറിരട്ടി രസം പിടിയ്ക്കും. ഈ കഥയിലെ പാത്രങ്ങളൊക്കെ സ്വാനുഭവത്തിൽ പെട്ടവ

യാണ് വായിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ അറിയാം. അപ്പു ഏട്ടൻ ഒരു കഥ എഴുത്തുകാരനാണെന്നു വലിയ നാട്യമുണ്ട്. അതു ഞാൻ ഇതോടുകൂടി മാററിക്കളയാം. കണ്ടോളൂ' എന്നൊക്കെ ഒരു ശ്വാസത്തിൽത്തന്നെ പകുതി കാര്യമായും പകുതി നേരംപോക്കായും സഹജമായ ധാർഷ്ട്യത്തോടും ഒരു കപടമന്ദഹാസത്തോടും വാക്കുകൾ ചേർന്ന നാട്യങ്ങളോടുംകൂടി പറഞ്ഞു. പിന്നെയും എഴുത്തുവേലയിൽത്തന്നെ പ്രവേശിച്ചു.

ഞാൻ—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ട്) ഓഹോ! ലക്ഷ്മികുട്ടി കഥയെഴുത്തിൽ എന്നെ തോല്പിക്കുന്നപക്ഷം എന്റെ നാട്യത്തിന്നു് ഒരു കുറവും വരില്ലാ. എന്തെന്നാൽ, ലക്ഷ്മികുട്ടി എന്റെ ഭാര്യയുടെ അനുജത്തി- എന്റെ അമ്മാമന്റെ മകന്റെ ഭാര്യ. ഈ സ്ഥിതിക്കു ലക്ഷ്മികുട്ടി രസകരമായിട്ടു് ഒരു കഥയെഴുതിയാൽ അതു് എന്റെ നാട്യത്തിന്നു കുറെക്കൂടി ശക്തിയുണ്ടാകുകയല്ലേ ചെയ്യുള്ളൂ?

ല-കു—മതി മതി-ആരേയും ന്യായം പറഞ്ഞു തോല്പിപ്പാൻ നല്ലവണ്ണം അപ്പു ഏട്ടന്നു് അറിയാമെന്നു് എനിക്കു പണ്ടേ ബോദ്ധ്യമുണ്ട്. ആട്ടേ, ഞാൻ തോല്പിക്കുമോ എന്നു് എന്നെക്കുറിച്ചു് ഉള്ളിൽ ഒരു-അ-സൂ-അല്ലെങ്കിൽ-ആ വാക്കു ഞാൻ മുഴുവനാക്കുന്നില്ലാ, ഒരു പേടി അപ്പു ഏട്ടനു തോന്നുന്നില്ലെന്നു് എന്റെ മുഖത്തു നേരെ നോക്കി മൂന്നു പ്രാവശ്യം പറയാമോ? സമ്മതിക്കാം.

'അതിരിക്കട്ടെ, എത്രത്തോളം എഴുതിക്കഴിഞ്ഞു, നോക്കട്ടെ,' എന്നുപറഞ്ഞു കയ്യും നീട്ടി ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു

ഞാൻ അകത്തുകടന്നപ്പോൾ 'അയ്യയ്യോ! അത്രമാത്രം പാടില്ലാ; മുഴുവൻ കഴിയുന്നതിനു മുമ്പു കണ്ടാൽ അതിൻെറ രസമൊക്കെ പോയി. ഇന്നുരാത്രി കഥയവസാനിക്കും യോഗമുണ്ടെങ്കിൽ അപ്പോൾ കാണാം' എന്നു ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി പറഞ്ഞു മേശപ്പുറത്തുവെച്ച് എഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്ന കടലാസ്സിനെ രണ്ടു കൈകൊണ്ടും പൊത്തി മുമ്പോട്ടു ചരിഞ്ഞു് അതിൻെറ മീതെ അടച്ചുകിടന്നു. ഞാൻ ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു പുറത്തേയ്ക്കു പോകാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ 'അപ്പഏട്ടൻ വേഗം മുകളിലേയ്ക്കു ചെല്ലു- ഗോവിന്ദനെ വിളിച്ചയയ്ക്കുന്നതു കണ്ടു. അവിടെ കാണാൻ ബദ്ധപ്പെട്ടു ഇരിയ്ക്കുകയായിരിയ്ക്കും. എൻെറ പേരിൽ ചില പുതിയ ആക്ഷേപങ്ങളൊക്കെ കേൾക്കാം. വേഗം പോക.' എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞു് ആ കള്ളച്ചിരിയോടുകൂടി ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി പിന്നെയും എഴുതാൻ തുടങ്ങി.

ഞാൻ മുകളിൽ കോമുമേനോൻെറ മുറിയ്ക്കകത്തു കടന്നപ്പോൾ മൂപ്പർ ഒരു ചകലാസ്സും പുതച്ച് എന്തൊ വിചാരമഗ്നനായി കട്ടിലിൽതന്നെ ഇരിയ്ക്കുകയായിരുന്നു. അടുത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു കസാലയിൽ ഇരുന്നിട്ടു സുഖക്കേടെന്തെന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചു.

കോ-മേ—അല്പം ഒരു തലകുത്തുണ്ടു് കാൎയ്യമായിട്ടു ദേഹത്തിനല്ല, മനസ്സിനാണ് സുഖക്കേട്; എന്തെങ്കിലും മനസ്സിൽ ഉള്ളതു പറഞ്ഞു ഭാരം ഒഴിക്കാമല്ലോ. അതിന്നു നിങ്ങൾ ഒരാൾ ഉള്ളതു വലിയ സമാധാനമാണ്. കാൎയ്യം വെളിവായിട്ടുതന്നെ പറയാം. എന്തെന്നാൽ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ സ്വഭാവം ദിവസംതോറും പന്തികേടായിട്ടാണു കാണു

ന്നതു് നിങ്ങളോടു ഞാൻ കൂടെക്കൂടെ ഇതിനെപ്പ റ്റി പറയാറുണ്ടു് നിങ്ങൾ അപ്പോഴൊക്കെയും ഓ രോ സമാധാനങ്ങൾ പറഞ്ഞു് എന്റെ ആക്ഷേ പങ്ങളെ സാരമില്ലാതാക്കും.

ഞാൻ—സാധാരണ പെൺകുട്ടികളുടേതിനേക്കാൾ കു റെ അധികം പ്രസരിപ്പും ധാർഷ്ട്യവും ഉല്ലാസവും കൂടുന്നതാണു് അവളുടെ സ്വഭാവം. അല്ലാതെ അവൾക്കു യാതൊരു ദൂഷ്യവും ഇല്ല എന്നാണു് എന്റെ അഭിപ്രായം. അവളെ അങ്ങിനെ ഒരു സമ്പ്രദായത്തിലാണു് അവളുടെ അച്ഛൻ വളൎത്തി യതു് ആ വക സംഗതിയെപ്പറ്റി നിങ്ങൾ നി ങ്ങളുടെ മനസ്സിന്നു് അനാവശ്യമായ അസ്വാസ്ഥ്യം ഉണ്ടാക്കുകയാണു് ചെയ്യുന്നതു് എന്നൊക്കെ ഇ തിന്നുമുമ്പും പല പ്രാവശ്യം ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള തുപോലെ ഇപ്പോഴും പറവാൻ തന്നെയാണു് ഒ രുക്കം.

കോ-മേ—എയി! നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്ന മാതിരിയിൽ നിന്നൊക്കെ കൈകടന്നിട്ടുണ്ടു് താവാട്ടുമഹത്വം കൊണ്ടു നമ്മോടു സമത്വമില്ലാത്തവരുടെ സ്ത്രീക ളായിട്ടു ചങ്ങാതിത്തവും മററും കൊള്ളില്ലെന്നു ഞാ ൻ നിങ്ങളോടു പലപ്പോഴും വാദിക്കാറുള്ളതു് ഇതെ ല്ലാം ഓൎത്തിട്ടാണു് കടൽക്കര, കാഴ്ചബങ്കളാവു, മുതലായി പുരുഷന്മാർ കൂടുന്ന പ്രദേശങ്ങളിൽ കാററുകൊള്ളുവാനും കാഴ്ച കാണ്മാനും, ലക്ഷ്മികുട്ടി, അവളുടെ ദാസിയേയും വാലിയക്കാരനേയും കൂടെ ക്കൊണ്ടുപോകാറുണ്ടെങ്കിലും, നമ്മുടെസ്ത്രീകൾ പോ

യി നടക്കുന്നതു ഭംഗിയാണോ? ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ ഈ വക നടപടികളെ കുറിച്ചു നിങ്ങളോടു ഞാൻ ആക്ഷേപിയ്ക്കാറുണ്ടായിരുന്നപ്പോഴൊക്കെയും നിങ്ങൾ സമാധാനം പറയാറുണ്ടായിരുന്നതു 'ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയ്ക്കു വേണ്ടപോലെ പഠിപ്പും തന്റേടവും ഉള്ളതുകൊണ്ടു് അവളെ കുറിച്ചു യാതൊരു ദുശ്ശങ്കയ്ക്കും അവകാശമില്ല' എന്നൊക്കെയല്ലേ? നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം മുഴുവൻ തെററാണെന്നു നിങ്ങളെക്കൊണ്ടു തന്നെ സമ്മതിപ്പിയ്ക്കാം' എന്നൊക്കെ കോമുമേനോൻ മുള്ളുവാക്കുകളും മററും പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. മൂപ്പർ അതികലശലായി ക്ഷോഭിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

കോമുമേനോൻ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെ കുറിച്ചു് എന്തുതന്നെ ചീത്ത അഭിപ്രായങ്ങൾ പറഞ്ഞാലും അതെല്ലാം കോമുമേനോന്റെ ദുരഭിപ്രായങ്ങളാവാൻ തരമുള്ളതല്ലാതെ എന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു യാതൊരു മാററവും സംഭവിപ്പിയ്ക്കയില്ലെന്നു തന്നെയായിരുന്നു എന്റെ വിശ്വാസം; വിശേഷിച്ചു, ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ പ്രസരിപ്പും ധാർഷ്ട്യവും കൂടിയ പ്രകൃതി കോമുമേനോനെപ്പോലെ ശങ്കികളായ ഭർത്താക്കന്മാരെ തെററിദ്ധരിപ്പിപ്പാൻ മതിയായിട്ടുള്ളതായിരുന്നു എന്നു് എനിയ്ക്കുണ്ടായിരുന്ന അറിവും ആ വിശ്വാസത്തെ ഉറപ്പിയ്ക്കുകയാണുണ്ടായതു്

ഞാൻ—നിങ്ങൾ വല്ലാതെ തെററിദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

കോ-മേ—ബദ്ധപ്പെടേണ്ട. നിങ്ങളെ ഞാൻ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്താം. ൧-ാമതു സ്ത്രീകൾക്കു ലജ്ജ ഒരു രക്ഷയായിരിയ്ക്കേ ഇവൾക്കു അതില്ലെന്നുള്ള ഒരുസംഗതിമാത്രം ഇവളുടെ ദുസ്വഭാവത്തിന്റെ ഒരുലക്ഷണമല്ലേ?

ഞാൻ — അതുതന്നെയാണ നിങ്ങൾ തെററിദ്ധരിച്ചിട്ടു ണ്ടെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞതു്. സ്ത്രീകൾക്കു നിർല്ല ജ്ജത രണ്ടു പ്രകാരത്തിൽ വരാം. ഒന്നാമതു്, ദുർമ്മാ ൎഗ്ഗിയായി നടന്നു വല്ല ദുസ്സഹവാസവും ചെയ്യേ ണമെന്നുള്ള മോഹം സാധിക്കണമെങ്കിൽ മടിവിട്ടു എന്തും കാണിക്കുവാനൊരുങ്ങിയെങ്കിലേ അതിനൊ ക്കെ സൌകൎയ്യമുണ്ടാകയുള്ളു എന്നുള്ള ബോദ്ധ്യം, വെളിവായിട്ടാകട്ടെ, അല്ലെങ്കിൽ കേവലം വാസ നാരൂപമായിട്ടാകട്ടെ, മനസ്സിൽ കടന്നുകൂടി അ തു നിമിത്തം ഒരു വക സ്ത്രീകൾ നിർല്ലജ്ജകളാ യിത്തീരാം. ഈ നിർല്ലജ്ജത പ്രായേണ യാതൊ രു പഠിപ്പും അറിവും ഇല്ലാത്ത കുലടകളിലാണു് കാണുന്നതു് രണ്ടാമതു- ആർ എന്തുതന്നെ പ്രവൃ ത്തിച്ചാലും എത്ര ബലവത്തായ പ്രേരണയിന്മേ ലും തന്റെ മനസ്സിനെ ദുൎമ്മാൎഗ്ഗങ്ങളിൽ പ്രവേശി പ്പാൻ താൻ അനുവദിക്കയില്ലെന്നുള്ള ധൈൎയ്യത്തി ന്നടിസ്ഥാനമായ ഒരു ആത്മബഹുമതിയുടെ തള്ളി ച്ച നിമിത്തം ഒരു വക സ്ത്രീകൾ നിർല്ലജ്ജകളാ യിതീരാം. ഇതു പ്രായേണ പഠിപ്പും ലോകവ്യുല്പ ത്തിയും ബുദ്ധിവിശാലതയും, സ്ഥൈൎയ്യവും ഉള്ള ഉത്തമകുലസ്ത്രീകളിലാണു് കാണുന്നതു്. ഈ ര ണ്ടാമതു പറഞ്ഞ വകയിൽപ്പെട്ടവളാണു് ലക്ഷ്മി ക്കുട്ടി.

കോ-മേ — ഈ എഴുത്തു വായിച്ചുനോക്കീട്ടു ആ അഭിപ്രാ യം സ്ഥിരപ്പെടുത്താം.

എന്നു പറഞ്ഞു കോമുമേനോൻ അവിടെനിന്നെ

ഴുന്നേററു മുണ്ടിൻെറ തുമ്പത്തു കെട്ടിയിരുന്ന താക്കോൽ കൊണ്ടു അലമാറി തുറന്നു ഒരു കയ്യെട്ടി എടുത്തു് ആ കയ്യെട്ടിയുടെ ഒരു കള്ളറയിൽനിന്നു ഒരെഴുത്തു കൊണ്ടു വന്നു എൻെറ കയ്യിൽത്തന്നു.

ഞാൻ എഴുത്തു കയ്യിൽ മേടിച്ചു. 'മാന്തോപ്പുമഠത്തിൽ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയ്ക്കു' എന്നു എഴുതീട്ടുള്ള മേൽ വിലാസം നോക്കി മനസ്സിലാക്കി എഴുത്തു ലെക്കോട്ടിൻെറ ഉള്ളിൽനിന്നു വലിച്ചെടുക്കുന്നതോടുകൂടി ഉമ്മറത്തു ഒരു കാലടിശബ്ദം കേൾക്കുകയും കോമുമേനോൻ പരിഭ്രമിച്ചു എൻെറ കയ്യിലെ എഴുത്തു പിടിച്ചുപറിച്ചു പുതച്ചിരുന്ന ചകലാസ്സിൻെറ ഉള്ളിൽ ഒളിച്ചുവെയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ഞാൻ തിരിഞ്ഞുനോക്കിയപ്പോൾ ആ ഉമ്മറത്തു തൂക്കിവിട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്ന വില്ലീസ്സുതിരയിൽ ചിത്രമെഴുത്തു കോയിത്തമ്പുരാൻെറ തൂലികകൊണ്ടെഴുതി വാതൽകട്ടുളകൊണ്ടു ചട്ടംകൂട്ടി വെച്ച ഒരു ചിത്രം പോലെ ആ ഉമ്മറപ്പടിയിൽ ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി നില്ക്കുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു.

ല. കു—(അവിടെത്തന്നെ നിന്നുംകൊണ്ടു) നോക്കു, നോക്കു, അപ്പുഏട്ടാ! ഇദ്ദേഹത്തിന്നു് എൻെറ പേരിലുള്ള അവിശ്വാസത്തിൻെറ ഊക്കു്. ഇദ്ദേഹത്തിന്നു എന്നെക്കുറിച്ചു എന്തെല്ലാം ദുശ്ശങ്കകളാണു! കണക്കില്ലാ. ഇങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ഭാര്യാഭർത്താക്കന്മാക്കു എന്താണു് ഒരു സുഖം. അപ്പുഏട്ടനും അമ്മിണിഏട്ടത്തിയും തമ്മിൽ ഇങ്ങനെയാണോ കഴിഞ്ഞുവരുന്നതു്? ഇങ്ങോട്ടു സ്ഥലം മാററം കിട്ടിയതിൻെറ ശേഷം ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ ഈ സ്വഭാവ

ത്തിന്നു കുറെക്കൂടെ ശക്തി കൂടീട്ടുണ്ടു്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം ഞാൻ ഇരിക്കുന്നില്ലെന്നു ചിലർ വിചാരിക്കാം; പക്ഷെ ഞാൻ അത്ര വക വെക്കുന്നില്ല. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ താൽക്കാലികമായ ഇഷ്ടവും എന്നെക്കും ഇദ്ദേഹത്തിന്നു ഗുണമായിട്ടുള്ള കാൎയ്യവും ഇന്നിന്നതാണെന്നും അതിൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം പ്രവൃത്തിക്കുന്നതു ദോഷമാണെന്നും എനിക്കു മനസ്സിലാകുമ്പോൾ ഞാൻ ഇഷ്ടം നോക്കി പ്രവൃത്തിക്കുകയില്ല; തീൎച്ചതന്നെ. ഒരാൾക്കു ഉത്തമവിശ്വാസ്യമായി വേണ്ടതാണെന്നു തോന്നുന്ന കാൎയ്യങ്ങൾ പ്രവൎത്തിക്കുവാൻ വേറൊരാളുടെ ന്യായമില്ലാത്ത ഇഷ്ടം നോക്കണം എന്നു വന്നാൽ അതു വലിയ കഷ്ടമല്ലേ? അങ്ങിനെയുള്ള ഇഷ്ടത്തിന്നു കീഴൊതുങ്ങുവാൻ പ്രയാസമാണു്. തന്റെ കൂടെ ഉള്ള ആളുകളുടെ ഗുണദോഷങ്ങൾ ശരിയായിട്ടു മനസ്സിലാക്കുവാൻ ഇദ്ദേഹത്തിന്നു സാധിച്ചിട്ടില്ലാ. അതുകൊണ്ടാണു് ഇദ്ദേഹത്തിന്നു എന്റെ പേരിൽ പല ദുശ്ശങ്കകളും തോന്നീട്ടുള്ളതു്. അതിന്നു തക്കതായ നിവൃത്തി ചെയ്യേണ്ടതു എന്റെ ഭാരവും ആകുന്നു. അതു ഞാൻ ചെയ്യാതേയും ഇരിക്കയില്ലാ.

എന്നൊക്കെ പറഞ്ഞു മറുവടിക്കു കാത്തുനിൽക്കാതെ തന്നെ ലക്ഷ്മികുട്ടി പെട്ടന്നു ഒരു ക്ഷോഭിച്ച ഭാവത്തോടു കൂടി തിരയുടെ അപ്പുറത്തേക്കു മറയുകയും 'ധടധട' എന്നു കോണി ഇറങ്ങി പോവുകയും ചെയ്തു.

കോമുമേനോൻ ഈ സമയം മുഴുവനും ഒരക്ഷരം മിണ്ടാതെ തലയും താഴ്ത്തി ഇരുന്നു. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി പോയതിന്റെ ശേഷം കോമുമേനോൻ പുറത്തുപോയി നോക്കി വന്നിട്ടു എഴുത്തു വായിപ്പാൻ തന്നു.

കോ- മേ—ഇവൾ ഇപ്പോൾ ചെയ്ത പ്രസംഗം എങ്ങിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ടതാണെന്നും, നിങ്ങൾ പ്രസ്താവിച്ച രണ്ടു വക സ്ത്രീകളിൽ ഏതു വകയിൽ ഇവൾ ചേൎന്നവളാണെന്നും തീൎച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ ഈ എഴുത്തു സഹായിക്കുന്നതാണ്.

എഴുത്തു വായിച്ചുപോകുംതോറും എന്റെ മനസ്സിൽ എന്തോ ഒരു വേദന കൂടിക്കൂടി വന്നു. കണ്ണിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞു അക്ഷരം കാണാതായി. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ പേരിൽ എനിക്കു ഒരു വെറുപ്പ് ഈ ജന്മം തോന്നുമെന്നു അതുവരെ ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. ഒരു ഇടിവെട്ടുകൊണ്ടപോലെ ഞാൻ കുറെ നേരം അന്ധാളിച്ചിരുന്നു. സൂക്ഷ്മത്തിൽ എനിക്കു ആ എഴുത്തിലെ താല്പൎയ്യം വിശ്വസിപ്പാൻ മനസ്സു വന്നില്ല. എങ്കിലും രേഖാമൂലമായ ഈ തെളിവിന്നു എന്താണു ഒരു സമാധാനം? തൽക്കാലം ഒന്നും കണ്ടില്ല. ഇതാണു ആ എഴുത്ത്.

ശ്രീ.

൧൦൭൦ മകരം ൨൦-ാംനു

എന്റെ പ്രിയതമയായ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ഇന്നയച്ച എഴുത്തു കിട്ടി. നാളെ കാലത്തു കോമുമേനോൻ ഒരു കുലക്കേസ്സന്വേഷണത്തിന്നു പോകുന്നു എന്നും നാളെ രാത്രി മടങ്ങിവരികയില്ലെന്നും അതുകൊണ്ടു പകലേ തന്നെ ഞാൻ അവിടെ വന്നു ചേരണമെന്നും എഴുതുകൊണ്ടു

കാണുന്നു. മുഖദാവിൽ പറവാനുള്ള ചില കാരണങ്ങ ളാൽ പകലേ വരാൻ തരമില്ലെന്നു വ്യസനിക്കുന്നു. നാ ളെ രാത്രി എട്ടുമണിക്കു മുമ്പു ജീവനുണ്ടെങ്കിൽ ലക്ഷ്മിക്കു ട്ടിയുടെ അടുക്കെ ഞാൻ ഉണ്ട്

പിന്നെയും ചിലതൊക്കെ എഴുതീട്ടുണ്ട് അതെല്ലാം സാധാരണയായി വിടന്മാർ ഈ വക എഴുത്തുകളിൽ കാണിക്കുന്ന ചില ഗോഷ്ടിവാക്കുകളും യാചനങ്ങളുമാ ണ് അതൊക്കെ ഇവിടെ ചേർക്കുവാൻ എനിക്കു ലജ്ജ യുണ്ട്.

കുറേ നേരം കഴിഞ്ഞ് എന്റെ ആന്ധാളിത്തത്തി ന് അല്പം ശമനം വന്നപ്പോൾ 'എന്താ ഇപ്പോൾ പ റയുന്നതു്? ഏതു വകയിൽപ്പെട്ടവളാണ് നിങ്ങടെ ല ക്ഷ്മികുട്ടി?' എന്നു കോമുമേനോൻ എന്റെ കണ്ണുകളിൽ ചുട്ടുപഴുപ്പിച്ച നാരായം തിരുകുന്ന മാതിരിയിൽ ചോദി ച്ചു. ഞാൻ ഒന്നും മിണ്ടിയില്ല. കോമുമേനോന്റെ മു ഖത്തു ദ്വേഷ്യമോ വ്യസനമോ അധികം സ്ഫുരിച്ചുകണ്ടതു് എന്ന് എനിക്കു പറവാൻ വയ്യ ഞാൻ എഴുത്തു പി ന്നെയും രണ്ടുമൂന്നു പ്രാവശ്യം വായിച്ചുനോക്കി.

കോ—മേ—ഇന്നലെ കാലത്തു ഏകദേശം എട്ടുമണി സ മയത്തു, 'ശങ്കരാ! എജമാൻ കച്ചേരിക്കു പോയ തിന്റെ ശേഷം ഒരെഴുത്തു തരാം. തപാലിലിടണം. ആരെയും കാണിക്കാതെ കൊണ്ടുപോയി ഇടണം.' എന്നൊക്കെ വാലിയക്കാരനോടു ലക്ഷ്മികുട്ടി പറ യുന്നതു കേട്ടു. തപാലിലിടാനുള്ള എഴുത്തിൽ മേൽവിലാസം മാത്രമല്ലേ ഒരാൾ കാണുകയുള്ളൂ? ആ സ്ഥിതിക്കു 'ആരെയും കാണിക്കരുതു്' എന്നു

ശങ്കരനോടു പറഞ്ഞതിന്റെ താല്പൎയ്യം മനസ്സി
ലായില്ലാ. ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ സംസാരിച്ചിട്ടു എ
ഴെട്ടു ദിവസമായി. അതുകൊണ്ടു അവളോടു ഈ
കാൎയ്യത്തെപ്പററി ചോദിപ്പാൻ ഞാൻ വിചാരി
ച്ചില്ലാ. എഴുത്തയയ്ക്കുന്നതു കണ്ടുപിടിപ്പാൻ ശ്രമി
ക്കുന്നതു ഒരു സമയം നിഷ്ഫലമാകുന്നപക്ഷം എ
ന്റെ ശ്രമം അവൾക്കു മനസ്സിലായി നമ്മുടെ കാ
ൎയ്യസാദ്ധ്യത്തിന്നു വിഘ്നം നേരിടുവാനും മതി എ
ന്നു ആലോചിച്ചു ആ വഴി നന്നല്ലെന്നു തീൎച്ചപ്പെ
ടുത്തി. ശങ്കരനോടു പിന്നെ ചോദിച്ചതിൽ അ
വന്റെ കയ്യിൽ എഴുത്തൊന്നും കൊടുത്തില്ലെ
ന്നു പറഞ്ഞു. തപാലിൽ അയച്ചു എഴുത്തു കിട്ടു
ന്ന ആൾ തപാലിൽ തന്നെ മറുവടി അയയ്ക്കുമെ
ന്നുള്ള ഊഹത്തിന്മേൽ എനിക്കും ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിക്കും വ
രുന്ന എഴുത്തുകൾ ദിവസവും തപാൽ വരുന്ന സമ
യത്തു തപാലാപ്പീസ്സിൽ ഞാൻ തന്നെ പോയി
വാങ്ങാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. ഇന്നലെ രാത്രി തപാ
ലാപ്പീസ്സിലേക്കു തക്ക സമയത്തു ഞാൻ പോയി.
അപ്പോൾ കിട്ടിയ എഴുത്താണിതു്. ഈ എഴുത്തു്
ഇവിടുത്തെ തപാലാപ്പീസ്സിൽ തന്നെ പോസ്റ്റു്
ചെയ്തതും ഇന്നലെ രാത്രി ഞാൻ മേടിച്ചതുമാണു്.
ഇതിലധികം ഇനി എന്താണു് തെളിവു വേണ്ടതു്?
എഴുത്തിൽ ആളുടെ പേരു വെച്ചിട്ടില്ലാത്തതുകൊ
ണ്ടു് അതൊരു സംഗതി മാത്രമേ അറിയേണ്ടതുള്ളു.
നിങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷതെളിവു കൂടാതെ യാതൊന്നും വി
ശ്വസിക്കില്ലെന്നു പറയും എന്നു് എനിക്കറിയാം.

ആ തെളിവു് ഇന്നു രാത്രി കാണിച്ചുതരാം. നമുക്കു രണ്ടുപേൎക്കും കൂടി കാവലിരുന്നു് ഇന്നു രാത്രി ഈ കള്ളനെ പിടിക്കണം. ഞാൻ കൊലക്കേസ്സന്വേഷണത്തിനു പോകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു പോയി സന്ധ്യ കഴിഞ്ഞു് എട്ടുമണിക്കു മുമ്പായി മടങ്ങി നിങ്ങടെ മഠത്തിൽ വരാം. രാത്രി കാവലിരുന്നു കള്ളനെ പിടിച്ചു വലിയ പ്രസ്ഥാവത്തിനൊന്നും ഇടവരുത്താതെ നാളെ കാലത്തെ വണ്ടിക്കു തന്നെ ഇവളെ നാട്ടിലേക്കു് അയച്ചുകളയാം. പുകഞ്ഞ കൊള്ളി പുറത്തു പോട്ടെ. നമ്മൾ തമ്മിലിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു നിങ്ങളെക്കൂടി സാക്ഷിയാക്കാതെ ഞാൻ വല്ലതും പ്രവൎത്തിച്ചാൽ അതും ഒരു ദുഷ്പേരാകുന്നതാണു് അതുകൊണ്ടാണു് നിങ്ങളോടു ഇത്രയും പറയുന്നതു് ഇനി നിങ്ങടെ അഭിപ്രായം എന്താണു ?

എനിക്കു് എല്ലാംകൂടി ഒരു വലിയ കമലയായി തീന്നു. ഈ പെണ്ണു് ഇത്ര കഥയില്ലാത്തവളാണോ? ഇവളെപ്പററി എനിക്കുണ്ടായിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങളൊക്കെ തെററായി വരുമോ? ഈശ്വര! അതോ ഇതെല്ലാം കോമുമേനോന്റെ ദുശ്ശങ്കകളോ? ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും ലക്ഷ്മികുട്ടിയുടെ സ്വഭാവത്തെപ്പററി ഞങ്ങൾക്കുള്ള അറിവിൽനിന്നുള്ള ഊഹങ്ങളാണു് അതുകൊണ്ടു് എന്നേക്കാൾ ലക്ഷ്മികുട്ടിയുടെ സ്വഭാവം നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാകുവാൻ അവസരങ്ങൾ ഉള്ള കോമുമേനോന്റെ അഭിപ്രായം ശരിയായി ഭവിക്കുമോ എന്നൊക്കെ ആലോചിച്ചു എന്റെ മനസ്സിന്നുണ്ടായ വേദന ഇന്ന പ്രകാര

മെന്നു പാവാൻ പ്രയാസം. ഏതു വിധത്തിലും ഇതി ന്റെ സൂക്ഷ്മം അറിയണം. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ഒരു ദുർവ്വൃത്തയാണെങ്കിൽ ഈ വക ദുർവ്വൃത്തികളെ അനുവദിച്ചിരുന്നുംകൊണ്ടു ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവക്കും പരക്കെ അവമാനം സംഭവിപ്പാനിടവരുത്തുന്നതു നന്നല്ലെന്നും അതുകൊണ്ടു കോമുമേനെന്റെ ആലോചനപ്രകാരം നടക്കുന്നതു തരക്കേടില്ലെന്നും തീച്ചയാക്കി ഞങ്ങൾ പിരിഞ്ഞു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെ അപ്പോൾ കാണാതെ കഴിയ്ക്കേണമെന്നു വിചാരിച്ച്. അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ ബദ്ധപ്പെട്ടു നടന്നു മാന്തോപ്പു മഠത്തിന്റെ പടിപ്പുറത്തു ചാടിവീണു. ഈ കാൎയ്യങ്ങളൊന്നും അമ്മിണിയെ തൽക്കാലം അറിയിയ്ക്കാൻ പാടില്ലെന്നും ഉറച്ചു മഠത്തിലെത്തി. അര മണിക്കൂറിനകത്തു കോമുമേനെന്റെ വണ്ടി പോകുന്നതു കണ്ടു; ഞാൻ സുഖക്കേടു നിമിത്തം അന്നു കോടതിയ്ക്കു പോയില്ലാ. അന്നെയ്ക്കു വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്ന നാലഞ്ചു കേസ്സുകൾ അവധിയ്ക്കപേക്ഷിച്ചു നീട്ടിവെപ്പിയ്ക്കയും ചെയ്തു.

* * * * * * *

രാത്രി എട്ടു മണി അടിയ്ക്കുന്നതിനു മുമ്പു തന്നെ മാന്തോപ്പു മഠത്തിൽ നാലുകെട്ടിന്റെ തളത്തിലെ കിഴക്കുഭാഗത്തുള്ള ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ പ്രത്യേകമുറിയുടെ പടിഞ്ഞാറെ വാതുക്കൽ തളത്തിലായിട്ടു ഞാനും, ഒരു വാഴത്തോട്ടവും അതിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലൊരു താമരക്കുളവും ഉള്ള കിഴക്കെ പറമ്പിലേയ്ക്കു തുറക്കാവുന്ന കിഴക്കെ വാതുക്കൽ കോമുമേനോനും സ്ഥലം പിടിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ ആദ്യം മാന്തോപ്പു മഠത്തിൽ എത്തിയപ്പോൾ അവിടെ വിളക്കു

കളെല്ലാം കെടുത്തിയിരുന്നു.' മഠത്തിന്റെ പിൻവശത്തുകൂടി നാലുകെട്ടിലേയ്ക്കു കടക്കാവുന്ന ഒരു അഴിയില്ലാത്ത ഒരു ജന്നലിലെ ഒരു വാതലിന്റെ കൊളുത്തു് ഒരു ദിവസം മുമ്പു് എങ്ങിനെയോ കേടു വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നതു കോമുമേനു് അറിവുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ആ ജന്നൽ ഉന്തിത്തുറന്നു ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഉള്ളിലേയ്ക്കു കടന്നു. തീപ്പെട്ടി ഉരച്ചു രണ്ടുപേരുടേയും പക്കൽ ഉണ്ടായിരുന്ന കൈറാന്തലുകൾ കത്തിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ നാലുകെട്ടിന്റെ ഒരു മുക്കിൽ ലക്ഷ്മികുട്ടിയുടെ ദാസി ഉണിച്ചിരി കിടന്നു കൂക്കം വലിച്ചിരുന്നു. അവളെ ഉണർത്തി ചോദിച്ചപ്പോൾ ലക്ഷ്മികുട്ടി പകലെ ഊണുകഴിച്ചു് എന്തോ സുഖമില്ലെന്നു പറഞ്ഞു് അവളുടെ മുറിയിൽ പോയി വാതലടച്ചു കിടന്നു എന്നും വാലിയക്കാർ രണ്ടുപേരുണ്ടായിരുന്നവരെ നേരത്തെ ഊണുകഴിച്ചു് അടുക്കളെത്തളത്തിൽതന്നെ കിടപ്പാൻ പറഞ്ഞാണു് ലക്ഷ്മികുട്ടി പോയി കിടന്നതു് എന്നും ഉണിച്ചിരി പറഞ്ഞു. എന്റെ സംശയങ്ങൾ മുക്കാലെ അരയ്ക്കാലും തീൎന്നു. കോമുമേനു സംശയംതന്നെയുണ്ടായിരുന്നില്ലല്ലോ. ഉണിച്ചിരിയെ പടിഞ്ഞാറെ പ്രാന്തയിലുള്ള മുറിയിൽ പോയി കിടക്കാൻ പറഞ്ഞയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ടാണു് ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഓരോ വാതുക്കൽ മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ പാറാവു നിന്നതു. 'കഷ്ടം കഷ്ടം ഒരു കുത്സിതപ്രവൃത്തി കണ്ടുപിടിപ്പാൻ വേണ്ടി ഇങ്ങിനെ ആഭാസമായ ഒരു വേഷം കെട്ടേണ്ടി വന്നുവല്ലോ?' എന്നൊക്കെ വിചാരിച്ചു വളരെ ലജ്ജയും ലക്ഷ്മികുട്ടിയെ വിചാരിച്ചു വളരെ വ്യസനവുംതോന്നി. പ്രത്യക്ഷമായി

തെളിവാൻ പോകുന്ന ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ ദുൎന്നടപ്പോ ആ ദുൎന്നടപ്പ് പ്രത്യക്ഷമായി തെളിവാൻപോകുന്ന സംഗതിയോ ഏതാണു എന്നെ അധികം വ്യസനാക്രാന്തനാക്കിയതു എന്നു പറവാൻ പ്രയാസം. ഞാൻ എത്രയോ വാത്സല്യത്തോടും ബഹുമാനത്തോടുംകൂടി വിചാരിച്ചു വന്ന ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെ ഒരു ജാരനോടുകൂടി കണ്ടുപിടിയ്ക്കുക എന്ന അവസ്ഥ എത്ര ദുസ്സഹമായിട്ടുള്ളതാണ്! ചേററിൽ തല്ലിയാൽ നിളെ തെറിയ്ക്കുമല്ലോ. അതുകൊണ്ടു കോമുമേനോനോടു മിണ്ടാതെ ചാടിപ്പോയെങ്കിലോ എന്നു ഒരിയ്ക്കൽവിചാരിച്ചു. ഈ അവസരത്തിൽ കോമുമേനോൻ തനിച്ചു നിൽക്കുന്നതിനാലുള്ള ദുൎഘടത്തെ ഓൎത്തു, വേഷം കെട്ടിയ അവസ്ഥയ്ക്കു കളിയ്ക്കുന്നതുതന്നെ ഉത്തമം എന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി.

തളത്തിൽ ചുമരിൽ വെച്ചിരുന്ന നാഴികമണി എട്ടടിച്ചു. എട്ടര അടിച്ചു ഒമ്പതടിച്ചു. ഒമ്പതരയും പത്തും അടിച്ചു. ഞാൻ നിന്നിരുന്ന ഉമ്മറത്തു വാതലിന്റെ പഴുതിൽകൂടി ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ അകത്തിന്നുള്ളിലേയ്ക്കു നോക്കിയപ്പോൾ അകത്തു വിളക്കുണ്ടെന്നു മനസ്സിലായി. ഈ വക ലക്ഷണങ്ങളെല്ലാം എനിയ്ക്കു നല്ല പന്തിയായി തോന്നിയില്ല. മണി പത്തര അടിച്ചു. കോമുമേനോൻ നിന്നു മുഷിഞ്ഞു, ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി! ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി എന്നു കിഴക്കെ വാതുക്കൽ നിന്നു വിളിയ്ക്കുന്നതു കേട്ടു. ഞാൻ വിചാരമഗ്നനായിത്തന്നെ ഇരിയ്ക്കുന്നു. കോമുമേനോൻ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെ വിളിച്ചു ഉടൻ തന്നെ ഞാൻ കാത്തുകൊണ്ടിരുന്ന വാതുക്കൽ 'ക്രേ' 'ക്രേ' എന്നു രണ്ടു ശബ്ദം കേട്ടു. റാന്തൽ എടുത്തു ഉമ്മറത്തേയ്ക്കു വെളിച്ചം തിരിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ വാതൽ തുറക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു ആൾ

പുറത്തേയ്ക്കിട്ടുവാൻ വിചാരിച്ചു തല പെട്ടെന്ന് ഉള്ളിലേയ്ക്കു തന്നെ വലിച്ചു. എന്റെ സംശയങ്ങൾ മുഴുവനും തീൎന്നു. ഒരു വെടികൊണ്ട പന്നിയേപ്പോലെ സംഭ്രമത്തോടുകൂടി ഞാൻ ആ നിമിഷത്തിൽ തന്നെ റാന്തലോടുകൂടി വാതലിന്നെ തിക്കി തുറന്നു അകത്തു കടന്നപ്പോൾ ദേഹത്തിൽ മുട്ടുവരെ ഇറക്കമുള്ള ഒരു കുപ്പായവും തലയിൽ അടച്ചുമൂടി പിന്നാക്കം വാലിട്ടു കെട്ടിയ ഒരു പാവുമുണ്ടും കയ്യിൽ ഒരു വടിയും ധരിച്ചിരുന്ന ഒരാൾ കിഴക്കെ വാതൽതുറന്നു കോമുമേനോന്റെ കയ്യിലെ റാന്തൽ തട്ടി തെറിപ്പിച്ചുംകൊണ്ടു 'ഭൂം' എന്നു വാഴത്തോട്ടത്തിലേയ്ക്കു ഒരു ചാട്ടം ചാടിയതും ആ ചാട്ടത്തിൽ പിന്നാക്കം പാറുന്ന കുപ്പായത്തിന്റെ അടിവക്കിൽ പിടികൂടി കോമുമേനോനും കൂടെ ചാടിയതും ഒപ്പം കഴിഞ്ഞു. ഞാൻ അകത്തു കടന്ന ഉടനെ നിൽക്കാതെ തന്നെ നാലുപുറവും ഒന്നു നോക്കിയ കൂട്ടത്തിൽ എന്റെ വലത്തുഭാഗത്തുള്ള തെക്കേ ചുമരോടു പാറി ചേൎന്നുകൊണ്ടു ഒരു പച്ചത്തേവടിശ്ശിയുടെ മാതിരിയിൽ ആഭരണങ്ങളും പുതിയ വസ്ത്രങ്ങളും ധരിച്ചു ഒരു ശില കുഴിച്ചിട്ടപോലെ സ്തബ്ധയായി നില്ക്കുന്ന ലക്ഷ്മീകുട്ടിയെ ഒരു നോക്കു കണ്ടപ്പോൾ എനിയ്ക്കു സഹിയ്ക്കാൻ പാടില്ലാതെ ഉദിച്ച ദേഷ്യവും വ്യസനവും വെറുപ്പും നിമിത്തം എന്റെ ഹൃദയം പെട്ടെന്ന് കത്തിക്കരിഞ്ഞു ഭസ്മമായിപ്പോയി എന്നു പറഞ്ഞാൽ അതിശയോക്തിയാകുന്നതല്ല. 'എടി! ദുഷ്ടേ! കുലടേ! നിന്റെ നാട്യവും പരിഷ്കൃതസമ്പ്രദായങ്ങളും എല്ലാം ഇതിനുവേണ്ടിയാണോ? ഇന്നത്തോടുകൂടി നിന്റെ കഥ അവസാനിച്ചു എന്നു വിചാരിച്ചോ. മഹാ

പാവി! ശഠേ! നിഷ്ഠ—ഞാൻ—നിന്നെ—നിൻെറ ജാ—ആട്ടെ, അവിടെത്തന്നെ നില്ക്കു, എന്നൊക്കെ ക്ഷോഭംനിമിത്തം വിചാരിച്ചതു മുഴുവൻ പറവാൻ സാധിക്കാതേയും ദേഹമാസകലം ഒരു വിറയലോടുകൂടിയും പറഞ്ഞുംകൊണ്ടു കള്ളനെ പിടിപ്പാൻ കോമുമേനോൻെറ പിന്നാലെ വാഴത്തോട്ടത്തിലേക്കു സാഭ്രമത്തോടുകൂടി ഞാനും ചാടി.

കുറെ നേരം—ഇത്രയെന്നു പറവാൻ എനിക്കു നിശ്ചയമില്ല— ഓടുന്ന കള്ളനും ഓടിക്കുന്ന കോമുമേനും മുട്ടി ഉരസുന്ന ഉണങ്ങിയ വാഴക്കൈകളുടേയും ചെടികളുടേയും 'കലകല' ശബ്ദം പല വഴിക്കാ കേൾക്കുകയും ഞാൻ വിളക്കുംകൊണ്ടു ശബ്ദം കേട്ടവഴിക്കു പിന്നാലെ ഓടുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മദ്ധ്യേ പെട്ടെന്നു താമരക്കുളത്തിൻെറ കിഴക്കെ കരയിൽ ആർ ആരെ പിടിച്ചുനിൎത്തി എന്നു തിൎച്ച പറവാൻ പ്രയാസമായിട്ടുള്ള നിലയിൽ കരങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദൃഢമായി പരസ്പരം ബന്ധിച്ചുനിന്ന ആ രണ്ടുപേരുടെ മുഖങ്ങളിൽ എൻെറ കൈറാന്തലിൻെറ വെളിച്ചം കാണിച്ച് ആ കള്ളൻെറ തലയിൽ കെട്ടിയ പാവുമുണ്ടു് വലിച്ചെടുത്തു നോക്കിയപ്പോൾ ശിവ! ശിവ! എന്തൊരു കാഴ്ചയാണ് ഞാൻ കണ്ടതു്! എന്തൊക്കെ, എത്രയൊക്കെ വികാരങ്ങളാണ് ഒന്നായി തിക്കിത്തിരക്കി എൻെറ മനസ്സിൽ ഉദിച്ചതു്! ആ അനേകവികാരങ്ങളിൽ ഒന്നു വിസ്മയവും വേറെ ഒന്നു ലജ്ജയും ആയിരുന്നു എന്നും, താല്കാലികാവസ്ഥയിൽ ആ രണ്ടു വികാരങ്ങൾക്കുമായിരുന്നു എല്ലാററിലും വെച്ച് അല്പം പ്രാബല്യം കൂടിയിരുന്നതു് എന്നും, ഞാൻ വായും

പൊളിച്ച് ഒരു പച്ചച്ചിരിയോടുകൂടി പിന്നാക്കം മാറി ഒരു മാത്ര നേരം തല താഴ്ത്തി നിന്നതായി ഇപ്പോൾ ഓൎക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഊഹിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. എന്റെ പ്രിയവായനക്കാരേ! ഞാൻ ഇങ്ങനെ വിഡ്ഢിയായിട്ടില്ല. ഞാൻ ആ കണ്ട കാഴ്ച ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാരുടെ ഒരു ആലിംഗനമായിരുന്നു.

രണ്ടുപേരും പെട്ടെന്നു കൈവിട്ടുമാറി. (കാമുകന്റെ മുഖം അപ്പോൾ കാണേണ്ടതായിരുന്നു. മൂപ്പർ എന്റെ മുഖത്തു നോക്കി ഒരു പച്ചച്ചിരി ചിരിച്ചു. ഞാൻ ഒരിയ്ക്കൽകൂടി വെളിച്ചം കാണിച്ചു നോക്കി. ലക്ഷ്മീകുട്ടിയുടെ മുഖംതന്നെ. സംശയത്തിന്നു യാതൊരു ന്യായവും കണ്ടില്ല. തലയിൽ കെട്ടിയിരുന്ന പാവുമുണ്ടു ഞാൻ വലിച്ചെടുത്തപ്പോൾ ചിന്നിച്ചിതറികൊണ്ടു പിൻപുറത്തു കണ്ണിക്കാൽ വരെ അഴിഞ്ഞു വീണ ആ കറുത്ത കേശഭാരത്തിന്റെ ഉള്ളിൽകൂടി മുഖം പുറത്തെയ്ക്കു കാണിച്ചു ലക്ഷ്മീകുട്ടി ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരുടേയും മുഖങ്ങളിൽ സ്ഫുരിക്കുന്ന ഭാവഭേദങ്ങളെല്ലാമാണെന്നു തിരിഞ്ഞു നോക്കുകയായിരുന്നു.

ഇതെന്തൊരു മറിമായമാണ്? ലക്ഷ്മീകുട്ടി അകത്തോ പുറത്തോ? ഞാൻ രണ്ടു ദിക്കിലും ലക്ഷ്മീകുട്ടിയെ കണ്ടു എന്നതിന്നു സംശയമില്ല. അല്ലെങ്കിൽ, ഞാൻ വല്ലസ്വപ്നവും കാണുന്നുണ്ടോ? അതോ എനിയ്ക്കു ഭ്രാന്താണോ? എനിയ്ക്കു യാതൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഞാൻ വിസ്മയാകുലനായി, എന്താണ് പ്രവൎത്തിയ്ക്കേണ്ടതു്, എന്താണ് പറയേണ്ടതു, എന്നു ഒരു പിടിത്തവും കിട്ടാതെ കുറെ നേരം സ്തബ്ധനായിനിന്നു. 'അകത്തു എന്തോ ഒരു നേ

രംപോകുണ്ട്. അങ്ങോട്ടു പോകാം’ എന്നു പറഞ്ഞു വിളക്കുംകൊണ്ടു ഞാൻ പെട്ടെന്നു നടന്നു. മററു രണ്ടു പേരും എൻെറ പിന്നാലെ വന്നു. എല്ലാവരും ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ മുറിയിലേയ്ക്കു കേറി. അകത്തേയ്ക്കു കേറിയ ഉടനെ, മുൻസ്ഥിതിപോലെ തന്നെ തെക്കെ ചുമരു ചാരിനില്ക്കുന്ന ആ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ സമീപത്തേയ്ക്കു ഞാൻ ഓടിച്ചെന്നു മുഖത്തു വിസ്മയാകുലനായി സൂക്ഷിച്ചുനോക്കുകയും കോമുമേനോൻ ഉമ്മറം കടന്ന ദിക്കിൽത്തന്നെ വായുംപൊളിച്ചു സ്തംഭിച്ചുനില്ക്കയും ചെയ്യുമ്പോൾ എൻെറ പിന്പുറത്തുനിന്നു, ‘അപ്പുഏട്ടാ! അപ്പുഏട്ടൻ ആദ്യം അകത്തു കടന്നപ്പോൾ എന്തൊരു ഘോഷമായിരുന്നു?’ ഇത്ര കഠിനമായി ശകാരിയ്ക്കാൻ തക്കവണ്ണം ആ മെഴുകുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ പ്രതിമ എന്തൊരപരാധമാണ് ചെയ്തതു്? എന്നു പറഞ്ഞു ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അല്പം ഉറക്കെ ചിരിച്ചതിനാൽ ഞാൻ വിഡ്ഢിയായതു പുറത്തു കാണിയ്ക്കാതിരിപ്പാൻ ഇതൊരു ലാക്കാണെന്നു കരുതി ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ചിരിയ്ക്കുന്നതിൻെറ ഇടയിൽ കൂടി ഞാനും പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു.

ല. കു—അപ്പുഏട്ടാ! നിങ്ങൾ രണ്ടാളേയും കുറെ അധികം നേരം പുറത്തു നിൎത്തിയതിന്നു ഞാൻ മാപ്പു ചോദിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ഏതു വാതുക്കലാണ് നിന്നിരുന്നതു് എന്നു മനസ്സിലാകുവാൻ ഉണ്ടായ താമസമാണ്. നിങ്ങൾക്കു ഇന്ന് എൻെറ കഥ കഴിയ്ക്കേണമെന്ന് ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നതുപോലെ എനിക്കും എൻെറ കഥ കഴിയ്ക്കേണമെന്നു വിചാരമുണ്ടായിരുന്നു. അതു സാധിച്ചു. ഞാൻ ഊഹിച്ച വ

ഴിയിൽ നിന്ന് അധികമൊന്നും തെറ്റാതെ നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും പ്രവൎത്തിച്ചതിനാൽ ഈ വിധത്തിൽ കലാശിപ്പാനിടവന്നു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി പറഞ്ഞതിൻെറ താല്പൎയ്യം കോമുമേനോന്നു മനസ്സിലായില്ല, തീൎച്ചതന്നെ. 'നിങ്ങൾക്കറിയാമോ? എന്നു ഒരു ചോദ്യം ചോദിക്കുന്നതുപോലെ മൂപ്പർ എൻെറ നേരെ നോക്കി പുരികങ്ങളെ മേല്പോട്ടേക്കൊന്നു വലിച്ചു. ഒരു പച്ചച്ചിരിയും ചിരിച്ചു.

അകത്തു രാവിലെ ഞാൻ കണ്ട കട്ടിൽ, മേശ, കസാല, അലമാറി മുതലായ യാതൊരു സാമാനങ്ങളും അപ്പോൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അവയെ എല്ലാം ഉച്ചക്കു ശേഷം നാലുകെട്ടിലെ പടിഞ്ഞാറെ മുറിയിലേക്കു ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി മാററി വെപ്പിച്ചു എന്നു പിന്നീടു മനസ്സിലായി. അകത്തു രണ്ടു പുല്പപായ് വിരിച്ചു നടുക്കു പച്ചച്ചിമ്മിനി വെച്ച ഒരു മേശവിളക്കു കത്തിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിൻെറ ചോട്ടിൽ എഴുതിയ അഞ്ചെട്ടു ചീന്തു കടലാസും ഒരു മഷിക്കുപ്പിയും മുക്കിയെടുത്ത മഷി മുഴുവൻ വെടിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരു പേനയും മാത്രം ഉണ്ടായിരുന്നു. എൻെറ സകല സംശയങ്ങളും പെട്ടെന്നു തീൎന്നു. ഞങ്ങൾ മൂന്നുപേരും വിളക്കിൻെറ ചുറ്റും ഇരുന്നു. ഞാൻ ആ കടലാസ്സുകളെല്ലാം എടുത്തു 'ഇനി ഇതു വായിച്ചു നോക്കാമോ' എന്നു ചോദിച്ചതിനു 'ഞാൻ രാവിലെ തന്നെ അപ്പു എട്ടനോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ.' എന്നു മാത്രം ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി മറുപടി പറഞ്ഞു. 'എൻെറ കഥ' എന്ന തലവാചകം എഴുതീട്ടുള്ള ആ കഥ ഞാൻ കോമുമേനോൻെറ സമ്മതത്തോടുകൂടി വായിപ്പാൻ തുടങ്ങി. കഥ

യുടെ വിഷയം മാന്തോപ്പ മഠത്തിൽ നടന്ന സംഗതികളൊക്കെത്തന്നെ. ഞാനും കോമുമേനനും ഈ കഥയിൽ എതെല്ലാം പ്രകാരം വേഷംകെട്ടി കളിച്ചുവോ അപ്രകാരമെല്ലാം ഞങ്ങൾ കളിപ്പാൻ തക്കവണ്ണം ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ചെയ്യ ഓരോരൊ പ്രയോഗങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ, ഒരു ദിവസം കോമുമേനോൻ സമീപത്തിൽതന്നെ ഒരു മറവിലായി നിന്നിരുന്നതു താൻ അറിഞ്ഞുംകൊണ്ടു അങ്ങോർ കേൾപ്പാൻ വേണ്ടി ശങ്കരനെ വിളിച്ച് ആ എഴുത്ത തപാലിലിടേണ്ട കാൎയ്യത്തെപ്പററി പറഞ്ഞതും പിന്നിട്ട താൻ തനിയ്ക്കുതന്നെ മേൽവിലാസം വെച്ച എഴുതിയ ആ എഴുത്ത തപാലിലേയ്ക്കയച്ചതും ഞങ്ങൾക്കു രാത്രി നാലുകെട്ടിന്നുള്ളിൽ കടന്നിരിപ്പാൻ സൌകൎയ്യത്തിന്നു വേണ്ടി ജനാലിലെ കൊളുത്ത കേടു വരുത്തി കോമുമേനനു ആ സംഗതി മനസ്സിലാകുവാനിടവരുത്തിയതും, ജൎമ്മനിയിലെ ഒരു 'വാക്സ് വൎക്സ്' കമ്പനിക്കാക്കു തന്റെ ഛായ അയച്ചുകൊടുത്തു മെഴുകുകൊണ്ടു തന്റെ മാൎവ്വിന്നു മേല്പോട്ടുള്ള ഭാഗത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിമ ഉണ്ടാക്കിച്ചു ആരേയും അറിയ്ക്കാതെ വരുത്തിയതും, ആ പ്രതിമ കഴിച്ചു, തന്റെ ബാക്കിഭാഗങ്ങൾ അന്നു രാത്രി വയ്ക്കോൽ, വാഴത്തണ്ടു മുതലായ സാമഗ്രികൾ കൊണ്ടുണ്ടാക്കി നല്ല വസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു മൂടിക്കെട്ടി അവിടെ കണ്ടപോലെ എല്ലാം പ്രവൎത്തിച്ചതും എല്ലാം അതിൽ വിവരിച്ചെഴുതിയിരുന്നു.

കോമുമേനോൻ തനിയ്ക്കു പററിയ വിഡ്ഢിത്തം നിമിത്തം ഉണ്ടായ മനോഭംഗത്തെ ക്രമേണ ജയിച്ചു. ക

ഥ എതാനും വായിച്ചെത്തിയപ്പോൾ കഥയുടെ രസം കുറേശ്ശ അനുഭവിക്കുന്നുണ്ടെന്നു നടിച്ചുതുടങ്ങി.

അന്നു രാത്രി ഞങ്ങളെക്കൊണ്ടു ആ വിഡ്ഢിവേഷങ്ങളൊക്കെ കെട്ടിപ്പാൻ ഇടയാക്കിയ ആ പേരില്ലാത്താളുടെ എഴുത്തിന്റെ ഒരു ശരിയായ പകപ്പ് ആ കഥയിൽ ഒരു ഭാഗത്തു എഴുതിട്ടുണ്ടായിരുന്നതു ഞാൻ വായിച്ചപ്പോൾ കോമൂമന്റെ മുഖത്തു ഒരു വിസ്മയഭാവവും ഒരു പച്ചച്ചിരിയും കണ്ടു. മൂപ്പർ മടിയിൽനിന്നു ഒരു കടലാസെടുത്തു 'നവം കുറം' എന്നു ചിന്തിത്തുടങ്ങി.

ല- കു—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു) അതു നന്നായി. ആ എഴുത്തിന്നു തക്ക ശിക്ഷ കിട്ടി. നമ്മളെ എല്ലാവരേയും ഈ വിധത്തിലൊക്കെ കളിപ്പിച്ചതു് ആ എഴുത്തല്ലേ?

കോ- മേ—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു) അല്ല. ആ എഴുത്തെഴുതിയ ആളാണ് ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും ഒരു വട്ടം ചിരിച്ചു. ഞാൻ അപ്പോൾ അവിടെ ഒരു സ്വൎഗ്ഗത്തിൽ കട്ടുറമ്പാണെന്നു അവർ രണ്ടുപേൎക്കും കുറേശ്ശെ തോന്നിത്തുടങ്ങിയോ എന്നു ശങ്കിപ്പാൻ ചില ന്യായങ്ങൾ ഉണ്ടായതിനാൽ ഞാൻ യാത്ര പറഞ്ഞു പോകയും ചെയ്തു. ലക്ഷ്മീകുട്ടി എഴുതിയ കഥ എവിടെയാണെന്നോ അതിനെ പിന്നീടു എന്തു ചെയ്തു എന്നോ എനിക്കു ഒരു വിവരവുമില്ല.

ശാരദ]

സി- എസ്സ്- ഗോപാലപ്പണിക്കർ ബി- എ-

ബി. വി. ബുക്കഡിപ്പോ—തിരുവനന്തപുരം

	ക	ണ
മാർത്താണ്ഡവർമ്മ	1	0
അക്ബർ	1	0
മീനാക്ഷി	1	8
ഭാസ്കരമേനോൻ	0	8
കഥാരത്നമാല—ഒന്നാം ഭാഗം	0	8
ടി —രണ്ടാം ഭാഗം	0	8
വിദ്യാർത്ഥികൾക്കുള്ള കഥാരത്നമാല	0	6
ഇന്ദുലേഖ	1	10
സൌദാമിനി	1	[illegible]
മണിപ്രവാള ശാകുന്തളം	1	4
മലയാള ശാകുന്തളം	0	8
മാളവികാഗ്നിമിത്രം	0	9
അമരുകശതകം	0	8
മയൂരസന്ദേശം	0	8
കുമാരസംഭവം (എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ) പരിഷ്കരിച്ച പതിപ്പ്	0	8
കേരളപാണിനീയം ടി	2	0
ധർമ്മരാജാ	1	4
ഗദ്യമാലിക—൧ മുതൽ ൩ വരെ ഭാഗങ്ങൾ	3	0

ചില പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ

നവീനശാസ്ത്രപീഠിക	0	10
ധർമ്മരാജരത്നം	0	4
വിദ്യാഭ്യാസം 2-ാം ഭാഗം (കെ. എം.)	0	12
രാമായണകഥാ സംഗ്രഹം	0	4
മതവും ശാസ്ത്രവും	0	8
പ്രേമാമൃതം (സി. വി. രാമൻപിള്ള)	1	6